

Økonomien i jordbruket i Trøndelag

Utviklingstrekk 1998–2007. Tabellsamling 2003–2007

Otto Sjelmo

Kjell Staven

Svein Olav Holien

Siv Karin Paulsen Rye

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

Serie	Notat
Redaktør	Agnar Hegrenes
Tittel	Økonomien i jordbruket i Trøndelag. Utviklingstrekk 1998–2007. Tabellsamling 2003–2007
Forfattere	Otto Sjelmo, Kjell Staven, Svein Olav Holien, Siv Karin Paulsen Rye
Prosjekt	Publisering av distriktstall (D223)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2009
Antall sider	88
ISBN	978-82-7077-736-5
ISSN	0805-9691

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjettnemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskningene i jord- og skogbruk.
- Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres av Landbruks- og matdepartementet, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig regnskapsundersøkelse, der det på landsbasis er med i overkant av 900 gardsregnskap hvert år. Trøndelag har de siste årene vært representert med knapt 150 bruk.

I tillegg til hovedpublikasjonen fra regnskapsundersøkelsen, har vi siden slutten av 1950-tallet også sendt ut oversikter over økonomien i jordbruket i Trøndelag. Oversiktene har gått til landbruksforvaltningen i kommuner og fylker, forskningsinstitusjoner, forsøksringer, regnskapskontorer, faglag, skoler og andre interesserte.

Resultatmessig har forskjellene mellom fylkene vært uvesentlige, og vi har derfor brukt tallmaterialet for Trøndelag samlet. Det gir bedre muligheter til å publisere resultater fra enkeltproduksjoner som melkeproduksjon, korn, korn/svin, sauehold og kjøttproduksjon på ammekyr.

Ved siden av data for jordbruket er det også lagt vekt på å beskrive totaløkonomien for brukerfamilien. De regnskapsdataene som hentes inn er supplert med avlings-, og ytelsesdata, samt arbeidstidsnoteringer. I tillegg utføres det en spesiell skogbruksgranskning på grunnlag av data fra de brukene som har tilstrekkelig aktivitet i skogbruket. I den spesielle skogbruksgranskningen brukes det tall for Midt-Norge (Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden sammen med Trøndelag).

I år har vi også tatt inn et kapittel om virkningen av jordbruksfradraget, og et kapittel som omhandler investeringer i jordbruket.

Grunnlagsmaterialet for årets notat om økonomien i jordbruket i Trøndelag er utarbeidet av Svein Olav Holien, Therese Hunstad, Kristin Stokke, Siv Karin Paulsen Rye, Andreas Ledsaak, Margit Møllenus, Svetlana Borodina, Liv Grethe Frislid og Erland Kjesbu. Kjell Staven har tilrettelagt programvare og tabellutskriften. Notatet er utarbeidet av Svein Olav Holien, Kjell Staven, Otto Sjelmo og Siv Karin Paulsen Rye. Anne Bente Ellevold har klargjort manuskriptet for trykking.

Oslo, februar 2009
Ivar Pettersen

Innhold

1	INNLEDNING.....	1
1.1	Definisjoner.....	1
2	ENKELTE LANGSIKTIGE UTVIKLINGSTREKK	3
2.1	Produksjonsinntekter, kostnader og driftsoverskudd	3
2.2	Nettoinvesteringer i jordbruket	4
2.3	Nettoinntekt.....	4
3	ØKONOMISK UTVIKLING I ENKELTPRODUKSJONER.....	7
3.1	Melkeproduksjon.....	7
3.1.1	Melkeproduksjon, alle bruk	7
3.1.2	Melkeproduksjon - sammenligning av låg- og høggruppe	9
3.2	Samdrifter i melkeproduksjon.....	11
3.3	Kjøttproduksjon på ammekyr.....	12
3.4	Kornproduksjon.....	14
3.5	Kombinert kornproduksjon/svinehold.....	17
3.6	Sauehold.....	19
3.7	Tilleggsnæringer.....	21
3.8	Gardsskogbruket.....	23
4	SAMMENLIGNING AV DRIFTSFORMER	27
4.1	Familiens arbeidsfortjeneste.....	27
4.2	Utviklinga i egenkapital	28
4.3	Utviklinga i effektivitet i jordbruket	29
5	JORDBRUKSFRADRAG.....	31
6	INVESTERINGER I JORDBRUKET.....	33
7	UTVIKLINGSTREKK I 2007.....	37
7.1	Resultatene målt som vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk.....	37
7.2	Resultatene målt som driftsoverskudd, lønnsevne per time og familiens arbeidsfortjeneste	38
8	TABELLSAMLING 2003–2007	41
9	FORKLARING PÅ FAGUTTRYKK	85

Figurer

Figur 1.1	Skjematisk oversikt over brukerfamiliens nettoinntekt.....	2
Figur 2.1	Produksjonsinntekter, faste og variable kostnader i jordbruket. Kroner per bruk. 2007-priser	3
Figur 2.2	Nettoinvesteringer i jordbruket. Kroner per bruk. 2007-priser	4
Figur 2.3	Nettoinntekt og driftsoverskudd på bruk i Trøndelag. Kroner per bruk. 2007-priser	5
Figur 3.1	Nettoinntekt og driftsoverskudd mv. på melkeproduksjonsbruk. Kroner per bruk. 2007-priser	8
Figur 3.2	Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, alle bruk. Kr per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002)	8
Figur 3.3	Nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk. Kroner per bruk. 2007-priser	9
Figur 3.4	Sammenligning av låg- og høggruppe i melkeproduksjon i Trøndelag 2007. Kostnader, inntekter og resultat. Kroner per bruk.....	10
Figur 3.5	Sammenligning av låg- og høggruppe i melkeproduksjon i Trøndelag. Sum produksjonsinntekter og sum kostnader. Kroner per bruk. 2007-priser.....	10
Figur 3.6	Sammenligning av høg og låggruppe i melkeproduksjon i Trøndelag. Sum nettoinvestering. Kroner per bruk. 2007-kroner.....	11
Figur 3.7	Nettoinntekt og driftsoverskudd mv. på bruk med ammekuproduksjon. Kroner per bruk. 2007-priser.....	13
Figur 3.8	Nettoinvesteringer på bruk med ammekuproduksjon . Kroner per bruk. 2007-priser	13
Figur 3.9	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med ammekuproduksjon. Kroner per årsverk. 2007-priser.....	14
Figur 3.10	Nettoinntekt og driftsoverskudd mm på bruk med korn. Kroner per bruk. 2007-priser	15
Figur 3.11	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn. Kroner per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002).....	16
Figur 3.12	Nettoinvesteringer på bruk med korn. Kroner per bruk. 2007-priser.....	16
Figur 3.13	Nettoinntekt og driftsoverskudd mm på bruk med korn/svin. Kroner per bruk. 2007-priser	17
Figur 3.14	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn/svin. Kroner per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002)	18
Figur 3.15	Nettoinvesteringer på bruk med korn/svin. Kroner per bruk. 2007-priser.....	18
Figur 3.16	Nettoinntekt og driftsoverskudd mm på bruk med sauehold. Kroner per bruk. 2007-priser	19
Figur 3.17	Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med sauehold. Kroner per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002)	20
Figur 3.18	Nettoinvesteringer på bruk med sauehold. Kroner per bruk. 2007-priser.....	20
Figur 3.19	Omsetning i tilleggsnæring fordelt prosentvis i grupper, Trøndelag og landet. 2007.....	21
Figur 3.20	Fordeling av sum inntekter etter driftsform. Alle bruk i Trøndelag, 2007.....	23
Figur 3.21	Oppnådd pris på bartrevirke. Kroner per m ³	24
Figur 3.22	Avvirkning i % av balansekvantum	24
Figur 3.23	Familiens arbeidsinnsats i skogen	25
Figur 3.24	Produksjonsinntekter og kostnader per m ³ i gardsskogbruket. 2007-priser.....	26
Figur 3.25	Driftsoverskudd i kroner per m ³ . 2007-priser	26

Figur 4.1	Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket etter driftsform. 2007-priser	28
Figur 4.2	Produktivitetutvikling i jordbruket i Trøndelag 1998–2007. Gjennomsnitt av årene 1995-1997=100.....	29

Tabell

Tabell 3.1	Samdrifter sammenlignet med store melkebruk	12
Tabell 3.2	Antall bruk totalt, og andel bruk med over kr 20000 i omsetning på tilleggsnæring, Trøndelag og landet.....	21
Tabell 3.3	Antall observasjoner og gjennomsnittlig driftsoverskudd per driftsgrein, Trøndelag og landet. 2007	22
Tabell 4.1	Utviklinga i egenkapitalprosent, etter driftsform.....	28
Tabell 5.1	Jordbruksfradraget fra 2000 til 2007.....	31
Tabell 5.2	Jordbruksfradrag og inntektsvirkning gruppert etter region	32
Tabell 5.3	Jordbruksfradrag gruppert etter driftsform, Trøndelag.....	32
Tabell 6.1	Sum investeringer i husdyrplasser i Sør- og Nord-Trøndelag, mill. kroner	33
Tabell 6.2	Antall byggeprosjekter i 2005–2007 og antall forventet igangsatt i 2008.....	34
Tabell 7.1	Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk.....	37
Tabell 7.2	Utviklinga i vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk.....	38
Tabell 7.3	Utvikling i driftsoverskudd i jordbruksdrifta, driftsformer.....	38
Tabell 7.4	Avvirkning og driftsoverskudd, gardsskogbruket i Midt-Norge ¹⁾	40

Tabellsamling

Tabell 1	Alle bruk	42
Tabell 2	Melkeproduksjon, alle bruk	45
Tabell 3	Melkeproduksjon, sammenligning av låg- og høggruppe.....	48
Tabell 4	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe uner 15 årskyr	51
Tabell 5	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe 15–19,9 årsverk	54
Tabell 6	Melkeproduksjon, størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr.....	57
Tabell 7	Melkeproduksjon, kystbygder.....	60
Tabell 8	Melkeproduksjon, indre bygder.....	63
Tabell 9	Melkeproduksjon, fjellbygder.....	66
Tabell 10	Melkeproduksjon, samdrift	69
Tabell 11	Kjøttproduksjon på ammekyr	72
Tabell 12	Kornproduksjon	75
Tabell 13	Kombinert kornproduksjon og svinehold	78
Tabell 14	Sauehold.....	81

1 Innledning

«Driftsgranskinger i jord- og skogbruk» er en årlig, landsomfattende regnskapsundersøkelse. Trøndelagsfylkene er representert med 70–80 regnskap fra hvert fylke. For hele landet omfatter undersøkelsen regnskap fra 902 gardsbruk i 2007. Brukene er trukket ut slik at de skal utgjøre et tilfeldig utvalgt tverrsnitt av det yrkesmessig drevne jordbruket. De av brukene i materialet som har tilstrekkelig størrelse på gardsskogen, er samtidig med i granskningene som utføres på gardsskogbruket. For å styrke materialet til skogbruksgranskningene, er bruk fra Helgeland og kommunene nord for Romsdalsfjorden tatt med i de tallene vi presenterer i dette notatet.

Regnskapsundersøkelsene tar spesielt for seg virksomheten i jord- og skogbruk, men også andre næringsgreiner tas med. Næringer som tar utgangspunkt i gardens driftsapparat, er kalt tilleggsnæringer, og næringsvirksomhet som er uavhengig av gardens driftsapparat, er kalt «andre næringer». I tillegg til regnskapstallene, inneholder også materialet avlings-, ytelses- og arbeidsdata. I dette notatet er hovedvekten lagt på foretaksøkonomi, der en ser på gardsbruket som familiebedrift.

Kapittel 2 i notatet inneholder en oversikt over de lange utviklingslinjene for et tverrsnitt av trøndersk landbruk. De emnene som er omtalt er produksjonsinntekter, kostnader, driftsoverskudd og nettoinvesteringer i jordbruket. I tillegg er det en oversikt over brukerfamiliens nettoinntekt og sammensetningen av denne.

I kapittel 3 har vi en oversikt over økonomisk utvikling i enkeltdriftsformer den siste tiårsperioden. Vi ser på driftsformene melkeproduksjon, kjøttproduksjon på ammekyr, kornproduksjon, kombinert korn- og svinproduksjon og sauehold. Under melkeproduksjon har vi i tillegg med et eget kapittel som omhandler samdrifter. Et delkapittel omhandler tilleggsnæringer i jordbruket, og til slutt har vi med resultater fra gårdsskogbruket.

I kapittel 4 sammenlignes utviklingen i familiens arbeidsfortjeneste og egenkapital i de ulike driftsformene i undersøkelsen.

Kapittel 5 tar for seg virkningen av jordbruksfradraget.

I kapittel 6 presenterer vi tall fra en undersøkelse om investeringer i jordbruket i Trøndelag.

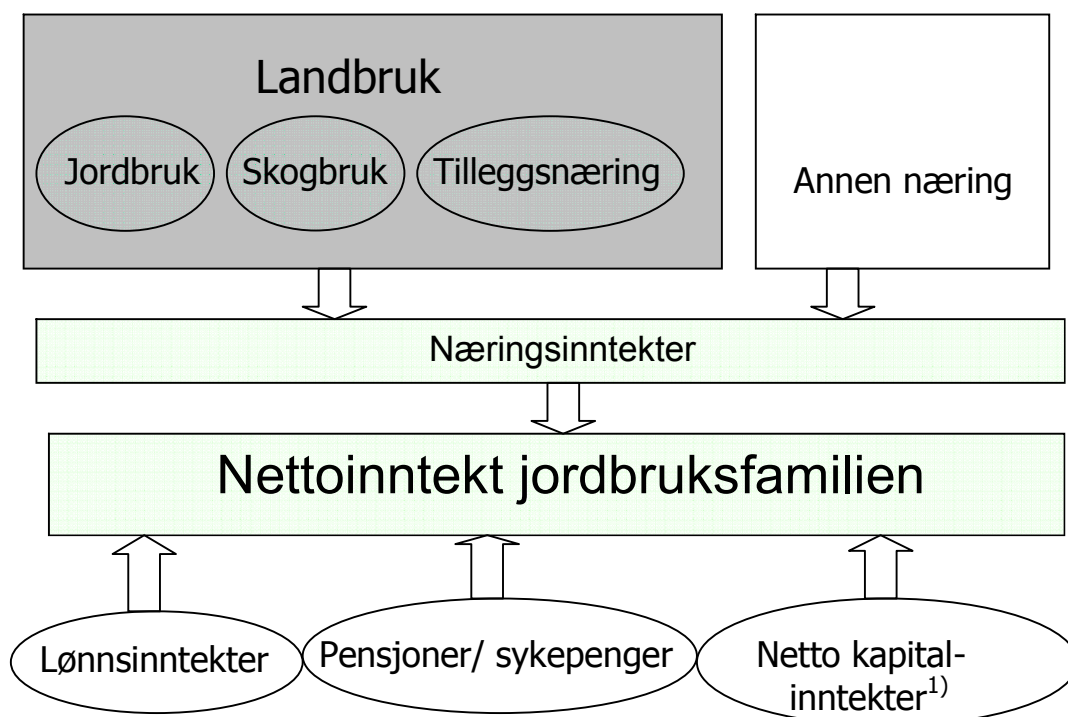
Kapittel 7 oppsummerer utviklingstrekkene i 2007.

Kapittel 8 er en tabelldel som i detalj viser utviklinga de siste fem årene, både for hele materialet og for de forskjellige driftsformene hver for seg.

Helt bakerst i notatet er de ulike faguttrykkene forklart.

1.1 Definisjoner

I driftsgranskningene deles næringsaktiviteten på bruket inn i 4 yrkesgreiner: jordbruk, skogbruk, tilleggsnæringer og annen næring (figur 1.1). For at fordeling av inntekter og kostnader mellom disse yrkesgreinene skal bli riktig, er det viktig å ha klare definisjoner av disse. Jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringer er basert på bruk av landbruksressursene; arealer, bygninger, maskiner og landbruksråvarer. Utnyttelse av spesiell kompetanse vil også inngå som en viktig del av mange tilleggsnæringer, men tilleggsnæringsaktiviteten kunne ikke vært drevet uten bruk av landbruksressursene. Annen næring er basert på brukerfamiliens økonomiske og menneskelige ressurser til næringsaktivitet utenfor bruket, og aktiviteten tar ikke utgangspunkt i landbruksressursene, og kunne potensielt vært drevet fra eiendommen uten at det hadde vært spesielle landbruksressurser på eiendommen.

Figur 1.1 Skjematisk oversikt over brukerfamiliens nettoinntekt

1) Netto kapitalinntekter består av renteinntekt + aksjeutbytte/gevinst + familiens arbeid på nyanlegg - rentekostnad - kar

Jordbruk

Jordbruk er produksjon av jord- og hagebruksråvarer som melk, kjøtt, ull, honning, egg, korn, oljefrø, erter, frukt, bær, poteter, grønnsaker, blomsterdyrking og andre jordbruksproduksjoner (pelsdyr, hjorteoppdrett, birøkt med mer). Slik jordbruk er definert i driftsgranskningene omfatter det også bortleie av jordbruksareal til jordbruksaktivitet og utleie av maskiner i mindre målestokk. I den grad jordbruksressurser inngår som produksjonsfaktor i tilleggsnæringer, godtgjøres jordbruket for bruk av disse ressursene.

Skogbruk

Skogbruk er tradisjonell produksjon av skogbruksråvarer som tømmer og massevirke. Vedproduksjon, juletreproduksjon og produksjon av pyntegrønt defineres som tilleggsnæring. Hvis det drives vedproduksjon på bruket og virket hentes fra egen skog, godtgjøres skogbruket for råvarene, og råvarene utgjør så en kostnad i tilleggsnæringer.

Tilleggsnæring

Tilleggsnæring er næringsaktivitet på gardsbruk/landbrukseiendom som drives i tillegg til eller ved siden av tradisjonelt jord- og skogbruk, hvor en eller flere av brukets landbruksressurser (areal, bygninger, maskiner og landbruksråvarer) inngår og er nødvendig som faktorinnsats i produksjonen. Utleie av jordbruksareal til jordbruksaktivitet, og utleie av maskiner, defineres som nevnt ikke som tilleggsnæring, men som jordbruk.

Annen næring

Annen næring er annen næringsvirksomhet enn jordbruk, skogbruk og tilleggsnæring, hvor det ikke benyttes og er behov for landbruksressurser som innsatsfaktor i produksjonen.

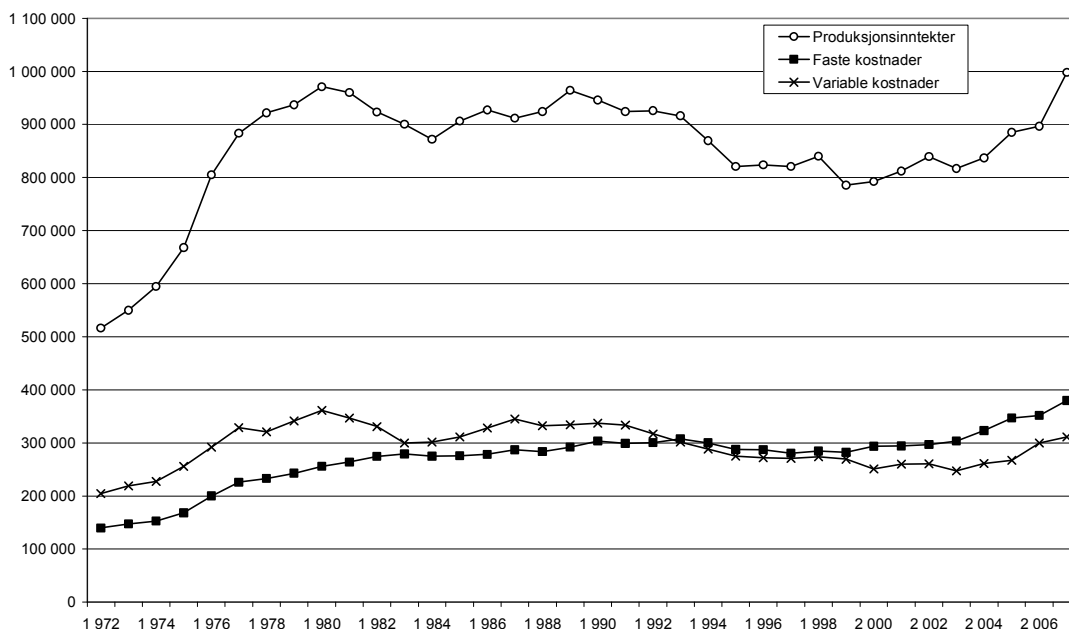
2 Enkelte langsiktige utviklingstrekk

Dette kapitlet inneholder en oversikt over enkelte lange utviklingslinjer for et tverrsnitt av trøndersk landbruk. Det presenteres resultater fra driftsgranskningene fra 1972 til 2007. De emnene som er omtalt, er produksjonsinntekter, kostnader, driftsoverskudd og nettoinvesteringer i jordbruket. I tillegg er det en oversikt over brukerfamiliens nettoinntekt og sammensetningen av denne.

2.1 Produksjonsinntekter, kostnader og driftsoverskudd

Figur 2.1 viser utviklingen for produksjonsinntekter, faste og variable kostnader i perioden 1972 til 2007, målt i faste 2007-kroner. I perioden 1989–95 var produksjonsinntektene stort sett fallende, mens de fra 1995 til 2004 var tilnærmet stabile. Etter det har produksjonsinntektene økt. Økt inntekt skyldes i stor grad at produksjonsvolumet har økt betydelig i hele den siste 10-års perioden. Se mer om dette i kapittel 4.3

Kostnadene har fulgt noenlunde samme endringsmønster som produksjonsinntektene (figur 2.1), men forholdet mellom de variable og faste kostnadene har endret seg en del. På 1970-tallet utgjorde de variable kostnadene 60 prosent av de totale kostnadene, mens i de siste årene har de ligget rundt 45 prosent. De siste årene har både de variable og de faste kostnadene hatt en relativt stor økning, og blant de faste kostnadene er det maskinleie og driftsbygning som har hatt den største økningen.

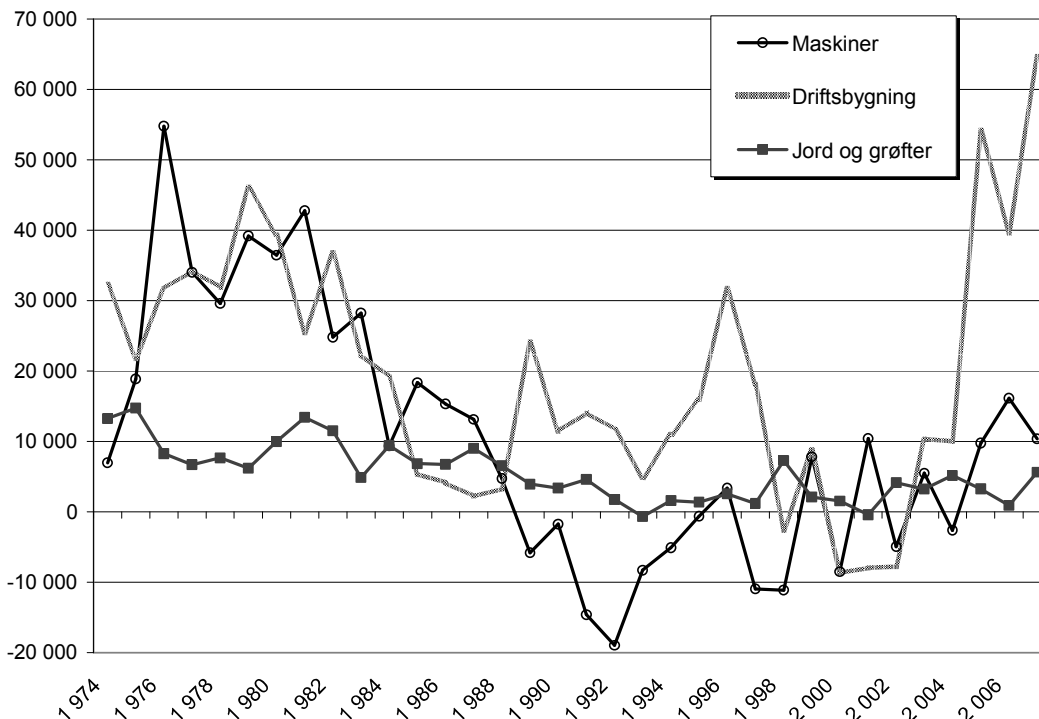

Figur 2.1 Produksjonsinntekter, faste og variable kostnader i jordbruket. Kroner per bruk. 2007-priser

2.2 Nettoinvesteringer i jordbruket

Nettoinvesteringer er nyanlegg minus avskrivninger, frasalg og investeringstilskudd. I siste halvdel av 1970-årene var nettoinvesteringene høye (figur 2.2), men avtok utover 1980-tallet. De store investeringene i bygninger på slutten av 90-tallet skrives fra bruk med svinehold, som tilpasset seg nye dyrevelferdsforskrifter. I 2005 fikk vi en markant økning i nettoinvesteringene, og etter en liten nedgang i 2006, gikk investeringene opp igjen i 2007. De siste årene er det i hovedsak investert i driftsbygninger både i svineholdet og i melkeproduksjon.

Både i 2005 og 2006 ble det i tillegg investert for om lag kr 20 000 i melkekvote, mens i 2007 investerte melkebrukene for om lag kr 10 000 i kvote.

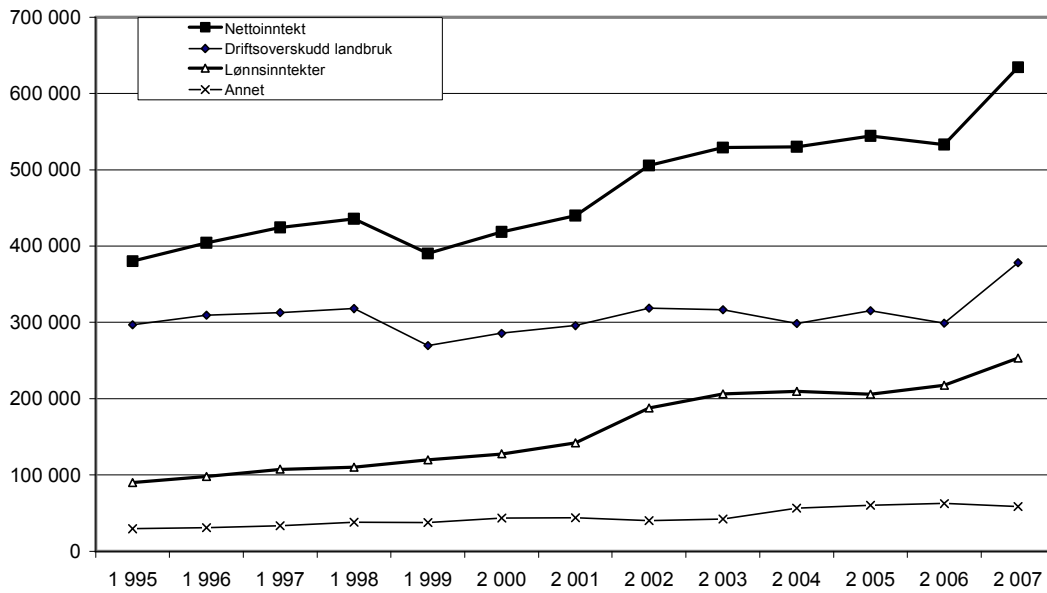

Figur 2.2 Nettoinvesteringer i jordbruket. Kroner per bruk. 2007-priser

2.3 Nettoinntekt

Nettoinntekt er summen av driftsoverskudd fra all næringsvirksomhet, med tillegg av lønnsinntekter, pensjoner, renteinntekter og vederlag for familiens arbeid på nyanlegg. Renteutgifter og kår er trukket fra. Figur 2.3 viser at nettoinntekta har vært økende siden 1995, og etter et kraftig hopp i 2007 var den på kr 634 200 per bruk. «Driftsoverskudd landbruk» omfatter driftsoverskuddet fra jordbruk, skogbruk og tilleggsnæring. Driftsoverskudd fra jordbruket utgjør 81 prosent av driftsoverskudd fra landbruket.

I 1995 utgjorde driftsoverskudd fra landbruket nærmere 80 prosent av nettoinntekta. Etter den tid har inntekter fra andre kilder fått større og større betydning, spesielt lønnsinntekta har hatt en stor økning. Driftsoverskudd fra landbruket utgjorde om lag 60 prosent av nettoinntekta i 2007.

Figur 2.3 Nettoinntekt og driftsoverskudd på bruk i Trøndelag. Kroner per bruk. 2007-priser

3 Økonomisk utvikling i enkeltproduksjoner

I dette kapitlet er hovedvekten lagt på den økonomiske utviklinga siden 1998, med fokus på driftsoverskudd, nettoinntekt, familiens arbeidsfortjeneste og nettoinvesteringer. En må være oppmerksom på at inntektsvirkning av jordbruksfradraget ikke er tatt hensyn til ved beregning av resultatmålene (se mer om jordbruksfradrag i kapittel 5). Vi har delt nettoinntekta i driftsoverskudd landbruk (jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringer), lønnsinntekter og annet (driftsoverskudd fra andre næringer, sykepenger, trygdeytelser mv.).

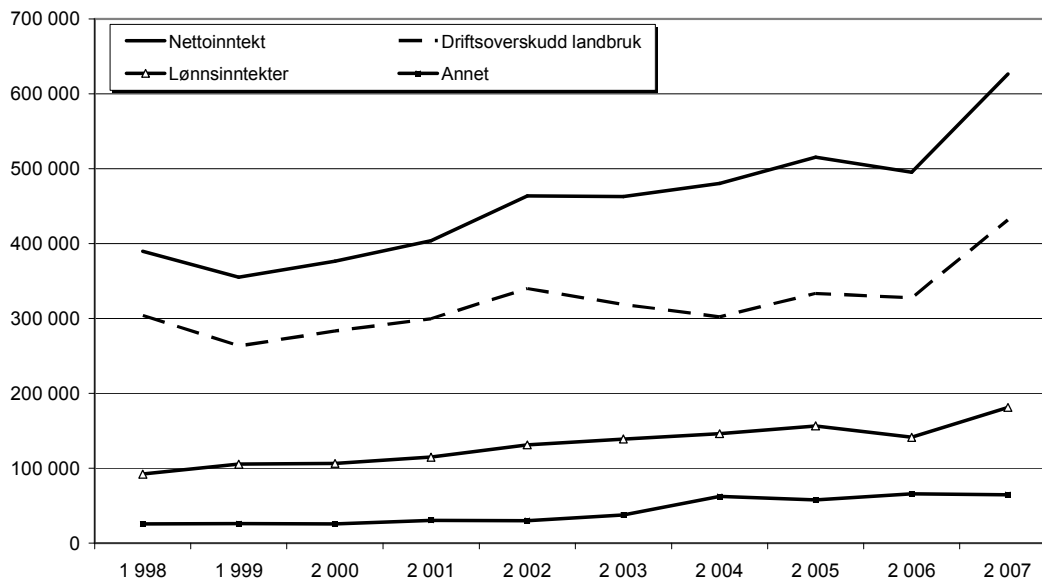
3.1 Melkeproduksjon

I regnskapsundersøkelsen har det i perioden 1998–2007 vært mellom 75 og 100 bruk med melkeproduksjon i Trøndelag. Det er tatt med gjennomsnittstall for alle bruk med melkeproduksjon (figur 3.1 – figur 3.3), og en sammenligning av økonomisk resultat, der brukene er sortert etter driftsoverskudd før avskrivning per kuenhet (figur 3.4 – figur 3.6). I tabellene 2–10 i kapittel 8 er bruk med melkeproduksjon inndelt etter størrelse og region.

3.1.1 Melkeproduksjon, alle bruk

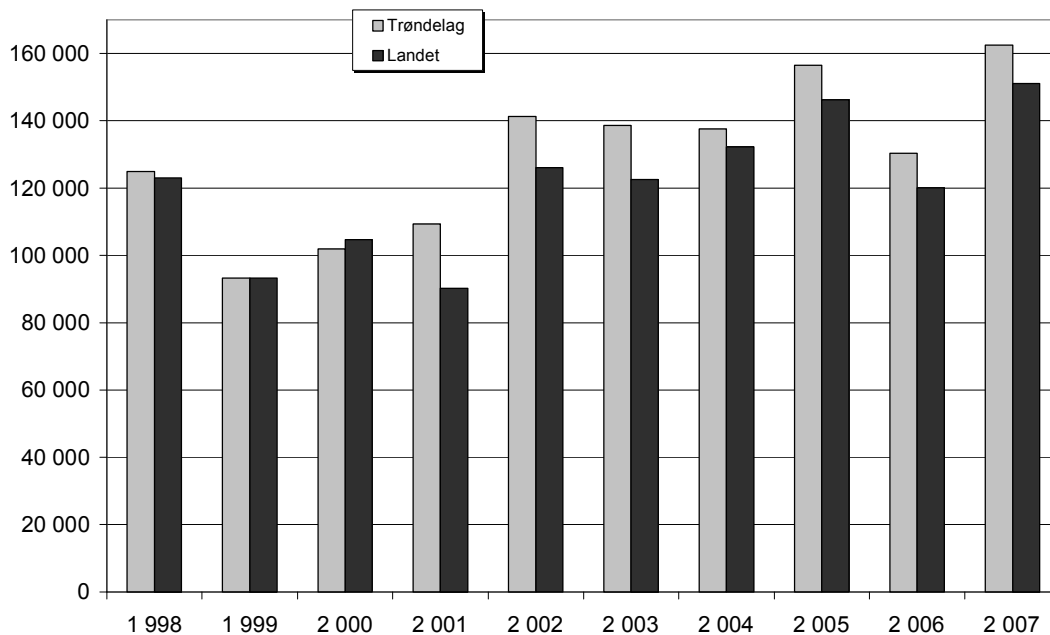
I melkeproduksjonen var 2007 et spesielt år på den måten at produsentene kunne levere melk uten kvoterestriksjoner i januar og februar. Årsaken var at kvoteåret ble lagt om, sånn at det ikke lenger følger kalenderåret, men går fra 1. mars i ett år til og med utgangen av februar i det neste. På grunn av dette har det ikke vært overproduksjonsavgift på melkeleveranser i 2007. På slutten av året fikk i tillegg alle produsenter mulighet for å levere 10 prosent mer melk enn det kvoten tilsa, på grunn av at TINE ønsket en større produksjon. Dette er noe av grunnene til at både levert melkemengde og prisen ble høyere enn før.

Utvikling av driftsoverskudd og nettoinntekt på melkebruk er vist i figur 3.1. Som nevnt var det en økning av både pris og mengde på melk i 2007, og dette førte til at driftsoverskuddet gjorde et kraftig hopp oppover for denne driftsformen. I tillegg var det en betydelig økning i lønnsinntektene siste året, noe som også bidrar til den store økningen i nettoinntekten. Med unntak av 2006 har nettoinntekten hatt en jevn stigning fra 1999 til 2007.

Figur 3.1 Nettoinntekt og driftsoverskudd mv. på melkeproduksjonsbruk. Kroner per bruk. 2007-priser

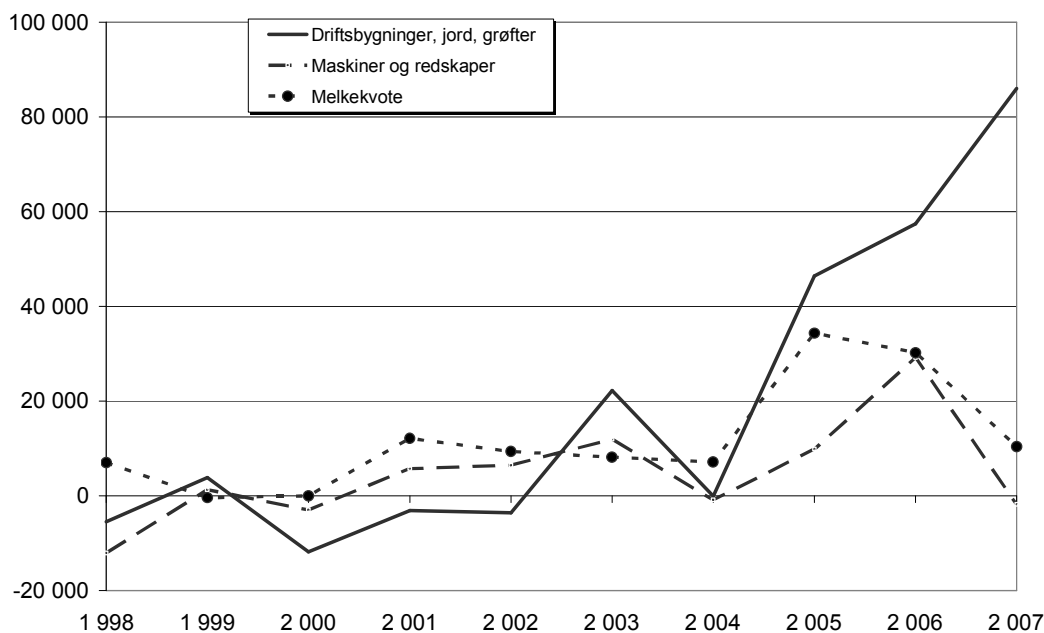
I figur 3.2 er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i melkeproduksjon i Trøndelag sammenlignet med tall for hele landet. Hovedinntrykket er at arbeidsfortjenesten, etter en spesielt svak periode fra 1999 til 2001, er bedret de siste årene. I driftsgranskningene ble metoden for å beregne arbeidsfortjenesten endret i 2002 (se fotnote i kapittel 4.1). Omrent halvparten av økningen fra 2001 til 2002 skyldes denne endringen. I Trøndelag har brukerfamilien hatt en noe bedre arbeidsfortjeneste per årsverk enn i landet for øvrig.

Figur 3.2 Familiens arbeidsfortjeneste i melkeproduksjon, alle bruk. Kr per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002)

Nettoinvesteringene på melkeproduksjonsbruk var i gjennomsnitt på nesten kr 100 000 per år for de tre siste årene (figur 3.3). Kapitalen øker når nyinvesteringer er større enn summen av avskrivninger og frasalg. Maskinkapitalen har gått ned stort sett på hele 1990-tallet, men har i hovedsak gått opp etter det. I 2007 var det imidlertid negativ nettoinvestering på maskiner på melkebruk. I perioden 1998–2002 var nettoinvesteringer i driftsbygninger, jord og grøfter negative på melkeproduksjonsbrukene i Trøndelag, men det har vært en kraftig økning de siste årene.

Figur 3.3 Nettoinvesteringer på melkeproduksjonsbruk. Kroner per bruk. 2007-priser

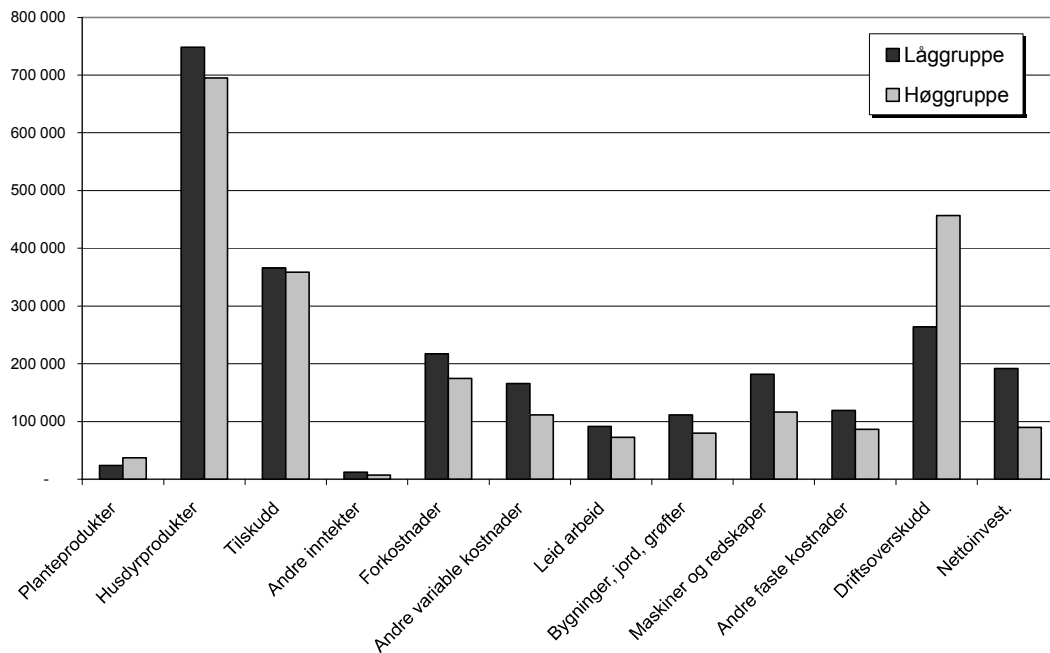
3.1.2 Melkeproduksjon - sammenligning av lag- og høggruppe

Det er stor variasjon i resultat mellom bruk, også for bruk med tilnærmet like forutsetninger. Dette er vist i figur 3.4. Det var 78 melkeproduksjonsbruk med i statistikken for Trøndelag i 2007. Brukene er sortert etter driftsoverskudd før avskrivning per kuenhet¹, og delt inn i 3 like store grupper, en høggruppe, en mellomgruppe og en låggruppe. Gruppen med høyest driftsoverskudd pr kuenhet er senere benevnt som høggruppen, og gruppen med lågest driftsoverskudd pr kuenhet er benevnt som lågruppen. I 2007 hadde høggruppen 23,1 kuenheter og lågruppen hadde 26,1 kuenheter.

I tabell 3, kapittel 8, er gruppegjennomsnitt fra låg- og høggruppen vist. Av tabellen går det fram at lågruppen har større jordbruksareal, men lågere melkeytelse per årsku enn høggruppen. I 2007 har lågruppen en melkekvote på ca. 20 000 liter mer enn høggruppen, men høggruppen har investert mer i melkekvote.

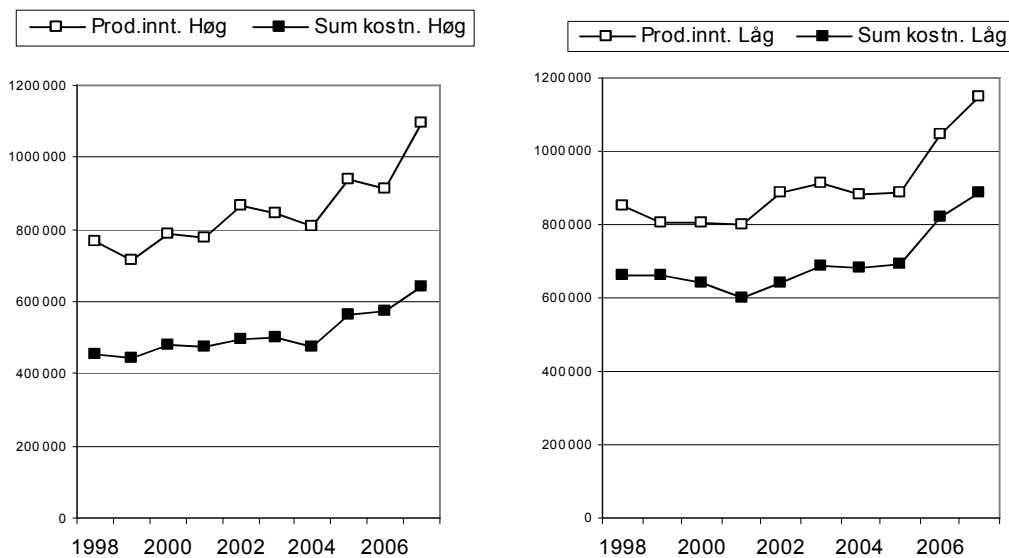
I figur 3.4 er gruppegjennomsnittene sammenlignet for en del inntekts- og kostnadstall, og for driftsoverskudd og nettoinvesteringer. Låggruppen har høyere melk- og kjøttinntekter, noe som også fører med seg mer offentlige tilskudd. På kostnadssida tegner det seg et entydig bilde av at høggruppen ligger lågest på nesten alle spesifiserte kostnader. Det gjør at høggruppen kommer ca. kr 190 000 bedre ut i driftsoverskudd enn lågruppen.

¹ En kuenhet er lik en årsku eller 4 slaktedyr à 300 kg (omsatt kg storfekjøtt/1200).

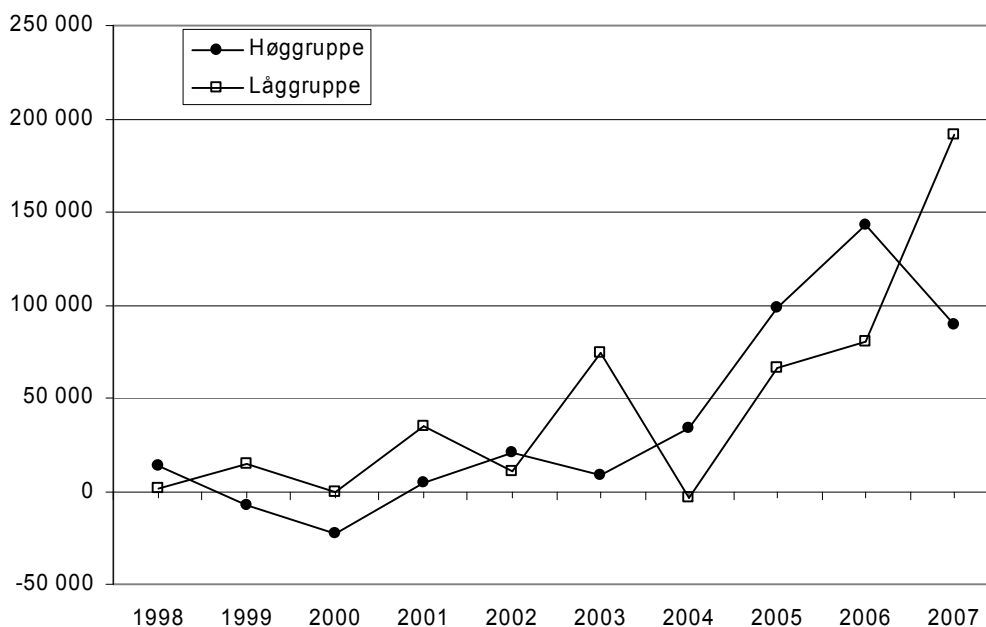
Figur 3.4 Sammenligning av låg- og høggruppe i melkeproduksjon i Trøndelag 2007. Kostnader, inntekter og resultat. Kroner per bruk

I figur 3.5 viser vi utviklingen av produksjonsinntekter og kostnader i høg- og låg-gruppa i to diagram. Av figuren ser vi at produksjonsinntektene er høgest i låggruppa, og at kostnadsnivået er vesentlig høyere i denne gruppa.

Figur 3.5 Sammenligning av låg- og høggruppe i melkeproduksjon i Trøndelag. Sum produksjonsinntekter og sum kostnader. Kroner per bruk. 2007-priser

I figur 3.6 har vi sett på sum nettoinvesteringer i høg- og låggruppa. Perioden 2004–2006 utmerket seg spesielt ved at høggruppa investerte til dels betydelig mer enn låggruppa, men i 2007 investerer låggruppa for kr 103 000 mer enn høggruppa. Det blir i hovedsak investert i driftsbygninger. I gjennomsnitt for de tre siste årene har høg-gruppa investert for kr 35 000 i melkekvote, og tilsvarende tall for låggruppa er kr 20 000.

Figur 3.6 Sammenligning av høg og låggruppe i melkeproduksjon i Trøndelag. Sum nettoinvestering. Kroner per bruk. 2007-kroner

3.2 Samdrifter i melkeproduksjon

Antall samdrifter i melkeproduksjon har økt sterkt i den siste tiårsperioden. I de to trøndelagsfylkene er således over 25 prosent av melkekvoten i regi av samdrifter. Fra regnskapsåret 2007 er det i driftsgranskingene samlet inn regnskap fra samdrifter med to deltakere. For hver samdrift er det samlet inn regnskap både for selve samdrifta og for de to andelseierne i samdrifta hver for seg. Skatteregnskapene er gjort om til driftsregnskap på samme måte som regnskapene for enkeltbruk som inngår i driftsgranskingene. Regnskapet til samdrifta og regnskapene for medlemmene i samdrifta slås sammen til et konsernregnskap. All jordbruksdrift på de aktuelle brukene inngår i de økonomiske resultatene, slik at jordbruksvirksomheten omfatter både samdrifta og den jordbruksvirksomhet de to andelseierne eventuelt driver i egen regi.

For 2005 og 2006 var det regnskapsresultater fra 10 samdrifter i Midt-Norge (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Helgeland). For 2007 er det regnskapsresultater for 9 samdrifter. Organiseringa av disse samdriftene er noe forskjellig. Enkelte har bygd felles driftsbygning der alle dyra har plass, mens andre bruker eksisterende driftsbygninger og har melkekyrne i ett fjøs og ungdyr/kviger/okser i et annet.

Regnskapsresultatene for 2007 viser en økning i driftsoverskudd på kr 148 300, fra kr 624 900 i 2006 til kr 773 200 i 2007. Årsaken til dette er den samme som for de andre melkebruka, bedre melkepris og kjøttpris og økt produksjon av melk og kjøtt. Videre

har tilskuddene økt betydelig, spesielt kulturlandskapstilskuddet og produksjonstilskuddet for husdyr. Det er også en økning på kostnadssida, men den er langt fra så sterk som økningen i produksjonsinntekter. Sum arbeidstimer i jordbruket er om lag 4 700 timer for alle åra. Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk økte fra kr 226 500 i 2006 til kr 281 100 i 2007. Både i 2005, 2006 og 2007 er det investert mye i melkekvoter, i 2005 for kr 42 300, kr 22 900 i 2006 og kr 25 100 i 2007. Ellers er det investert lite hos samdriftene slik at sum nettoinvesteringer blir negativ for 2005 og 2006, mens en del maskininvesteringer fører til positiv nettoinvestering i 2007. For mer detaljerte opplysninger viser vi til tabell 10 i kapittel 8.

Vi har sammenlignet samdriftene med enkeltbruk i melkeproduksjon av tilsvarende størrelse som samdriftene. Driftsoverskuddet for samdriftene er betydelig større enn hos enkeltbruk av samme størrelse (tabell 3.1). For mer detaljerte opplysninger om forskjeller i driftsresultat, og analyser av lønnsomheten i samdrifter og på enkeltbruk, se tabell 10 i kapittel 8 og NILF-notat 2008-15.

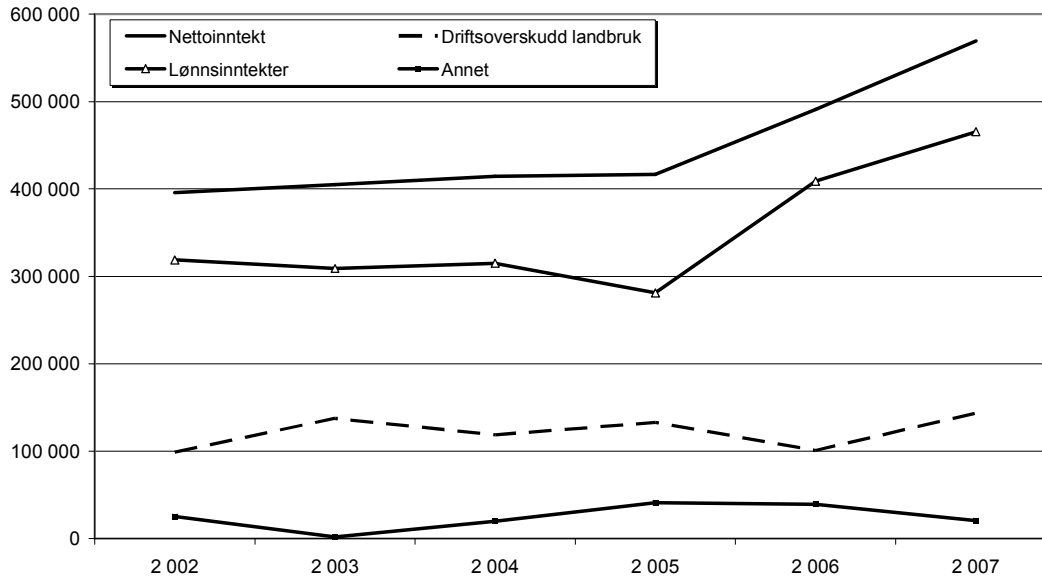
Tabell 3.1 Samdrifter sammenlignet med store melkebruk

Regnskapsresultater 2007	Samdrifter i Trøndelag	Store melkebruk Trøndelag
Driftsoverskudd	773 200	492 800
Familiens arbeidsfortjeneste	635 700	319 500
Lønnsevne	722 800	410 700
Lønnsevne per time	152,29	102,55
Vederlag til alt arbeid og egenkapital per årsverk	305 600	228 300

3.3 Kjøttproduksjon på ammekyr

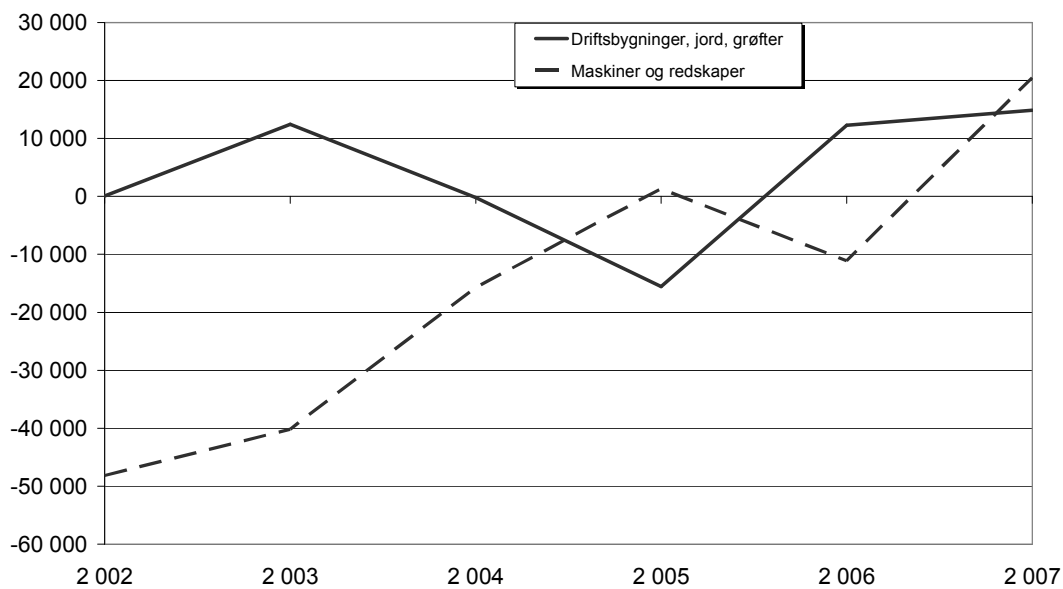
På grunn av økning i antall bruk som driver ensidig kjøttproduksjon, og ønsket om bedre representasjon, tok vi fra 2002 inn en egen gruppe bruk som driver kjøttproduksjon på ammekyr (se tabell 11 i kapittel 8). Av de 13 brukene vi hadde med i 2007, var det 10 besetninger med tunge raser (charolais, limousin og simmenthaler), og 3 besetninger med lette raser (hereford og aberdeen angus). I gjennomsnitt er det født 23 kalver og levert 5300 kilo storfekjøtt per buskap i 2007. En del av besetningene er underveis i en overgang fra NRF, der kjøttferaser krysses inn. En del bruk er også under oppbygging med hensyn til dyretall. Driftsomfanget er fremdeles lite, og enkelte i gruppa later til å ha et relativt arbeidskrevende driftsopplegg, men det finnes også eksempler i gruppa på at arbeidsforbruket kan være ganske lågt. Familiens arbeidsinnsats i jordbruket var i gjennomsnitt på ca 0,9 årsverk i 2007.

Figur 3.7 viser brukerfamiliens fordeling av samlet inntekt. Det er lønnsinntekter utenom bruket som står for det meste av nettoinntekta. I begrepet «driftsoverskudd landbruk» inngår driftsoverskudd fra jordbruk, skogbruk og tilleggsnæring. Lønnsomheten varierer sterkt fra bruk til bruk.

Figur 3.7 Nettoinntekt og driftsoverskudd mv. på bruk med ammekuproduksjon. Kroner per bruk. 2007-priser

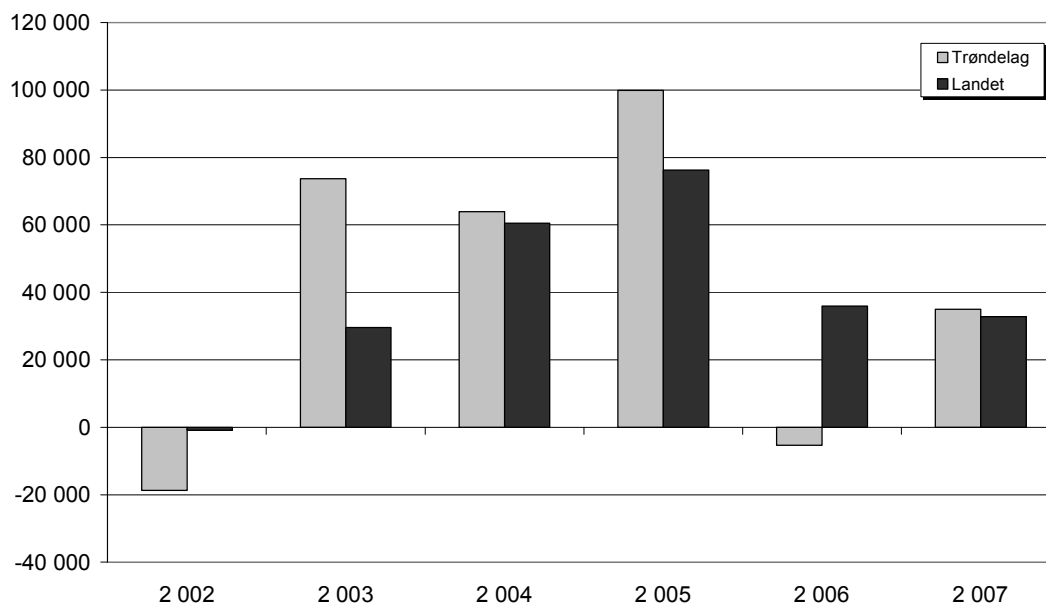
Mange av brukene har tidligere drevet med melkeproduksjon, og har derfor fremdeles store faste kostnader knyttet til bygninger og mekanisk utstyr. Brukene preges derfor av lite nyinvesteringer, men relativt store avskrivninger slik at nettoinvesteringene i perioden fra 2002 til 2006 har vært negative, men var i alt på kr 35 400 i 2007 (figur 3.8).

Figur 3.8 Nettoinvesteringer på bruk med ammekuproduksjon . Kroner per bruk. 2007-priser

Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i ammekuproduksjon var på det høyeste nivået i 2005. I 2006 var arbeidsfortjenesten negativ med kr 5 300. Årsaken til den negative arbeidsfortjenesten var blant annet at de variable kostnadene hadde en kraftig økning på enkelte bruk. I en liten gruppe som dette vil variasjoner på enkeltbruk gjøre store utslag.

Skal arbeidsfortjenesten per årsverk komme på samme nivå som i melkeproduksjonen, må enten driftsoverskuddet opp, kapitalbindingen ned, eller arbeidsforbruket betydelig ned. Det er rimelig å anta at arbeidsforbruket per årsku er vesentlig lågere i større besetninger, og at den gruppa vi har med i statistikken i så måte har for låg produksjon til å gi et tilfredsstillende økonomisk resultat.

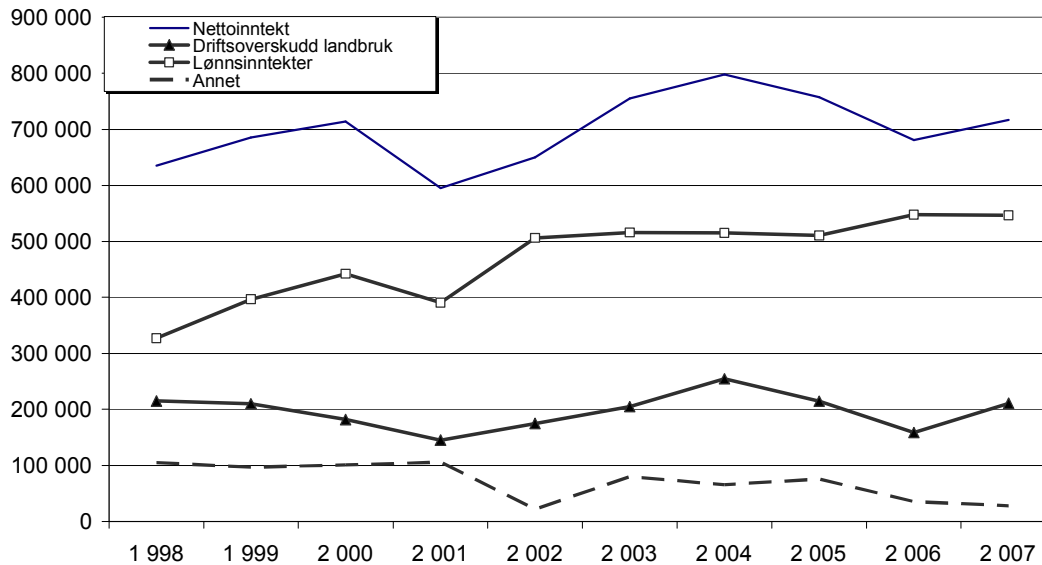

Figur 3.9 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med ammekuproduksjon. Kroner per årsverk. 2007-priser.

3.4 Kornproduksjon

I 2007 var det 13 bruk med ensidig kornproduksjon som var med i statistikk materialet i Trøndelag. Bygg er hovedproduksjon, med mindre innslag av havre og hvete. Arealet har ligget rundt 300 dekar per bruk de siste årene.

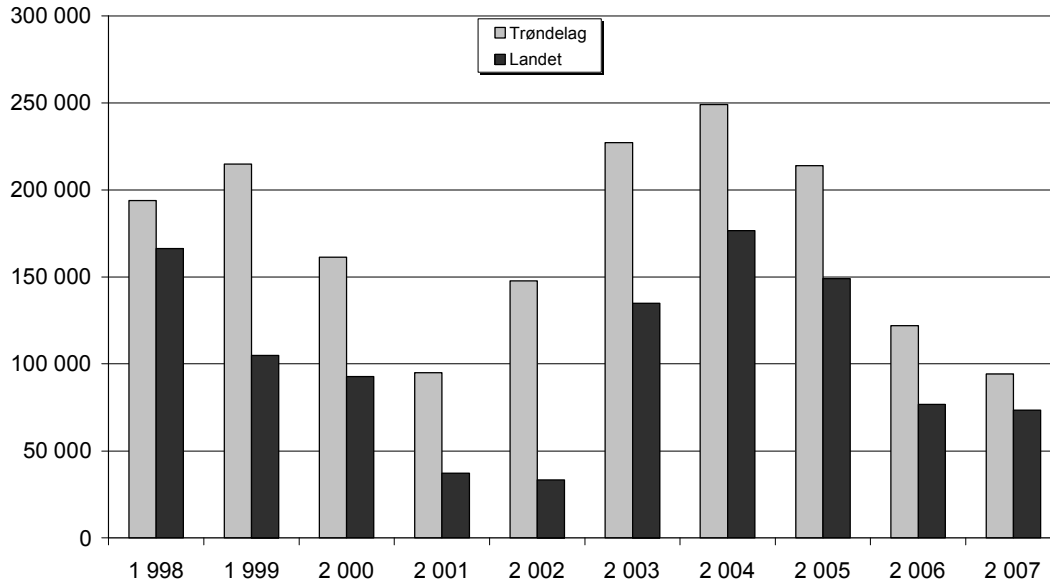
Lønnsomheten i kornproduksjonen er direkte avhengig av avlingsnivå og kornkvalitet, og varierer derfor mye fra år til år. Likevel kan en si at det er felles for kornbrukene at driftsoverskudd i landbruket er lågt, men nettoinntekta høg. Se figur 3.10 og tabell 12 i kapittel 8. Arbeidsmessig utgjør ikke kornproduksjonen på de brukene vi har med i statistikken mer enn et halvt årsverk for brukerfamilien, mens arbeidsinnsatsen i lønnet arbeid utenom bruket, utgjør bortimot ett og et halvt årsverk.

Figur 3.10 Nettoinntekt og driftsoverskudd mm på bruk med korn. Kroner per bruk. 2007-priser

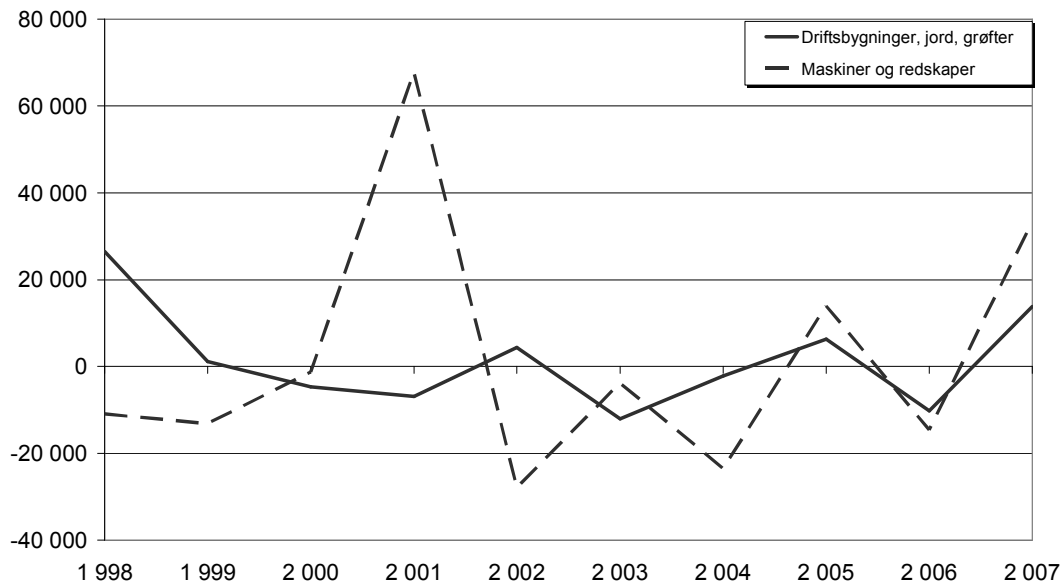
Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i kornproduksjon varierer mye fra år til år (figur 3.11). I perioden 2003–2005 var arbeidsfortjenesten på bruk med driftsformene korn og korn/svin betydelig over tilsvarende lønnsomhetsmål for andre driftsformer. På grunn av mindre avlinger har imidlertid fortjenesten i kornproduksjonen vært lavere de to siste årene.

Kornbruk i Trøndelag har i hele 10-års perioden oppnådd bedre arbeidsfortjeneste enn landsgjennomsnittet. En årsak til det er at i Trøndelag er både variable og faste kostnader lavere i forhold til inntektene. Andre årsaker er at kornbruk på landsbasis har mer eiendeler som krever forrentning. De fleste kornbruk har beliggenhet enten i Trøndelag eller på Østlandet. I og med at gjennomsnittstall for landet ligger over trøndelagstallene på kostnadssiden, vil det si at kostnadsnivået på kornbruk i Trøndelag ligger betydelig under kostnadsnivået på østlandsbrukene.

Figur 3.11 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn. Kroner per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002)

Figur 3.12 viser at nettoinvesteringene på kornbrukene stort sett har ligget rundt null siden 1998, men var i sum på kr 47 200 i 2007. Det er spesielt maskininvesteringene som varierer fra år til år. I ei lita gruppe kan utslagene på gjennomsnittstallene bli store når flere brukere investerer samtidig. Det er året 2001 et eksempel på.

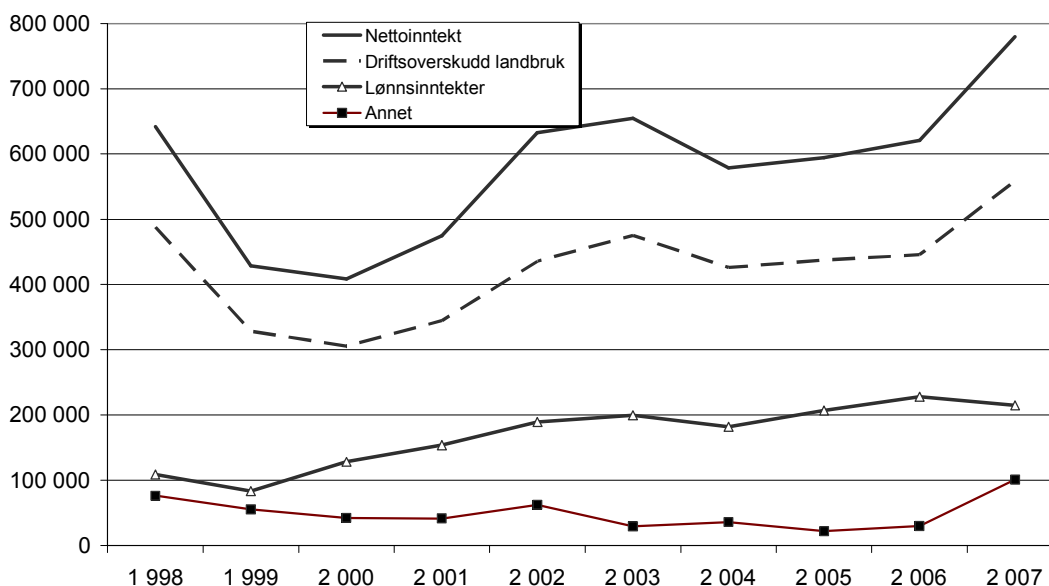
Figur 3.12 Nettoinvesteringer på bruk med korn. Kroner per bruk. 2007-priser

3.5 Kombinert kornproduksjon/svinehold

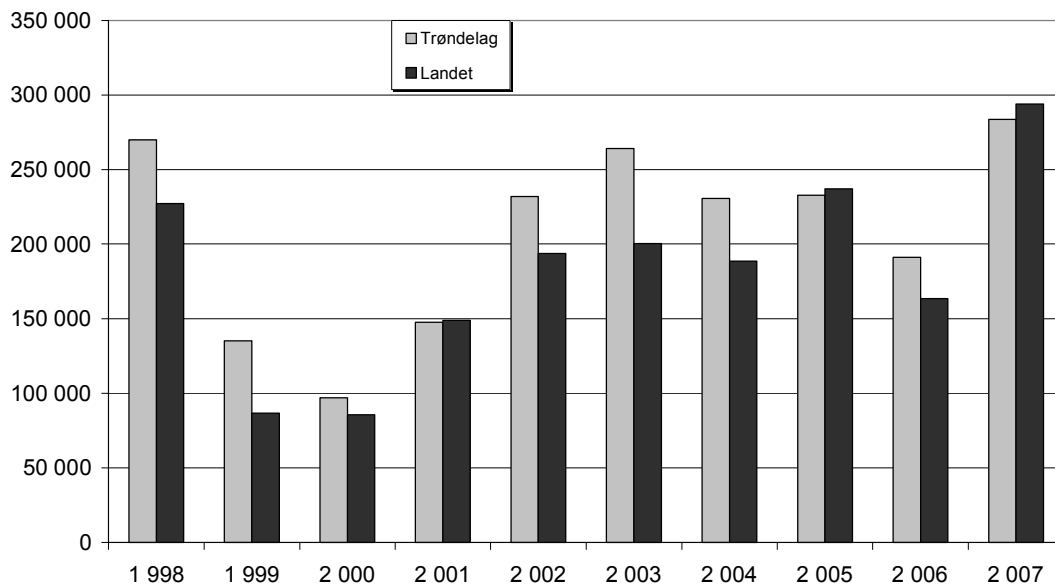
Som for kornproduksjon har lønnsomheten i kombinasjonen korn/svin tradisjonelt variert mye, som et resultat av svingninger både i kornavlinger og prisen på svinekjøtt. Etter en sammenhengende periode med god lønnsomhet fra 1993 til 1998, ble det overproduksjon og prisedgang i 1999. Fra 1991 til 2000 gikk oppnådd pris for svinekjøtt ned fra kr 28 til kr 18 per kg, men har siden steget litt. I 2007 lå prisen på kr 22,51.

I begynnelsen av 1990-tallet ble prisen på kraftfôr redusert, og også fôrforbruket per kg tilvekst har gått ned. Besetningene har blitt større, og drifta mer effektiv. I statistikken for Trøndelag har besetningene økt fra 30 avlsgris per bruk i 1998 til 47 avlsgris per bruk i 2007. Utviklinga i driftsoverskudd og nettoinntekt (figur 3.13), er preget av de store svingningene i kornavlinger og priser på svinekjøtt. Nettoinntekta for svinebønderne svinger mer i takt med endringene i driftsoverskudd fra landbruket enn for de andre driftsformene. Dette kommer av svingninger i produksjonen og at inntekta fra jordbruket utgjør en større andel av totalinntekta enn for de andre driftsformene.

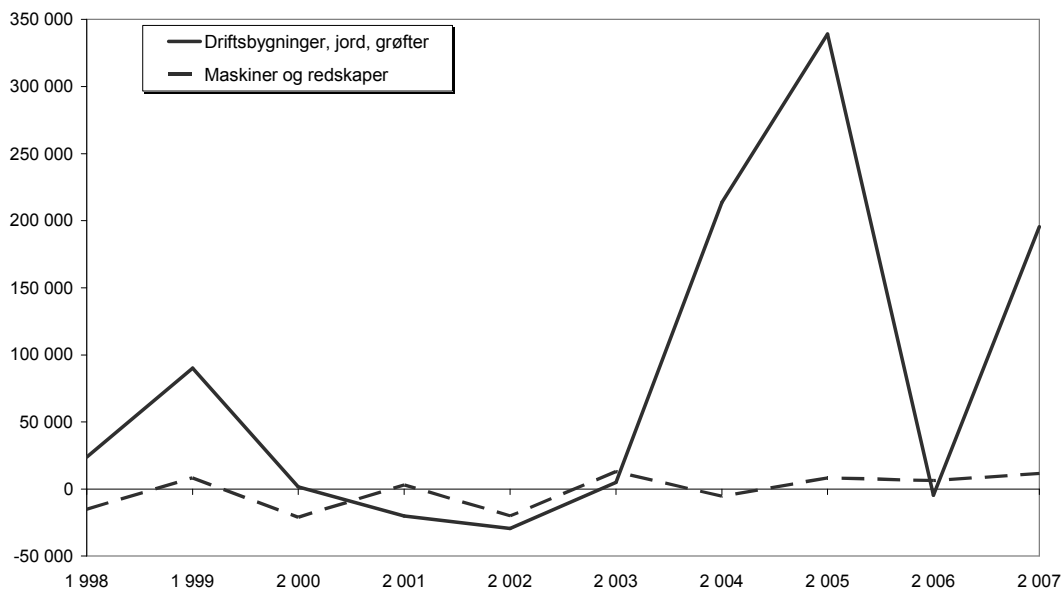
Figur 3.13 Nettoinntekt og driftsoverskudd mm på bruk med korn/svin. Kroner per bruk. 2007-priser

I figur 3.14 er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk for korn/svin i Trøndelag sammenlignet med landstall. Ut fra figuren ser vi at i de fleste årene har brukene i Trøndelag mer i fortjeneste på egen arbeidsinnsats enn brukene på landsbasis. I 2007 gjorde imidlertid gruppen på landsbasis et kraftig hopp oppover, hovedsakelig på grunn av økning i mengde og pris på slaktegris, og økning i mengde og pris på smågris. Gruppen med korn/svin i Trøndelag hadde også en stor økning i arbeidsfortjenesten det siste året, men ikke så mye som gruppen på landsbasis. Brukene i Trøndelag hadde en nedgang på inntekter fra planteproduksjon pga lave kornavlinger, og også en nedgang i produsert mengde svinekjøtt, men prisen på omsatt svinekjøtt økte med knapt 9 prosent.

Figur 3.14 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med korn/svin. Kroner per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002)

Nettoinvesteringene for bruk med kombinert korn- og svineproduksjon er vist i figur 3.15. I hele perioden fra 1998 til 2007 har investeringene i maskiner og redskap ligget rundt null. Nettoinvesteringene for bygninger hadde imidlertid en kraftig økning i 2004 og 2005. I og med at det her er snakk om en forholdsvis liten gruppe bruk, vil spesielt nettoinvesteringene påvirkes selv om det er få bruk som står for investeringene.

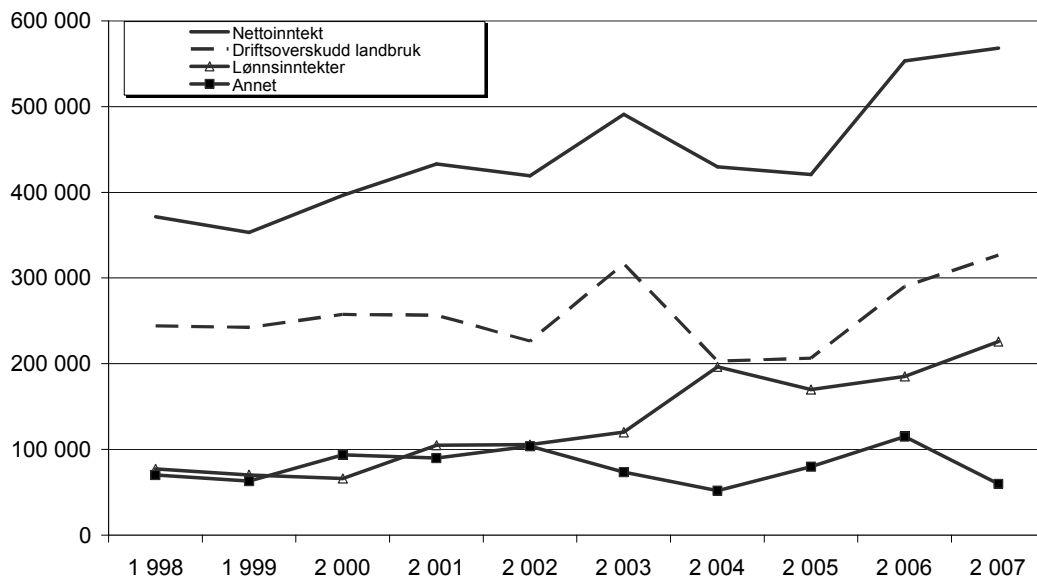

Figur 3.15 Nettoinvesteringer på bruk med korn/svin. Kroner per bruk. 2007-priser

3.6 Sauehold

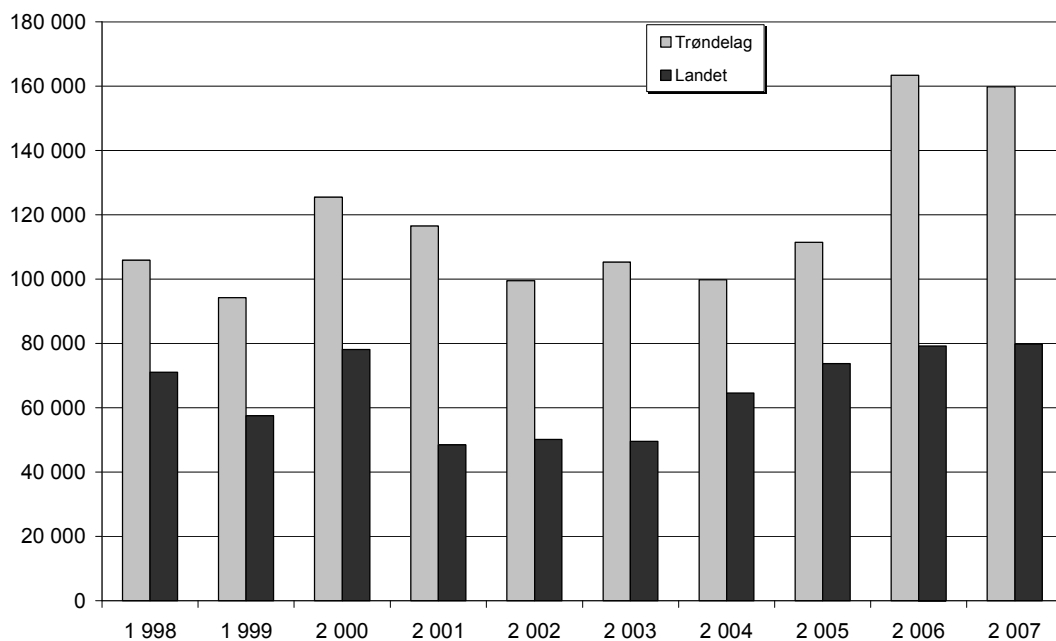
Etter en nedgang i nettoinntekten i 2004 og 2005, har bruk med sau hatt en oppgang i nettoinntekt de siste to årene (figur 3.16). Dette har sammenheng med endringer i driftsoverskudd landbruk, som hadde en kraftig økning i 2003, men falt siden til sitt lågeste nivå i 10-årsperioden, før det igjen økte i 2006 og 2007. Nedgangen i driftsoverskudd skyldtes økte investeringer og økning i faste kostnader. Skogbruksdrifta har hatt relativt mye å si for inntektene på brukene med sauehold. I 2003 var driftsoverskuddet fra skogbruket spesielt høgt. Det samme gjaldt tilleggsnæringer. Se tabell 14 i kapittel 8.

Nettoinntekta på bruk med sau har bare hatt en liten økning det siste året, selv om både lønnsinntekter og driftsoverskuddet fra jordbruket har økt. Årsaken til det er at inntekter fra «annet» er omtrent halvert det siste året. Det er i hovedsak mindre inntekter fra «annen næring» som er årsaken til nedgangen.

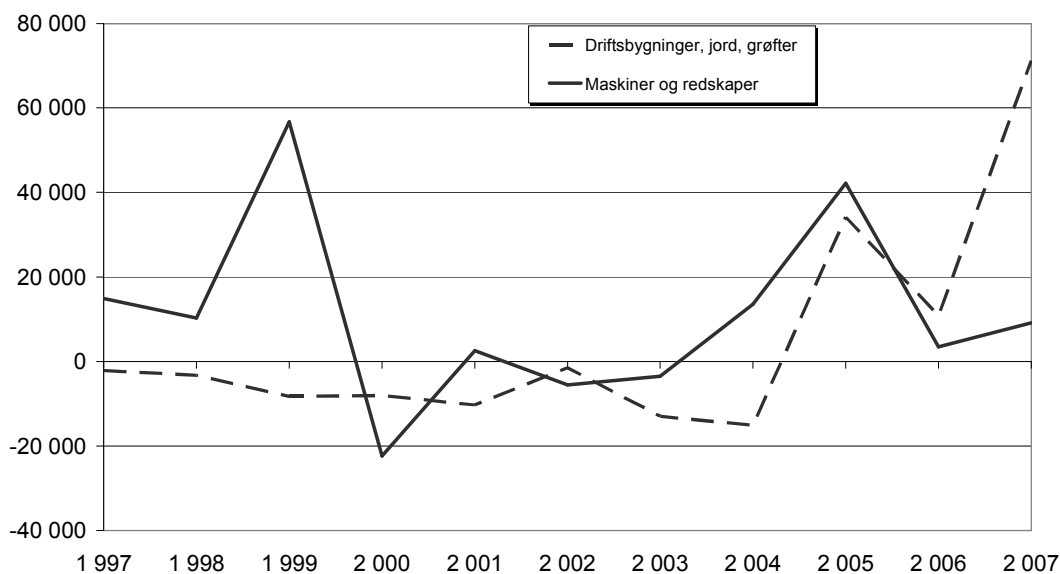
Figur 3.16 Nettoinntekt og driftsoverskudd mm på bruk med sauehold. Kroner per bruk. 2007-priser

Den gjennomsnittlige besetningsstørrelsen på sauebrukene som er med i regnskapsundersøkelsene i Trøndelag, var 203 vinterføra sauer (vfs.) i 2007. For hele landet var størrelsen 133 vfs. Den store forskjellen i besetningsstørrelse er den vesentligste årsaken til at regnskapsundersøkelsene viser en høyere årsverkfortjeneste i Trøndelag enn i landet som helhet, se figur 3.17. Årsakene til økningen de siste to årene er både økt omfang på drifta, økte priser på kjøtt og ull, og økte tilskudd. Det var en liten reduksjon i fortjenesten fra 2006 til 2007, noe som skyldtes sterk økning i de faste kostnadene.

Figur 3.17 Familiens arbeidsfortjeneste på bruk med sauehold. Kroner per årsverk. 2007-priser. (Endret beregningsmåte fra og med 2002)

Som det framgår av figur 3.18 har nettoinvesteringene fram til 2004 vært låge, med unntak av 1999. De store maskininvesteringene var da traktorkjøp. Siden antallet bruk med sauehold i driftsstatistikken for Trøndelag er lite, vil tilfeldige sammentreff lett få store utslag.

Figur 3.18 Nettoinvesteringer på bruk med sauehold. Kroner per bruk. 2007-priser

3.7 Tilleggsnæringer

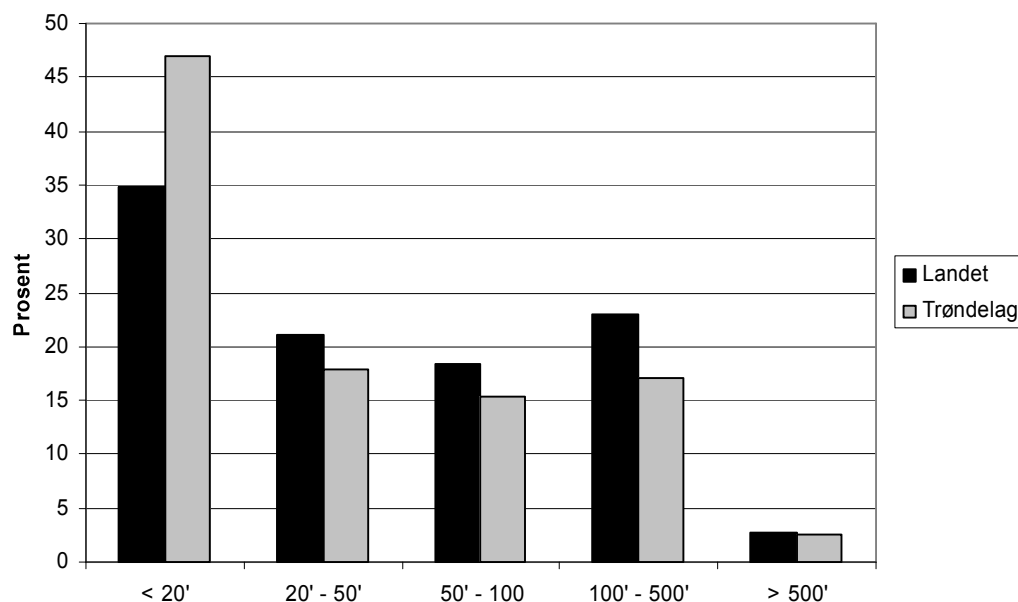
De siste årene har det vært økende fokus på næringsaktivitet som tar utgangspunkt i landbruksressursene (arealer, bygninger og maskiner), men som ikke er jordbruk eller skogbruk. Vi vil i dette kapitlet presentere hovedtall for tilleggsnæringsaktivitet i Trøndelag, sammenlignet med landet for øvrig².

For å kunne si noe om hvor mange som driver med tilleggsnæringsaktivitet av et visst omfang har vi valgt å se på bruk med en omsetning på over kr 20 000 i tilleggsnæringsaktiviteten. Tabell 3.2 viser at i Trøndelag har andelen bruk med tilleggsnæringsaktivitet gått ned med 6 prosentpoeng fra 2005 til 2007, mens på landsbasis har andelen gått noe opp i samme periode.

Tabell 3.2 Antall bruk totalt, og andel bruk med over kr 20000 i omsetning på tilleggsnæringsaktivitet, Trøndelag og landet

	Landet		Trøndelag	
	Antall bruk	Andel med over kr 20 000 i omsetning	Antall bruk	Andel med over kr 20 000 i omsetning
2005	928	51	148	55
2006	912	53	141	53
2007	902	54	138	49

I Trøndelag er det imidlertid flere bruk som driver med tilleggsnæringsaktivitet i mindre målestokk. Om en tar hensyn til alle bruk som har omsetning på tilleggsnæringsaktivitet, er det 85 prosent i Trøndelag som driver med en tilleggsnæringsaktivitet, mot 78 prosent på landsbasis. Figur 3.19 viser at andelen bruk med omsetning under kr 20 000 er betydelig høyere i Trøndelag enn i resten av landet.

Figur 3.19 Omsetning i tilleggsnæringsaktivitet fordelt prosentvis i grupper, Trøndelag og landet, 2007

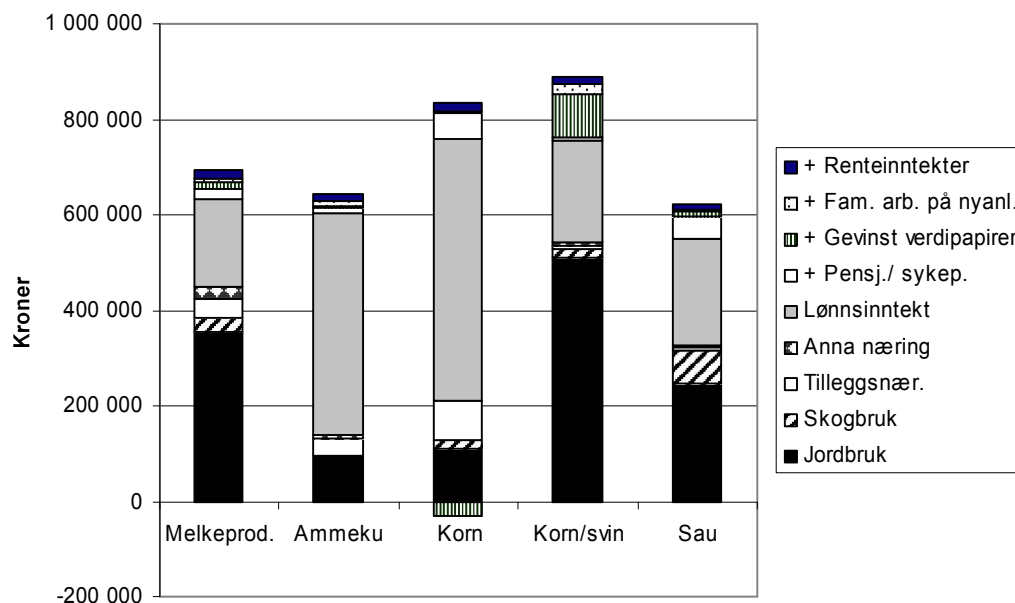
² For nærmere opplysninger om tilleggsnæringsaktivitet og annen næringsaktivitet, se NILF-notat 2008-25

Når en ser på driftsoverskudd i tilleggsnæring per bruk, er det på landsbasis kr 49 800 på bruk med tilleggsnæring. Tilsvarende tall for Trøndelag er kr 42 800. Tabell 3.3 viser gjennomsnittlig driftsoverskudd per driftsgrein for Trøndelag og landet. Antall observasjoner er et betydelig høyere tall enn antall bruk, fordi det er mange bruk som driver med flere forskjellige tilleggsnæringsaktiviteter. Samme bruk kan altså ha resultat både på f.eks. utleie og maskinkjøring. Både i Trøndelag og på landsbasis er det annen tjenesteyting (f.eks. saueklipping, klauvskjæring o.l.) som har det høyeste driftsoverskuddet. På landsbasis er det flest bruk som driver med maskinkjøring og utleie. I Trøndelag er det flest observasjoner på utmarksnæring og deretter på maskinkjøring.

Tabell 3.3 Antall observasjoner og gjennomsnittlig driftsoverskudd per driftsgrein, Trøndelag og landet. 2007

Driftsgreiner	Landet		Trøndelag	
	Antall obs.	Gj.sn. driftsoversk. per driftsgrein	Antall obs.	Gj.sn. driftsoversk. per driftsgrein
Utleie	524	20 600	77	16 500
Maskinkjøring	573	18 500	91	9 300
Vareproduksjon	283	5 400	44	4 100
Utmarksnæring	306	24 900	96	20 600
Turisme	31	43 200	3	8 800
Annen tjenesteyting	80	52 000	14	53 400
Biologisk produksjon	7	-2 200	-	
Gj.snittlig driftsoverskudd per bruk:		49 800		42 800

I Trøndelag er det bruk med driftsformen korn som har den største andelen av tilleggsnæring (figur 3.20). Driftsoverskuddet fra tilleggsnæringer utgjør kr 80 100 i denne gruppen, og det tilsvarer om lag 11 prosent av sum inntekter på bruket. Overskuddet fra tilleggsnæring har minst betydning på bruk med driftsformene korn/svin og sau, hvor det utgjør ca. 1–2 prosent av sum inntekter.

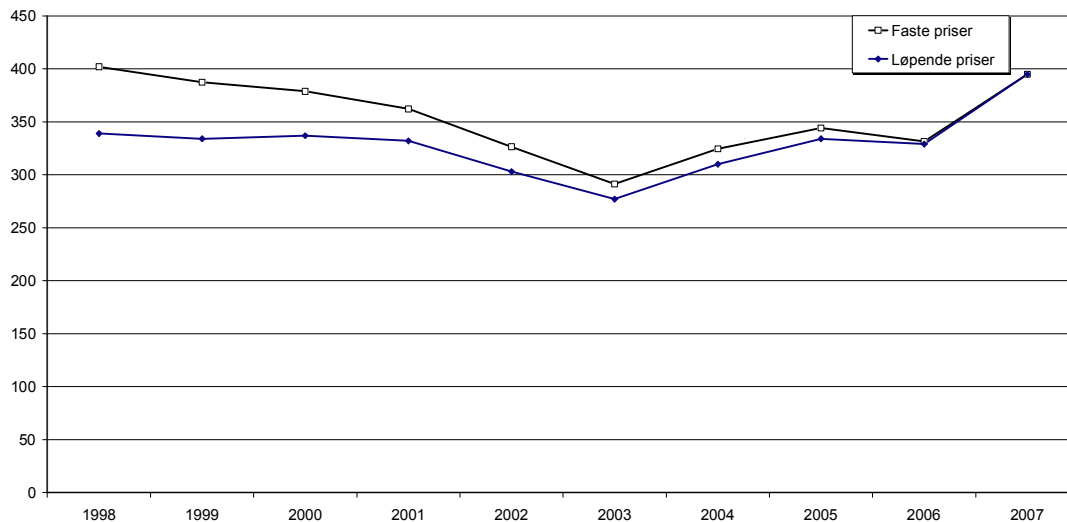
Figur 3.20 Fordeling av sum inntekter etter driftsform. Alle bruk i Trøndelag, 2007

3.8 Gardsskogbruket

Gardsskogbruket er representert ved et eget utvalg blant de brukene som er med i driftsgranskningene for jordbruket, der det er satt spesielle krav til skogstørrelse. Nedenfor er det presentert resultater for Midt-Norge, som foruten de to Trøndelagsfylkene også omfatter kommunene nord for Romsdalsfjorden i Møre og Romsdal fylke og Helgeland i Nordland fylke. Se også tabell 7.4 (i kapittel 7).

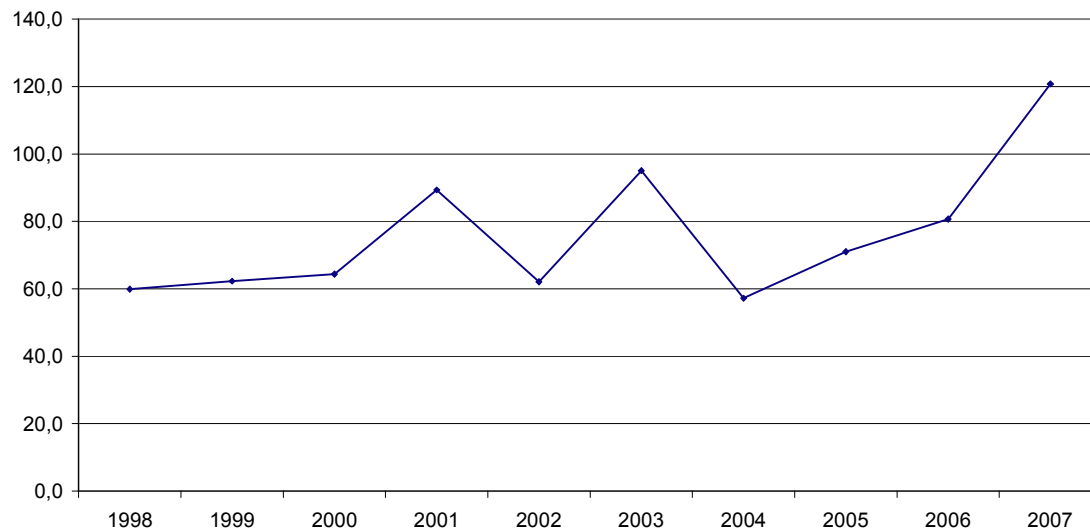
I skogbruksgranskningene for 2007 var det med 53 bruk fra Midt-Norge. Det ble avvirket 221 m³ tømmer per bruk i 2007. Det er 58 m³ mer enn i 2006.

Figur 3.21 viser oppnådd pris på bartrevirke. Som det går fram av figuren, har løpende priser i årene 1998 til 2001 ligget i området kr 330 til kr 340 per kubikkmeter, men i 2002 falt prisen til kr 303, og i 2003 til kr 277. I 2004 ble det prisoppgang med kr 33 per kubikkmeter, og i 2005 økte prisen med ytterligere kr 24. I 2007 ble det en kraftig prisoppgang til kr 395 per kubikkmeter.

Figur 3.21 Oppnådd pris på bartrevirke. Kroner per m³

Figur 3.22 viser avvirkningen uttrykt i prosent av balansekvantum. Figuren viser at avvirkningsprosenten har vært svært varierende fra år til år. I 2007 utgjorde avvirkningen 121 prosent av det tømmerkvantum som kan tas ut uten å forringe skogen på lang sikt (balansekvantum). Det er 45 prosent mer enn gjennomsnittet for de 10 siste årene.

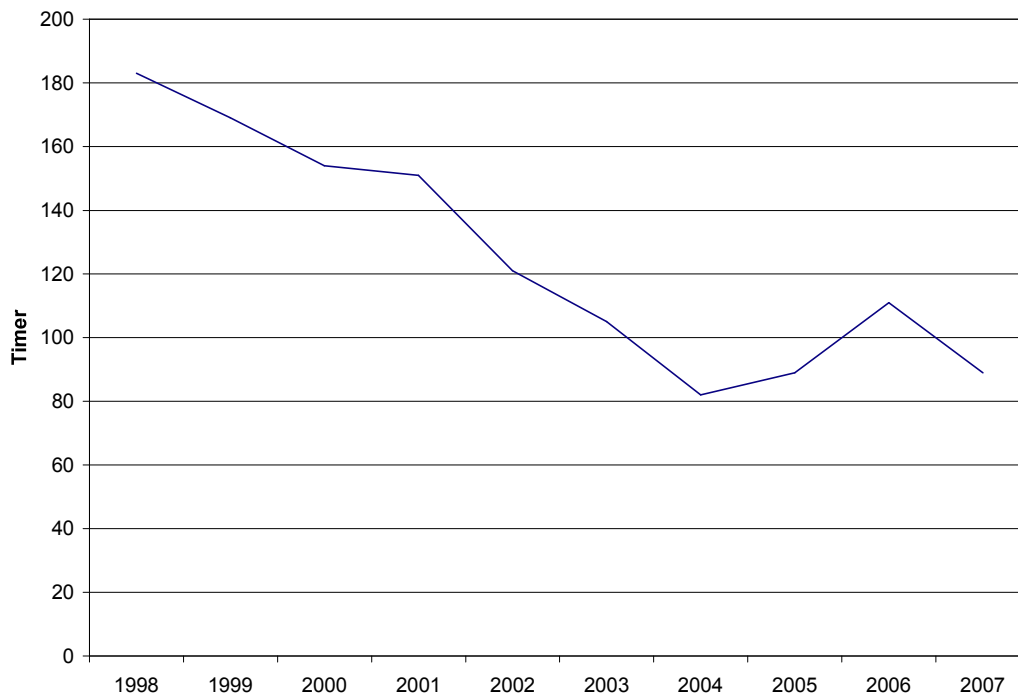

Figur 3.22 Avvirkning i % av balansekvantum

Figur 3.23 viser at familiens arbeidsinnsats i skogen gikk sterkt ned fra 1998 til 2004, fra 183 timer til 82 timer. Familiens arbeidstimer i 2007 er på samme lave nivå. Nedgangen i timer har sammenheng med at den generelle aktiviteten i skogbruket har gått ned, men også at skogeierne i større grad velger å sette bort arbeidet til entreprenører. Dessuten har det nok vært utført mindre kulturarbeid i perioden. I følge skogbruksgranskningene for Midt-Norge, ble 15 prosent av avvirkningen foretatt av entreprenør i 2000. I perioden 2003–2005 var imidlertid andel avvirket kvantum av entreprenør økt til ca 65 prosent og i 2007 var andelen avvirkning utført av entreprenør økt til 77 prosent. Ellers

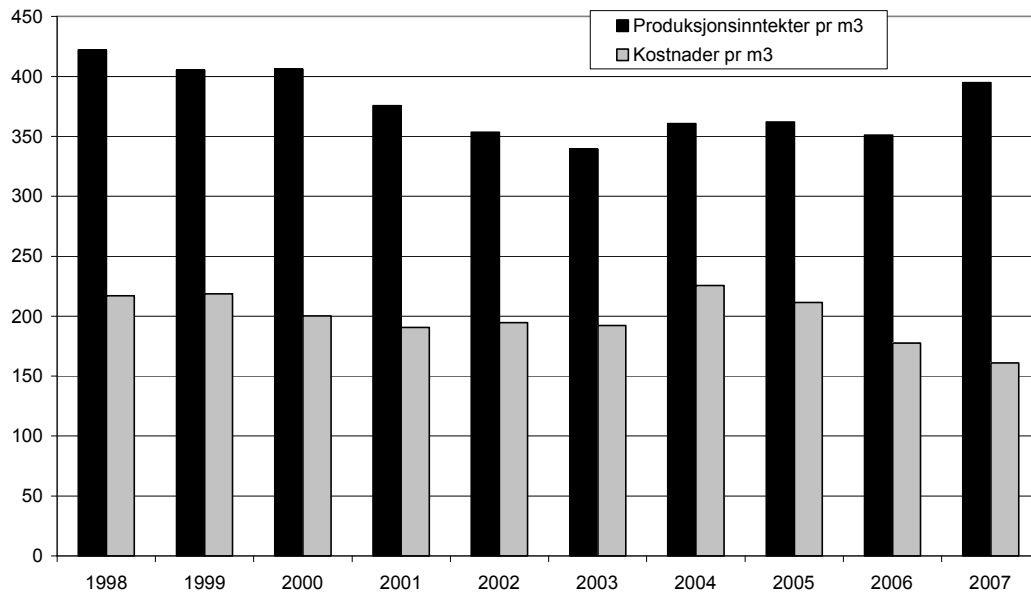

ser det ut til å være slik at i år med stor avvirkning er andelen av entreprenørdrift større, og motsatt, når avvirkningsnivået er lavt, er også andelen av entreprenørdrift mindre.

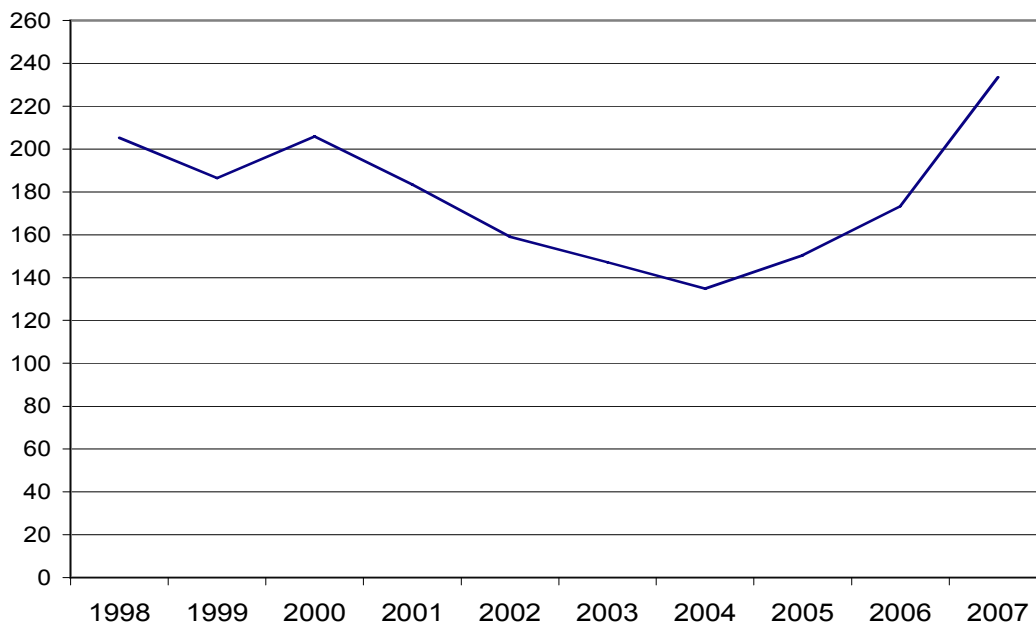
Figur 3.23 Familiens arbeidsinnsats i skogen

Figur 3.24 viser produksjonsinntekter og kostnader per kubikkmeter. I faste 2007-kroner var produksjonsinntektene kr 422 per kubikkmeter i 1998. Inntektene per kubikkmeter var på det laveste i 2003 da de var kr 339. I 2007 var inntektene på kr 395. I gjennomsnitt for 10-årsperioden utgjør kostnadene i overkant av 50 prosent av produksjonsinntektene. For 2007 er denne prosentdelen bare 41 prosent. Dette er den laveste andelen i perioden.

Figur 3.24 Produksjonsinntekter og kostnader per m³ i gardsskogbruket. 2007-priser

Figur 3.25 viser klart at driftsoverskuddet per kubikkmeter har sunket i perioden fra 2000 til 2004. Årsaken til dette er hovedsaklig lavere priser. Her må en også være klar over at verdsettingen av brukerens egen arbeidsinnsats ikke inngår i driftsoverskuddsberegningen. Fra 2004 til 2007 økte imidlertid driftsoverskuddet per kubikkmeter fra kr 135 til kr 234.

Figur 3.25 Driftsoverskudd i kroner per m³. 2007-priser

4 Sammenligning av driftsformer

Driftsgranskingene for Trøndelag har tall for fem driftsformer der antall regnskap er stort nok til at gjennomsnittstall kan publiseres. Dette gjelder melkeproduksjon, ensidig kornproduksjon, kombinert kornproduksjon/svinehold, sauehold, og fra 2002 også storfekjøttproduksjon på ammekyr. I dette kapitlet er familiens arbeidsfortjeneste per årsverk (lønnsomhet), og brukets egenkapitalandel (soliditet) for disse driftsformene sammenlignet. I kapittel 4.3 er det tatt med en oversikt over utviklinga i effektivitet i de forskjellige driftsformene for siste 10-årsperiode.

4.1 Familiens arbeidsfortjeneste

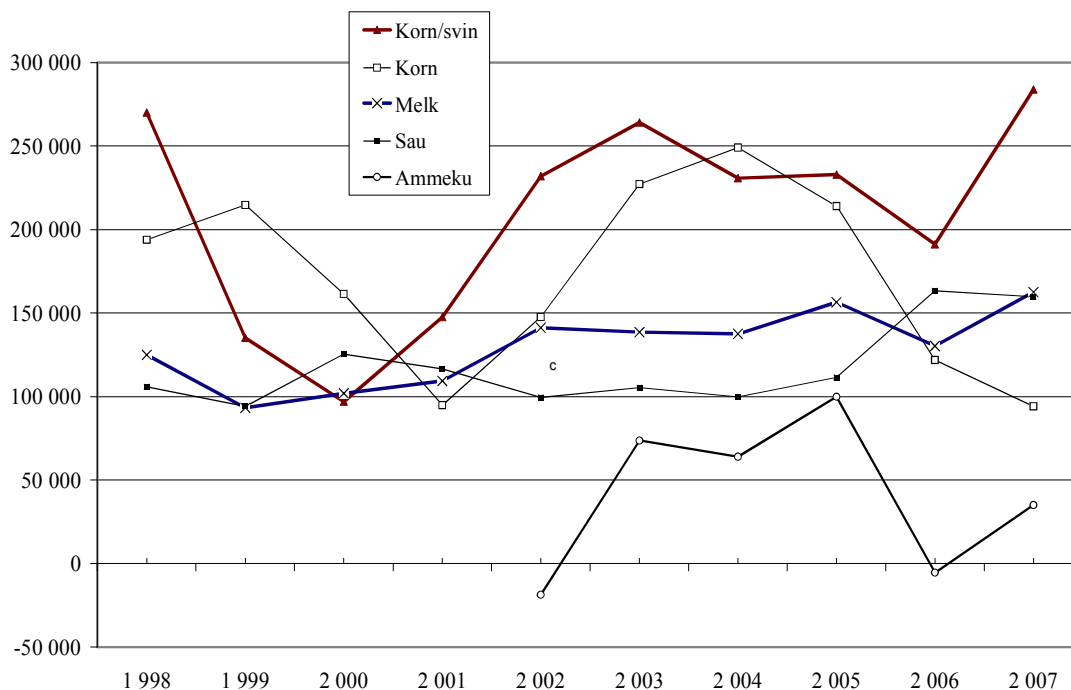
For familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket er svingningene for driftsformene korn og korn/svin det mest iøynefallende (figur 4.1). Variasjonen i avlinger mellom år har vært svært stor i kornproduksjonen, og arbeidsfortjenesten per årsverk er direkte avhengig av hvor mye korn som kan omsettes. Etter våre registreringer var kornavlingene i 2001 de lågeste siden 1995, og det førte til en markert nedgang i årsverksfortjenesten dette året. Fra 2003 til 2005 har avlingene vært de høyeste siden 1996, noe som også har gitt en kraftig økning i familiens arbeidsfortjeneste. I 2006 og 2007 var det igjen dårligere kornavlinger. Driftsformen kombinert korn og svineproduksjon har imidlertid hatt en markert oppgang det siste året. Det er spesielt prisen på svinekjøtt som er årsaken til bedre resultat her.

Med enkelte unntak har saueholdet, selv med besetningsstørrelse på 170–180 vfs., ligget lågt i forhold til andre driftsformer. I 2006 fikk imidlertid saueholdet en oppsving, blant annet pga økte priser og tilskudd. Ammekuproduksjon hadde negativ arbeidsfortjeneste både i 2002 og 2006, og også i de andre årene har resultatet ligget under de andre driftsformene. Melkeproduksjon er den driftsformen som har mest stabil utvikling over tid.

På grunn av endringer i beregningsmetoden for familiens arbeidsfortjeneste, er tallene fra og med 2002 ikke direkte sammenlignbare med tallene for tidligere år³.

---

³ I driftsregnskapet ble tidligere alt ubetalt arbeid i jordbruket, som ble utført av personer utenom brukerfamilien, verdsatt etter jordbrukstariff. Differansen mellom kalkulerte lønnskostnader og faktisk utbetalt lønn og arbeidsgiveravgift ble betraktet som gave til brukerfamilien, og kalt gavearbeid. Fra og med 2002 blir det ikke lenger satt inn verdi på gratisarbeidet. Dette får effekt for noen resultatmål, som driftsoverskudd, nettoinntekt og familiens arbeidsfortjeneste. Etter den nye beregningsmåten beskriver altså disse lønnsomhetsmålene, på sine respektive måter, en godtgjøring for alt ubetalt arbeid, ikke bare for brukerfamiliens arbeid.

Figur 4.1 Familiens arbeidsfortjeneste per årsverk i jordbruket etter driftsform. 2007-priser

4.2 Utviklinga i egenkapital

Egenkapitalutviklinga er vist i tabell 4.1. I melkeproduksjon har utviklinga i egenkapitalprosent vært relativt stabil. For kornprodusentene, som på 1990-tallet lå høgest, har store maskininvesteringer på noen av brukene, og dessuten utskiftinger av bruk i den relativt lille gruppa som inngår i statistikken, gjort at egenkapitalandelen har falt betydelig i løpet av 10-årsperioden. Driftsformene korn/svin og sauehold har fått en liten oppsving i egenkapitalandel det siste året, etter en nedgang i flere år. Bruk med sauehold har tradisjonelt ligget høgt i egenkapitalandel. Dette kommer blant annet av at næringa har forholdsvis store inntekter utenom jordbruket, og at store deler av inntektene fra jordbruket kommer på høsten slik at målepunktet ved årsskifte viser høg egenkapitalandel. Den store nedgangen i egenkapitalprosent fra 2004 til 2005 skyldes store investeringer i saueholdet. Det samme gjelder også driftsformen korn/svin.

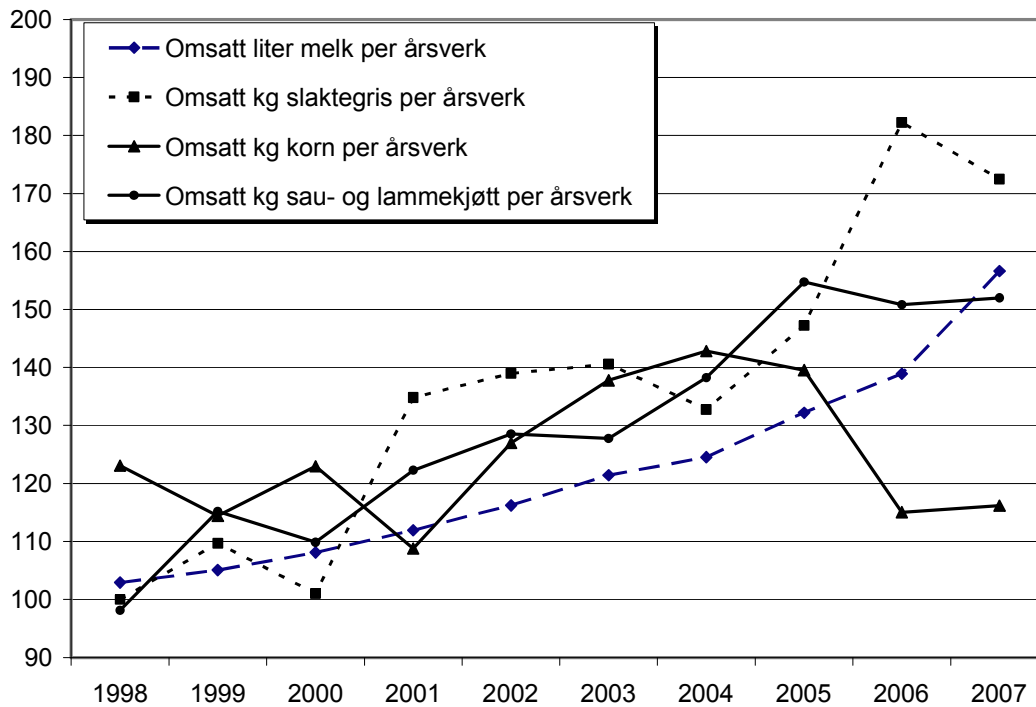
Tabell 4.1 Utviklinga i egenkapitalprosent, etter driftsform

Driftsform	1 998	1 999	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007
Melk	60	59	60	60	63	64	63	63	60	61
Ammeku					65	65	66	67	51	54
Korn	75	72	74	59	56	55	48	50	48	48
Korn/svin	59	55	50	54	56	59	53	45	47	51
Sau	70	68	66	71	71	72	69	58	61	64
Alle bruk	62	63	61	61	61	62	64	61	60	57

4.3 Utviklinga i effektivitet i jordbruket

Figur 4.2 viser produktivitetsutviklingen grafisk. I driftsformene korn- og korn/svin er det store variasjoner på grunn av variabelt avlingsnivå. Det gjør at disse driftsformene viser en svært varierende utvikling fra år til år. For korn/svin viser figuren en meget sterk produktivitetsøkning fra 2000 til 2001 på grunn av en stor økning i omsatt kilo svinekjøtt. Den kraftige økningen fra 2005 til 2006 skyldes også blant annet at omsetningen av slaktegris økte betydelig. Til 2007 er det en nedgang, på grunn av at mengden omsatt svinekjøtt da gikk ned med om lag 9 prosent i forhold til året før.

Effektiviteten i saueholdet gikk markert ned fra 2005 til 2006, noe som skyldes at timeforbruket gikk noe opp samtidig som mengde omsatt sau- og lammekjøtt gikk noe ned. Melkeproduksjonen har hatt en økning i produktivitet i hele 10-årsperioden, med en brattere stigning på slutten, noe som blant annet skyldes en sterkere vekst i besetningsstørrelsen.

Figur 4.2 Produktivitetsutvikling i jordbruket i Trøndelag 1998–2007. Gjennomsnitt av årene 1995-1997=100

5 Jordbruksfradrag

De siste årene er skatt og inntektsfradrag blitt en del av inntektspolitikken i jordbruksforhandlingene. Fra og med skatteåret 2000 ble det innført et inntektsfradrag i jordbruket. Jordbruksfradraget kan en trekke fra næringsinntekta i landbruket. Tabell 5.1 viser hvordan fradraget er bygd opp, med endringer siden 2000. Tabellen viser også hvor stor næringsinntekta må være for å oppnå maksimalt fradrag.

Tabell 5.1 Jordbruksfradraget fra 2000 til 2007

Ar	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007
Bunnfradrag	18 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	45 000
Prosentfradrag	-	-	9	19	19	19	19	32
Maks fradrag	18 000	36 000	47 500	61 500	61 500	61 500	71 500	142 000
Min. jordbr.-inntekt			163	170	170	170	228	
for a oppna fradrag	18 000	36 000	778	218	218	218	842	348 125

I 2007 økte jordbruksfradraget fra kr 71 500 til kr 142 000. Størst mulig skattereduksjon per bruk i 2007 var 28 prosent av kr 142 000, altså kr 39 700. Maksimal skattereduksjon var avhengig av en næringsinntekt på minst kr 348 125. Andre fradrag kan redusere effekten av jordbruksfradraget.

I driftsgranskingene er alle de sentrale resultatmålene som viser inntekt og inntektsutvikling, upåvirket av skatteforhold og endringer i skattereglene. Eventuelle skattereduksjoner på bakgrunn av jordbruksfradraget vil derfor ikke påvirke resultatene i driftsgranskingene.

For å kunne si noe om effekten av jordbruksfradraget for 2007, ble dette registrert for alle deltakerbruk i driftsgranskingene. I gjennomsnitt per deltakerbruk for hele landet var jordbruksfradraget kr 100 700 i 2007 (tabell 5.2) en økning på om lag kr 41 300 fra 2006.

Fem prosent av brukene i driftsgranskingene hadde så lav næringsinntekt at de ikke fikk jordbruksfradrag i det hele tatt, mens 30 prosent oppnådde maksimalt fradrag. Gruppen med maksimalt fradrag gikk ned fra 51 prosent i 2006 til 30 prosent i 2007. Årsaken er at kravet til maksimal næringsinntekt økte fra kr 228 000 til kr 348 000.

Ser vi på jordbruksfradraget relatert til regioner (tabell 5.2), finner vi mindre forskjeller. Nord-Norge ligger høyest, med et gjennomsnittlig jordbruksfradrag på kr 115 000. Flest bruk uten fradrag finnes på Østlandet. Det er hovedsaklig kornbruk i flatbygdene på Østlandet og sauebruk i de andre bygdene på Østlandet som ikke har stor nok næringsinntekt til å kvalifisere for jordbruksfradrag.

Vi har også beregnet inntektsvirkningen av jordbruksfradraget, det vil si hvor mye en må ha i inntekt for å sitte igjen med samme nettobeløp etter skatt. I gjennomsnitt for driftsgranskingsmaterialet var maksimal skattereduksjon for 2007 kr 28 200. Inntektsvirkningen av jordbruksfradraget, med 33 prosent marginalsatt, er kalkulert til kr 42 100 per deltakerbruk i 2007. Beløpet er kr 17 300 høyere enn det var i 2006. Det tilsvarer om lag kr 27 200 per årsverk. Inntektsvirkningen per årsverk er størst i flatbygdene på Østlandet på grunn av færre årsverk per bruk. På Jæren oppnådde 49 prosent av brukene maksimalt fradrag, mens bare 21 prosent av brukene på Vestlandet oppnådde

fullt fradrag. Inntektsvirkningen per årsverk er likevel litt høyere på Vestlandet enn på Jæren.

Tabell 5.2 Jordbruksfradrag og inntektsvirkning gruppert etter region

Regioner	Totalt antall bruk	Ant. bruk		Jordbr.fradrag, kroner	Innt.virkning per årsverk
		med maks fradrag	Ant. bruk uten fradrag		
Østlandet, flatbygder	190	63	18	95 800	33 300
Østlandet, andre bygder	160	35	11	91 300	25 000
Jæren	49	24	0	109 800	23 700
Agder og Rogal., andre b.	82	22	1	106 000	26 600
Vestlandet	168	35	10	95 900	24 000
Trøndelag, flatbygder	68	21	3	99 500	29 400
Trøndelag, andre bygder	70	28	1	112 200	26 200
Nord-Norge	115	46	1	115 000	29 300
Alle	902	274	45	100 700	27 200

Mange av deltakerne har ikke oppnådd maksimalt jordbruksfradrag på grunn av for lav næringsinntekt fra jordbruket. Tabell 5.3 viser at det er stor forskjell mellom driftsformer med tanke på gjennomsnittlig jordbruksfradrag i Trøndelag. Kornproduksjon og ammeku har lavest gjennomsnittlig fradrag blant de registrerte driftsformene, og bruk med kombinert korn- og svinproduksjon oppnådde det høyeste jordbruksfradraget. Om lag 36 prosent av brukene oppnådde maksimalt jordbruksfradrag, og 3 prosent hadde så lav næringsinntekt at de ikke fikk fradrag. På tross av lavere jordbruksfradrag per bruk har kornbrukene den høyeste inntektsvirkningen per årsverk. Dette skyldes lavt arbeidsforbruk, omlag 0,6 årsverk i gjennomsnitt på disse brukene. Innenfor melkeproduksjon og kombinert korn og svinproduksjon er gjennomsnittlig jordbruksfradrag langt høyere. Likevel er inntektsvirkning per årsverk på disse brukene lavere enn i kornproduksjonen. Årsaken er at gjennomsnittlig arbeidsforbruk er mellom 1,5–2 årsverk i disse driftsformene.

Tabell 5.3 Jordbruksfradrag gruppert etter driftsform, Trøndelag

Driftsformer	Totalt antall bruk	Ant. bruk		Jordbr.fradrag, kroner	Inntektsvirk- ning per års- verk
		med maks fradrag	Ant. bruk uten fradrag		
Melkeproduksjon	78	32	1	118 100	25 800
Ammeku	13	0	1	63 300	29 400
Kornproduksjon	13	1	2	63 700	41 400
Korn og svinprod.	12	9	0	124 300	33 200
Sauhold	13	3	0	99 300	27 300
Flatbygder	68	21	3	99 500	29 300
Andre bygder	70	28	1	112 200	26 200
Alle bruk	138	49	4	105 900	27 600

6 Investeringer i jordbruket

FMLA i Nord- og Sør-Trøndelag ønsket å kartlegge kapasitetsutvikling og investeringer i husdyrrom i landsdelen. Både Innovasjon Norge, bankene, TINE m.fl. har en del informasjon om dette, men FMLA kom til at landbrukskontorene i kommunene er den instansen som på grunn av lokalkunnskapen har best samlet oversikt på dette området. På oppdrag fra FMLA har NILF gjennomført en grov kartlegging av investeringsomfang i husdyrholdet blant kommunene i Sør- og Nord-Trøndelag. Kartleggingen ble basert på en spørreundersøkelse blant landbruksansvarlige i kommunene, supplert med informasjon fra andre kilder. Med unntak av to av de minste kommunene i hvert fylke, kom det inn svar fra alle de 49 kommunene i landsdelen.

Kunnskap om kapasitetsutvikling og investeringer i husdyrproduksjoner er viktig informasjon. Endringer i markeder og forbruksmønstre for flere husdyrprodukter er viktig for bl.a. å vurdere hvordan Trøndelag kan møte utfordringer, nye muligheter og hvordan virkemidler kan brukes på beste måte.

Kommunene ble spurt om anslag for antall husdyrplasser som var fornyet som nybygg eller ved større restaureringer i perioden 2005–2007, om forventet igangsetting av bygging i 2008, og om investeringslyst i landbruket. Investeringslyst er mer et uttrykk for interesse eller ønske om å investere, og lar seg ikke alltid realisere. For å finne en omtrentlig verdi på investeringene, ble anslagene for antall nybygde eller restaurerte husdyrplasser multiplisert med enhetspriser for bygninger fra Handbok i driftsplanlegging, for de forskjellige husdyrslagene. I følge disse enkle kalkulasjonene ble det i trøndelagsfylkene til sammen investert i nye/fornyede husdyrplasser for ca 900 million kroner i 2007 (Tabell 6.1).

Tabell 6.1 Sum investeringer i husdyrplasser i Sør- og Nord-Trøndelag, mill. kroner

Driftsform	Sør-Trøndelag			Nord-Trøndelag		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Melkeproduksjon	202	238	316	188	184	292
Ammekuhold	7	9	12	15	44	26
Sauhold	17	13	18	4	11	9
Kyllingproduksjon	32	4	7	19	57	85
Svinehold	8	9	23	45	77	123
Sum	266	273	376	271	373	535

Kilde: Spørreundersøkelsen blant kommunene og Handbok i driftsplanlegging

Økningen i bygningsinvesteringer fra 2005 til 2007, slik de er kalkulert her, var på 41 prosent i Sør-Trøndelag, og på hele 97 prosent i Nord-Trøndelag. Om enhetsprisene for nybygg kanskje er for høye for restaureringsarbeider, er det kanskje også slik at alle byggeprosjekter ikke er kommet med i oppgavene fra kommunene.

Tabell 6.2 Antall byggeprosjekter i 2005–2007 og antall forventet igangsatt i 2008

Driftsform	Sør-Trøndelag				Nord-Trøndelag			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Melkepro- duksjon	39	42	45	76	47	49	68	79
Ammekuhold	9	9	8	15	8	15	10	18
Sauehold	14	11	10	15	5	7	7	18
Kyllingoppdrett	9	1	4	19	6	17	24	35
Svinehold	3	2	4	8	7	8	13	30

Kilde: Spørreundersøkelsen blant kommunene

Den mest offensive investeringsaktiviteten for å øke produksjonen skjer innen kyllingoppdrett. Det ser vi spesielt i tabell 6.2. Der ser vi at litt av det samme også gjelder for svinehold og ammekuhold. Forskjellen i investeringsøkningen fylkene mellom gjenspeiler altså utviklingen i interesse for investeringer som kom fram i spørreundersøkelsen.

Samlet melkekvote har vært tilnærmet uendret for trøndelagsfylkene i 5-årsperioden fra 2003 til 2007, mens kutallet har gått ned med vel 9 prosent i Sør-Trøndelag og knapt 7 prosent i Nord-Trøndelag. Bak disse endringene ligger det en nedgang i antall bruk på ca 23 prosent i begge fylkene i samme perioden. Forutsetter vi at nedgangen i fødte kalver tilsvarende nedgangen i antall melkekyr, utgjør dette en nedgang på ca 4 500 fødte kalver per år for hele Trøndelag. Økningen på ca. 1 250 fødte kalver i ammekuhold, holder altså langt fra trinn med nedgangen innenfor melkeproduksjon. Slik kommunene har bedømt endringene i investeringslysten blant melkebønderne, er det økende eller sterkt økende investeringslyst i 9 av 23 kommuner som har avgitt svar i Sør-Trøndelag. I 5 kommuner er det nedgang. Tilsvarende tall for Nord-Trøndelag er 15 og 4 blant de 22 kommunene som har avgitt svar.

Antallet ammekyr er høyere i Nord-Trøndelag enn i Sør-Trøndelag. Besetningene er større, og totalt dyretall øker raskere. I perioden fra 2003 til 2007 har antallet ammekyr i følge SLF økt med ca. 10 prosent i Sør-Trøndelag, og med ca. 18 prosent i Nord-Trøndelag. I følge Storfekjøttkontrollen er andelen ammekyr på melkebruk i Trøndelag halvert på 5 år, fra 22 prosent i 2003 til 11 prosent i 2007. Det har altså skjedd en klar dreining mot spesialisering i produksjonen av storfekjøtt. Kommunene har bedømt endringene i investeringslysten blant ammekubønder slik at det er økende eller sterkt økende investeringslyst i 3 kommuner i Sør-Trøndelag. I 3 kommuner er det nedgang. Tilsvarende tall for Nord-Trøndelag er 7 og 1.

I følge SLF har sauetallet gått ned i landsdelen, spesielt i Nord-Trøndelag. Antallet bruk med sauehold har hatt en enda sterkere nedgang, slik at gjennomsnittstørrelsen på besetningene har økt ganske mye også i sauehold. I Nord-Trøndelag har besetningsstørrelsen økt fra 67 til 76 sauer over ett år de siste 5 årene. Tilsvarende har økningen i Sør-Trøndelag vært fra 75 til 84 sauer over ett år. Kommunene har bedømt endringene i investeringslysten blant sauebønder slik at det er økende investeringslyst i 4 kommuner i Sør-Trøndelag. I 7 av kommunene er det nedgang. Tilsvarende tall for Nord-Trøndelag er 7 og 3.

Produksjon av slaktekylling har økt mye de siste 5 årene. I 2003 var produksjonen på 4,3 mill kyllinger i hvert av trøndelagsfylkene. Fram til 2007 økte antallet leverte kyllinger med 37 prosent i Sør-Trøndelag, til 5,8 mill, og 90 prosent i Nord-Trøndelag, til 8,1 mill. Kommunene har bedømt endringene i investeringslysten blant kyllingoppdrettere slik at det er økende investeringslyst i 5 kommuner i Sør-Trøndelag. I en av kommunene er det nedgang. Tilsvarende tall for Nord-Trøndelag er 10 og 1.

I følge SLF var nedgangen i antall avlsgriser 23 prosent i Sør-Trøndelag i 5-årsperioden fram til 2007, mens den var 8 prosent i Nord-Trøndelag. Antall bruk med avlsgris er nesten halvert i perioden i Sør-Trøndelag, mens bruksnedgangen har vært på «bare» 30 prosent i Nord-Trøndelag. Gjennomsnittlig besetningsstørrelse har økt mye i begge fylkene, og var på henholdsvis 26 og 35 avlsgriser i Sør- og Nord-Trøndelag i 2007. Kommunene har bedømt endringene i investeringslysten i svineholdet slik at det er økende investeringslyst i 3 av kommunene i Sør-Trøndelag. I 3 av kommunene er det nedgang. Tilsvarende tall for Nord-Trøndelag er 8 og 3.

Brukes en avskrivningstid på 30 år på driftsbygninger, bør den årlige nyinvesteringen i husdyrplasser ligge på minst 3,3 prosent av antall husdyrplasser innenfor hver driftsform. Ser en bort fra det store etterslepet av fornyelse innen melkeproduksjon, kan en si at investeringene nå er på et nivå der de minst bør være i årene framover. For saueholdet ligger investeringene lavere enn antallet sauer skulle tilsi, mens det innen svinehold ser ut til at husdyrplassene fornyes noenlunde i forhold til dyretall. For ammekyr, og spesielt for kyllingoppdrett foregår det en kapasitetsoppbygging som gjør at investeringene ligger høyt i forhold til dyretall.

7 Utviklingstrekk i 2007

Etter en nedgang i økonomien i trøndersk landbruk i 2006 var det en betydelig oppgang i 2007. Trønderske bønder hadde i gjennomsnitt kr 209 600 per årsverk som vederlag til alt arbeid og egenkapital i 2007, en økning på kr 37 600 eller nesten 22 prosent i forhold til året før. Inntektsvirkning av jordbruksfradraget er ikke tatt hensyn til ved beregning av resultatmålene i driftsgranskingene. I dette kapitlet belyses kort utviklingen i 2007, som sees i forhold til resultatene i 2006 og gjennomsnittet av de 3 foregående årene. Hovedtendensene for utviklingen i 2007 var som følger:

- I forhold til 2006, var det en forbedring i økonomien for alle driftsformer med unntak av sau og korn som hadde en svak nedgang i resultatet i forhold til 2006.
- Hovedårsaken til økningen i driftsoverskuddet er en betydelig vekst i produksjonsinntektene. Bedre melkepris, bedre priser på svinekjøtt og storfekjøtt og økt produksjon per bruk i melkeproduksjon bidrar til økningen i produksjonsinntektene.
- Det var økte investeringer i både driftsbygninger, maskiner og melkekvoter. Verdien av eiendeler i jordbruket fortsatte dermed den sterke veksten fra 2005 og 2006.
- Gjelda økte i gjennomsnitt med 8,5 prosent per bruk fra 2006 til 2007, mens gjeldsprosenten gikk ned fra 42 prosent i 2006 til 41 prosent i 2007.

7.1 Resultatene malt som vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk

I jordbruksforhandlingene er *vederlag for alt arbeid og egenkapital per årsverk* det sentrale resultatmålet. Dette vederlaget skal dekke alt arbeid som er lagt ned på bruket, både brukerfamiliens og leid, samt avkastning på egenkapitalen. I gjennomsnitt for alle bruk i driftsgranskingene for Trøndelag, ble vederlaget kr 209 600 per årsverk i 2007. Det er kr 37 600 høyere enn i 2006.

Av tabell 7.1 ser vi at både sauehold og kornproduksjon hadde en nedgang i vederlaget til arbeid og egenkapital per årsverk, mens det for de andre produksjonene var til dels sterk økning.. Melkeproduksjon er den produksjonen som har hatt den mest stabile utviklingen i forhold til gjennomsnittet av de 3 foregående årene, mens det er kombinert svinehold/korn som ligger høyest..

Tabell 7.1 Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk

Driftsform	Antall bruk i granskingene	Resultat 2007	Resultat i forhold til 2006	Resultat i forhold til gj.sn. '04-'06
Melkeproduksjon	78	209 500	39 300	35 500
Kjøttprod. på ammekyr	13	99 100	52 800	-1 100
Kornproduksjon	13	141 200	- 16 000	-82 700
Komb. svinehold/korn	12	329 500	98 100	84 600
Sauehold	12	183 500	- 3 900	34 300
Andre driftsformer	10			
Alle driftsformer	138	209 600	37 600	30 600

Tabell 7.2 viser utviklingen i vederlaget til alt arbeid og egenkapital per årsverk i gjennomsnitt for alle bruk i driftsgranskingene i Trøndelag de siste 30 årene i både nominelle og faste 2007-kroner. Vi ser at vederlaget i 2007, målt i faste kroner, er det høyeste for hele perioden, og at 2006-tallene var de laveste i denne perioden.

Tabell 7.2 Utviklinga i vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk

Ar	Antall bruk	Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk	
		Nominelle kroner	2007-kroner
1975–1979	160	52 500	192 200
1980–1984	160	80 400	190 400
1985–1989	161	109 300	179 800
1990–1994	160	140 000	186 500
1995–1999	152	143 400	172 500
2000–2004	151	145 700	178 200
2005	148	189 300	193 500
2006	141	172 100	172 100
2007	138	209 600	209 600

7.2 Resultatene malt som driftsoverskudd, lønnsevne per time og familiens arbeidsfortjeneste

I foretaksøkonomisk sammenheng er *driftsoverskuddet* (produksjonsinntekter minus kostnader) et mye brukt resultatmål i jordbruket. (Driftsoverskuddet skal dekke all ubetalt arbeidsinnsats i gårdsdrifta, samt gi et rimelig rentekrav for den totale kapitalinnsatsen. Per bruk var driftsoverskuddet i gjennomsnitt kr 307 400 i 2007, en økning på kr 63 800 i forhold til 2006. Renter er ikke med i beregningen av driftsoverskudd. Tallene viser at lønnsomheten varierer betydelig både fra år til år, og mellom de forskjellige driftsformene. I beregningene er det ikke tatt hensyn til skattevirkningen av jordbruksfradraget. Tabell 7.3 viser driftsoverskudd i de ulike driftsformene i 2007, og vi har også sammenlignet resultatene med 2006-tallene og et gjennomsnitt for 2004 til 2006.

Lønnsevne per time og familiens arbeidsfortjeneste er andre resultatmål vi vil kommentere i teksten etter tabellen. I gjennomsnitt gav jordbruket i Trøndelag en lønnsevne på kr 97 per time i 2007, og brukerfamiliene fikk en arbeidsfortjeneste på kr 160 900 per årsverk.

Tabell 7.3 Utvikling i driftsoverskudd i jordbruksdrifta, driftsformer

Driftsform	Antall bruk i granskingene	Resultat 2007	Resultat i forhold til 2006	Resultat i forhold til gj.sn. '04-'06
Melkeproduksjon	78	356 000	84 800	+82 500
Kjøttprod. på ammekyr	13	95 000	45 400	+11 500
Kornproduksjon	13	109 000	-2 200	-30 000
Kombinert svinehold/korn	12	511 300	142 500	+132 800
Sauehold	12	246 400	-2 200	+59 600
Andre driftsformer	10			
Alle driftsformer	138	307 400	63 800	+58 000

Melkeproduksjon er hoveddriftsformen i jordbruket i Trøndelag. Brukstørrelsen på melkeproduksjonsbrukene har i 2007 fortsatt å øke. I driftsgranskingsmaterialet var jordbruksarealet i 2007 kommet opp i 302 dekar per bruk, og gjennomsnittsbesetningen hadde 19,4 årskyr. En del av arealøkningen kommer fra økt leieareal, som i 2007 var på 106 dekar per bruk. Driftsoverskuddet per bruk var kr 356 000. Det er kr 82 500 mer enn gjennomsnittet for årene 2004–2006, og kr 84 800 mer enn i 2006. Den viktigste årsaken til økningen i driftsoverskudd fra 2006 til 2007, er økte priser på melk og kjøtt samt en økning i produksjonen per bruk. Brukerfamiliene satt igjen med kr 162 500 per årsverk i egen arbeidsfortjeneste fra jordbruket, og driftsformen gav en gjennomsnittlig lønnsevne på kr 98 per time.

Kjøttproduksjon på ammekyr har vært med som egen gruppe i driftsgranskingene siden 2002. Gjennomsnittsbesetningen hadde 22,8 kalvinger i 2007, og driftsoverskuddet ble på kr 95 000. Det er kr 45 400 mer enn i 2006, men kr 13 400 mindre enn i 2005. Økningen skyldes bedre kjøttpriser, større tilskuddsutbetalinger og nedgang i de variable kostnadene. I motsatt retning har økte faste kostnader ført til en nedgang i driftsoverskuddet. Brukerfamiliene sin arbeidsfortjeneste fra jordbruket ble kr 35 000 per årsverk i 2007, og brukene med ammekyr gav en lønnsevne på kr 33 per time.

Brukene med **ensidig kornproduksjon** hadde i driftsgranskingene for Trøndelag et kornareal på 320 dekar. Byggavlingene har både i 2006 og 2007 vært forholdsvis låge, det har ført til at driftsoverskuddet i 2007 ligger kr 30 000 under driftsoverskuddet for perioden 2004–2006. Brukerfamiliene satt igjen med kr 94 200 per årsverk i egen arbeidsfortjeneste fra jordbruket, mens lønnsevnen var kr 57 per time. Det legges i gjennomsnitt ned 0,64 årsverk på kornbrukene som er med i driftsgranskingene.

Kombinert kornproduksjon/svinehold hadde i 2007 en økning i driftsoverskuddet på kr 142 500. Kornarealet var 257 dekar i 2007, og det var 48 avlsdyr i gjennomsnitt per bruk. Det meste av kornet er bygg, som på disse brukene ga en avling på 325 kg per dekar, mot 373 kg i 2006. I forhold til året før var det en økning i avregningsprisen for slaktegris på kr 2,54 per kg, og en økning i smågrisprisen på 124 kroner pr stk. Dette er hovedårsaken til at driftsoverskuddet har økt såpass mye fra 2006 til 2007. Brukerfamiliene satt igjen med kr 283 800 per årsverk i egen arbeidsfortjeneste fra jordbruket. Brukene med kombinert kornproduksjon/svinehold ga en lønnsevne på kr 154 per time.

I driftsgranskingene for Trøndelag var **sauehold** i 2007 representert ved bruk med en gjennomsnittsbesetning på 203 vinterfôra dyr og med et jordbruksareal på 223 dekar. Sauehold hadde en liten nedgang i driftsoverskuddet i forhold til året før. Driftsoverskuddet ble på kr 246 400, ned med kr 2 200 fra 2006. Til tross for økte priser både på kjøtt og ull, steg kostnadene mer enn inntektene, derfor ble resultatet dårligere enn året før. Brukerfamiliene satt igjen med kr 148 800 per årsverk i egen arbeidsfortjeneste fra jordbruket, og brukene med sau oppnådde en lønnsevne på kr 91 per time.

For **gardsbruk med skog** er det utført en egen gransking på 53 bruk i Midt-Norge for 2007. Driftsoverskuddet per skog var kr 51 600 i gjennomsnitt i 2007 (tabell 7.4), som er en økning på kr 23 500 fra 2006. Kubikkmeterprisen på bartrevirke økte fra kr 329 i 2006 til kr 395 i 2007. Avvirket kvantum per bruk økte fra 163 m³ i 2006 til 221 m³ i 2007. Driftsoverskuddet i skogbruket utgjorde 15 prosent av det samlede driftsoverskuddet fra jord- og skogbruk på disse brukene, mot 11 prosent i 2006.

Tabell 7.4 Avvirkning og driftsoverskudd, gardsskogbruket i Midt-Norge¹⁾

Balanse- kvantum	Resultat	2003	2004	2005	2006	2007
50–99	Antall bruk	22	21	23	17	17
	Avvirkningsprosent	141	44	55	129	131
	Driftsoverskudd (D) per skog	15 382	-244	3 408	17 308	19 037
	D i % av samla D i J+S	5	-	2	9	7
100–199	Antall bruk	21	18	17	20	20
	Avvirkningsprosent	84	80	101	121	136
	Driftsoverskudd (D) per skog	16 292	17 740	25 544	32 398	37 510
	D i % av samla D i J+S	6	7	10	11	10
200–399	Antall bruk	14	14	14	15	13
	Avvirkningsprosent	51	49	95	55	144
	Driftsoverskudd (D) per skog	11 867	18 012	34 705	17 919	106 382
	D i % av samla D i J+S	5	8	13	6	23
Minst 400	Antall bruk	6	7	5	5	3
	Avvirkningsprosent	122	57	35	58	53
	Driftsoverskudd (D) per skog	139 643	54 946	44 880	77 593	92 898
	D i % av samla D i J+S	45	22	24	34	33
Alle skoger	Antall bruk	63	60	59	57	53
	Avvirkningsprosent	95	57	71	81	121
	Driftsoverskudd (D) per skog	26 739	15 850	20 727	28 052	51 613
	D i % av samla D i J+S	10	7	9	11	15

1) Midt-Norge omfatter Møre og Romsdal fylke nord for Romsdalsfjorden, Trøndelagsfylkene og Helgeland i Nordland fylke

8 Tabellsamling 2003–2007

Tabellsamlingen inneholder tall fra driftsgranskingene for årene 2003 til 2007.

- 1 Alle bruk
- 2 Melkeproduksjon, alle bruk
- 3 Melkeproduksjon, sammenligning av låg- og høggruppe
- 4 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe under 15 årskyr
- 5 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe 15–19,9 årskyr
- 6 Melkeproduksjon, størrelsesgruppe fra og med 20 årskyr
- 7 Melkeproduksjon, kystbygder
- 8 Melkeproduksjon, indre bygder
- 9 Melkeproduksjon, fjellbygder
- 10 Melkeproduksjon, samdrift
- 11 Kjøttproduksjon på ammekyr
- 12 Kornproduksjon
- 13 Kombinert kornproduksjon og svinehold
- 14 Sauehold

Hver tabell er på 3 sider og er delt i 6 deler:

- a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser
- b. Nettoinvesteringer
- c. Produksjonsinntekter per bruk
- d. Kostnader per bruk
- e. Resultatregning
- f. Balanse og egenkapital per bruk

Alle driftsformer - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 1a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	145	150	148	141	138
Brukers alder	47	46	46	46	46
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	76,0	79,1	81,8	84,2	86,9
Grovfôr, daa	174,4	186,0	194,5	202,4	210,9
Annet areal, daa	2,3	1,2	1,0	1,6	1,2
Jordbruksareal, daa	252,7	266,3	277,4	288,2	299,1
- herav leid areal, daa	57,9	67,5	72,3	82,0	88,5
Korn, FEm pr daa	1)	381	416	382	391
Grovfôr, FEm pr daa	431	411	392	380	351
Jordbruksareal, FEm pr daa	401	406	387	382	345
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	10,9	10,8	11,6	11,7	11,8
Kumelk, liter omsatt	63 370	64 101	68 878	69 356	75 415
Melkekvote	62 643	63 723	69 247	70 046	73 517
Produsert melk pr årsku, kg	6 574	6 734	6 758	6 684	7 081
Storfekjøtt, kg omsatt	3 387	3 391	3 537	3 474	3 741
Antall avlsgriser	3,0	3,5	3,7	3,9	4,4
Salgbare smågriser	49	70	76	76	81
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	3 243	3 324	3 617	4 545	4 123
Antall vinterfôra sauer (vfs)	14	17	17	18	19
Kg kjøtt pr vfs	26	29	29	28	30
Ull, kg omsatt pr vfs	4,7	4,8	5,6	5,1	5,0
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	1 990	1 954	1 978	1 969	1 934
Ektefelle	370	398	384	388	373
Barn under 17 år	17	19	19	16	22
Sum familie	2 377	2 371	2 381	2 373	2 329
Leid arbeid	578	598	622	598	631
Sum timer i jordbruket	2 955	2 969	3 004	2 971	2 960
Sum timer familie i skogbruket	59	48	50	63	48
Sum timer i tilleggsnæring	69	76	71	80	95
Familiens arbeid på nyanlegg	25	18	31	54	60
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 200	1 172	1 183	1 220	1 318
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,85	1,76	1,66	1,71	1,69
Havre, kr pr kg	1,69	1,72	1,62	1,68	1,82
Kumelk, kr pr l	3,44	3,45	3,52	3,54	3,81
Kukjøtt, kr pr kg	25,85	27,87	28,78	28,57	30,64
Annet storfekjøtt, kr pr kg	31,29	33,55	34,65	34,74	36,52
Smågris for salg, kr pr stk.	796	709	717	676	805
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	21,01	20,51	20,28	19,98	22,50
Sau- og lamme kjøtt, kr pr kg	30,18	28,85	28,46	31,00	35,72
Ull, kr pr kg	34,22	32,56	32,02	32,57	34,25

Tabell 1b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	3 058	4 918	3 153	870	5 613
Driftsbygninger	9 842	9 508	52 600	39 315	64 699
Maskiner og redskap	5 208	-2 517	9 474	16 001	10 337
Melkekvote (ku og geit)	4 399	4 698	21 148	17 929	6 511
Sum nettoinvesteringer	22 507	16 607	86 376	74 116	87 160

1) Inkl. nyttet halmavling

Alle driftsformer - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 1c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	53 414	58 210	51 216	53 175	47 506
Andre planteprodukter	8 777	8 080	7 645	10 030	12 286
Planteprodukter i alt	62 191	66 290	58 861	63 205	59 792
Storfe, melk	218 005	221 116	242 374	245 401	287 161
Storfe, livdyr	8 864	9 566	14 579	16 574	20 737
Kuslakt	34 779	39 477	44 539	41 436	49 402
Annet storfeslakt	66 756	63 723	78 539	75 618	88 903
Smågriser	5 730	15 404	20 670	6 117	19 554
Slaktegriser	67 630	67 064	74 229	93 412	95 697
Avlsgriser	7 509	9 850	8 615	10 174	11 265
Sauer, livdyr og slakt	12 640	16 714	17 110	22 056	25 154
Ull	2 096	2 666	2 507	3 017	3 207
Andre inntekter, husdyrholdet	3 298	294	255	14 155	15 996
Husdyrprodukt i alt	427 306	445 874	503 416	527 961	617 076
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			53 225	51 175	58 249
Arealtilskudd, grovfôr	57 854	58 372	23 577	23 415	24 163
Arealtilskudd, korn	29 872	32 008	18 017	20 003	20 897
Arealtilskudd, annet	295	268	40	58	69
Produksjonstillegg, husdyr	67 315	69 145	65 891	66 174	69 648
Bunnfra drag	-6 000	-6 040	-5 574	-5 071	-5 159
Driftstillegg melk ku	38 776	40 437	37 637	35 424	35 629
Distriktstilskudd storfe	24 971	23 774	26 082	25 566	28 886
Grunntilskudd storfe	3 999				
Distriktstilskudd sau	1 816	2 612	2 763	2 686	2 937
Grunntilskudd sau	1 368	1 838	1 815	1 867	2 156
Beitetilskudd	2 965	4 481	5 235	5 611	9 425
Regionale miljøtilskudd				3 234	2 174
Refunderte avløserutgifter	38 454	39 868	42 892	44 086	46 551
Andre tilskudd	15 149	10 367	9 773	14 988	15 607
Tilskudd i alt	276 834	277 129	281 373	289 215	311 230
Leieinntekter, traktor og redskap	9 439	8 297	9 954	7 816	6 531
Andre inntekter	1 122	1 843	5 630	1 846	3 531
Produksjonsinntekter i alt	776 893	799 434	859 234	890 043	998 160

Tabell 1d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	130 112	137 875	146 790	164 758	178 030
Andre førkostnader inkl. beiteleie	9 985	9 071	10 048	10 887	11 565
Såvarer	8 389	8 295	7 764	10 051	9 437
Handelsgjødsel og kalk	25 653	26 839	27 964	30 120	33 117
Plantevernmidler	3 732	3 567	2 888	3 690	2 700
Konserveringsmidler	6 509	6 356	5 877	5 941	6 255
Andre forbruksartikler m.v.	34 452	38 326	40 616	43 764	46 393
Kjøp av dyr	16 131	19 086	17 293	28 137	23 835
Sum variable kostnader	234 961	249 416	259 240	297 347	311 331
Leid arbeid	60 110	62 337	67 431	61 769	67 058
Drivstoff	11 702	13 402	16 688	19 247	19 851
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 146	3 783	3 387	3 850	4 214
Vedl.h. driftsbygninger	24 321	25 606	30 168	26 326	29 267
Vedl.h. traktor og maskiner	37 023	38 057	38 371	37 778	39 345
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 387	1 267	1 191	1 145	1 008
Avskr. driftsbygninger	30 873	33 340	37 631	41 387	47 292
Avskr. traktor og maskiner	33 575	34 872	36 470	38 086	38 910
Maskinleie	14 309	18 034	23 018	29 438	37 030
Leie av bygninger ²⁾					1 271
Leie av kvote ²⁾					956
Andre faste kostnader	72 152	77 978	82 221	90 082	93 472
Sum faste kostnader	288 598	308 675	336 577	349 108	379 673
Kostnader i alt	523 559	558 091	595 817	646 456	691 004
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,97	0,98	1,05	1,17	1,40
Netto mekaniseringskostnader pr daa	387	397	406	446	484

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Alle driftsformer - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 1e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	253 334	241 343	263 417	243 587	307 156
- Renter av jordbruksaktiva	58 553	51 382	42 861	62 281	86 105
Familiens arbeidsfortjeneste	194 781	189 961	220 556	181 307	221 051
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	142 199	138 346	159 661	131 464	160 743
Lønnsevne	254 891	252 297	287 987	243 075	288 109
Lønnsevne pr. time	86,25	84,98	95,88	81,83	97,34
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	180 370	175 942	189 292	172 088	209 744
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	167 037	160 791	174 269	156 118	195 924
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	253 334	241 343	263 417	243 587	307 156
Driftsoverskudd, skogbruk	15 293	10 241	11 931	14 882	25 800
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	29 170	30 939	26 177	30 643	36 565
Driftsoverskudd, andre næringer	7 862	24 434	19 591	24 127	18 858
Lønnsinntekt	196 013	200 107	199 682	215 824	253 400
Pensjoner og sykepenger	26 171	24 954	29 309	30 400	25 607
Gevinst/utbytte verdipapir	6 143	4 482	9 856	7 595	14 404
Familiens arbeid på nyanlegg	3 321	2 495	4 375	7 639	8 747
Renteinntekter	12 208	6 094	6 046	6 524	13 967
- Renteutgifter	40 241	31 822	34 569	44 290	61 974
- Kårutgifter	5 915	6 739	7 496	7 880	8 374
Nettoinntekt	503 361	506 528	528 317	529 051	634 156
Privatforbruk ekskl. skatt	330 622	343 300	366 397	384 882	408 956
Betalte skatter	134 859	142 161	136 976	148 624	140 240

Tabell 1f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	309 450	316 811	354 514	317 177	376 889
Andre krav	74 017	89 406	105 385	108 752	151 423
Omløpsmidler, jordbruk	154 929	162 184	169 203	176 980	169 756
Omløpsmidler, skogbruk	761	610	1 544	1 944	1 776
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	1 291	3 444	2 488	2 409	1 587
Omløpsmidler, andre næringer	79 434	74 652	91 326	129 150	168 053
Omløpsmidler i alt	619 881	647 107	724 461	736 411	869 483
Anleggsmidler, jordbruk	1 027 943	1 129 214	1 305 410	1 422 058	1 598 621
Anleggsmidler, skogbruk	67 764	72 384	75 232	93 390	105 983
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	24 863	53 351	61 387	75 032	83 863
Anleggsmidler, andre næringer	10 290	22 428	6 879	17 536	19 181
Privat hovedbygninger	379 896	396 659	422 801	433 298	464 511
Privat, annet	118 173	133 385	146 057	179 734	185 291
Anleggsmidler i alt	1 628 930	1 807 420	2 017 766	2 221 048	2 457 451
Eiendeler i alt	2 248 811	2 454 528	2 742 227	2 957 458	3 326 934
Eiendeler i jordbruket	1 182 872	1 291 398	1 474 613	1 599 038	1 768 376
Kortsiktig gjeld	184 393	222 182	229 846	248 354	256 270
Langsiktig gjeld	632 125	727 949	876 682	1 023 488	1 118 852
Gjeld i alt	816 519	950 131	1 106 528	1 271 842	1 375 122
Endring i året, kroner	30 298	43 466	116 812	125 610	93 218
Egenkapital	1 432 292	1 504 397	1 635 699	1 685 617	1 951 812
Egenkapitalprosent	64	61	60	57	59
Endring i året (sparing)	60 566	47 817	68 317	44 684	138 022
Arbeidskapital	435 488	424 925	494 615	488 057	613 214
Endring i året	19 160	14 184	58 568	44 797	85 299
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 2a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	92	94	93	84	78
Brukers alder	48	46	46	47	46
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	20,7	26,8	32,3	26,1	28,4
Grovfôr, daa	219,7	227,0	236,5	256,5	273,7
Annet areal, daa	1,0	0,8	0,5	1,1	0,4
Jordbruksareal, daa	241,4	254,6	269,2	283,7	302,4
- herav leid areal, daa	67,8	77,0	82,1	93,4	106,0
Korn, FEm pr daa	409	431	386	439	395
Grovfôr, FEm pr daa	437	425	403	392	363
Jordbruksareal, FEm pr daa	415	417	398	395	366
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	16,3	16,2	17,3	18,5	19,4
Kumelk, liter omsatt	94 894	96 128	102 875	109 632	124 430
Melkekvote	93 859	95 503	103 283	111 003	120 655
Produsert melk pr årsku, kg	6 572	6 720	6 766	6 688	7 116
Storfekjøtt, kg omsatt	4 533	4 564	4 796	4 682	5 226
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 290	2 245	2 280	2 327	2 278
Ektefelle	467	460	427	433	451
Barn under 17 år	18	20	15	18	27
Sum familie	2 775	2 726	2 723	2 778	2 756
Leid arbeid	698	704	735	729	774
Sum timer i jordbruket	3 473	3 430	3 458	3 507	3 530
Sum timer familie i skogbruket	63	49	55	66	53
Sum timer i tilleggsnæring	77	87	75	77	102
Familiens arbeid på nyanlegg	33	15	31	60	64
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	920	916	970	922	1 071
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,72	1,67	1,57	1,58	1,59
Havre, kr pr kg	1,50	1,41	1,32	1,53	1,44
Kumelk, kr pr l	3,44	3,45	3,52	3,54	3,81
Kukjøtt, kr pr kg	25,78	27,85	28,91	28,71	30,76
Annet storfekjøtt, kr pr kg	31,08	33,46	34,48	34,36	36,00

Tabell 2b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	5 665	7 682	4 497	-806	3 749
Driftsbygninger	15 937	-7 771	40 556	57 369	82 243
Maskiner og redskap	11 371	-862	9 571	28 764	-1 844
Melkekvote (ku og geit)	7 285	6 837	33 309	29 751	10 397
Sum nettoinvesteringer	40 258	5 886	87 933	115 077	94 545

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 2c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	13 282	18 264	18 397	17 148	16 355
Andre planteprodukter	9 291	6 966	6 422	10 423	11 248
Planteprodukter i alt	22 573	25 230	24 819	27 570	27 603
Storfe, melk	326 138	331 653	362 009	388 496	474 440
Storfe, livdyr	11 843	12 619	17 051	17 610	19 433
Kuslakt	47 414	53 617	59 546	59 466	74 860
Annet storfeslakt	84 696	82 695	107 291	96 128	125 388
Andre inntekter, husdyrholdet	3 015	677	927	1 120	2 044
Husdyrprodukt i alt	473 106	481 261	546 824	562 820	696 164
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			51 272	49 608	57 630
Arealtilskudd, grovfôr	72 790	71 652	28 830	29 966	31 068
Arealtilskudd, korn	7 817	10 359	6 412	6 565	6 754
Arealtilskudd, annet	122	112	19	35	51
Produksjonstillegg, husdyr	78 519	79 385	76 135	76 735	81 669
Bunnfradrag	-5 935	-6 064	-5 618	-5 119	-5 128
Driftstillegg melk ku	57 397	59 553	54 203	53 687	54 573
Distriktstilskudd storfe	37 003	35 691	39 183	39 974	47 574
Grunntilskudd storfe	5 574				
Distriktstilskudd sau	64	71	79	68	128
Grunntilskudd sau	71	67	62	64	134
Beitetilskudd	1 546	1 453	2 125	2 097	5 729
Regionale miljøtilskudd				3 354	1 577
Refunderte avløserutgifter	47 375	48 405	49 924	54 907	57 691
Andre tilskudd	9 864	5 169	5 629	10 912	13 290
Tilskudd i alt	312 207	305 854	308 254	322 853	352 740
Leieinntekter, traktor og redskap	10 631	8 825	10 804	9 494	8 186
Andre inntekter	323	63	1 748	930	432
Produksjonsinntekter i alt	818 839	821 233	892 449	923 667	1 085 126

Tabell 2d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	124 544	127 006	136 736	150 018	172 818
Andre førkostnader inkl. beiteleie	13 166	11 139	12 213	14 030	15 006
Såvarer	6 817	6 927	6 512	7 841	7 787
Handelsgjødsel og kalk	26 351	26 863	29 412	31 184	35 137
Plantevernmidler	1 952	1 619	1 949	2 039	1 761
Konserveringsmidler	8 783	8 784	8 192	8 864	9 134
Andre forbruksartikler m.v.	40 911	41 963	44 459	49 023	54 766
Kjøp av dyr	10 752	11 785	9 385	14 363	19 385
Sum variable kostnader	233 277	236 087	248 857	277 361	315 795
Leid arbeid	74 439	74 017	82 388	78 178	82 660
Drivstoff	11 761	13 848	17 043	19 901	21 194
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 465	3 956	2 820	4 060	4 194
Vedl.h. driftsbygninger	28 167	29 072	36 152	31 222	36 431
Vedl.h. traktor og maskiner	39 233	38 149	40 090	38 967	41 437
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 344	1 091	1 056	1 086	907
Avskr. driftsbygninger	33 250	33 386	36 874	41 442	48 260
Avskr. traktor og maskiner	33 263	35 348	37 769	39 586	40 128
Maskinleie	14 942	17 299	23 874	28 383	37 175
Leie av bygninger ²⁾					1 067
Leie av kvote ²⁾					1 691
Andre faste kostnader	74 855	79 788	83 460	92 233	98 188
Sum faste kostnader	314 718	325 952	361 526	375 058	413 332
Kostnader i alt	547 994	562 039	610 383	652 419	729 127
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,99	1,00	1,09	1,16	1,35
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,05	1,10	1,13	1,18	1,20
Netto mekaniseringskostnader pr daa	4,11	4,16	4,33	4,57	4,93

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 2e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	270 845	259 194	282 065	271 248	355 999
- Renter av jordbruksaktiva	60 091	51 406	43 237	63 353	91 110
Familiens arbeidsfortjeneste	210 754	207 788	238 829	207 896	264 889
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	131 720	131 431	151 901	129 302	162 541
Lønnsevne	285 193	281 805	321 216	286 073	347 549
Lønnsevne pr. time	82,12	82,16	92,90	81,57	98,46
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	170 447	168 359	183 438	170 161	209 723
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	154 003	151 152	166 261	152 553	195 481
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	270 845	259 194	282 065	271 248	355 999
Driftsoverskudd, skogbruk	10 764	11 389	12 150	16 889	29 262
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	26 418	24 805	24 939	28 650	37 090
Driftsoverskudd, andre næringer	8 659	33 662	24 163	28 415	27 204
Lønnsinntekt	136 169	143 714	151 754	140 269	181 093
Pensjoner og sykepenger	26 487	23 855	28 457	34 288	23 554
Gevinst/utbytte verdipapir	1 631	3 791	3 126	2 646	13 813
Familiens arbeid på nyanlegg	4 422	2 092	4 328	8 362	9 124
Renteinntekter	12 812	7 080	6 389	6 443	14 572
- Renteutgifter	39 467	30 279	30 542	38 503	57 708
- Kårutgifter	5 073	6 416	6 634	6 954	7 526
Nettoinntekt	453 665	472 886	500 194	491 752	626 476
Privatforbruk ekskl. skatt	299 199	320 501	335 697	359 638	385 981
Betalte skatter	122 043	123 848	127 002	137 029	129 247

Tabell 2f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	300 176	313 659	365 324	282 617	337 149
Andre krav	82 915	88 491	110 376	115 086	175 143
Omløpsmidler, jordbruk	148 270	154 822	161 756	169 402	174 208
Omløpsmidler, skogbruk	936	909	2 229	2 804	2 466
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	1 261	4 192	1 937	1 248	1 042
Omløpsmidler, andre næringer	59 886	77 084	67 715	96 887	134 518
Omløpsmidler i alt	593 444	639 156	709 339	668 044	824 525
Anleggsmidler, jordbruk	1 073 514	1 131 402	1 328 059	1 477 086	1 705 792
Anleggsmidler, skogbruk	68 072	72 383	73 572	87 298	111 102
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	28 255	34 637	37 144	48 175	55 656
Anleggsmidler, andre næringer	11 678	13 042	3 297	18 522	19 143
Privat hovedbygninger	363 127	378 427	415 474	436 589	456 633
Privat, annet	98 097	103 386	109 315	128 195	136 141
Anleggsmidler i alt	1 642 742	1 733 277	1 966 862	2 195 864	2 484 467
Eiendeler i alt	2 236 186	2 372 432	2 676 201	2 863 908	3 308 992
Eiendeler i jordbruket	1 221 784	1 286 224	1 489 815	1 646 488	1 880 000
Kortsiktig gjeld	199 483	236 584	240 494	253 956	287 578
Langsiktig gjeld	596 645	648 356	753 218	887 301	992 429
Gjeld i alt	796 127	884 940	993 712	1 141 257	1 280 007
Endring i året, kroner	31 708	28 882	76 616	131 536	108 743
Egenkapital	1 440 059	1 487 492	1 682 488	1 722 651	2 028 985
Egenkapitalprosent	64	63	63	60	61
Endring i året (sparing)	59 757	53 071	88 766	51 405	157 676
Arbeidskapital	393 961	402 571	468 845	414 088	536 947
Endring i året	12 766	25 013	34 929	22 775	69 399
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk 2007

Tabell 3a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

Gruppe	Låggruppe	Høggruppe
Antall bruk	26	26
Brukers alder	44	47
Arealfordeling og avling		
Korn, daa	20,3	38,4
Grovfôr, daa	319,5	270,6
Annet areal, daa	0,2	0,3
Jordbruksareal, daa	340,0	309,3
- herav leid areal, daa	152,5	72,8
Korn, FEm pr daa	420	383
Grovfôr, FEm pr daa	347	363
Jordbruksareal, FEm pr daa	352	365
Husdyrproduksjon		
Antall årskyr	21,3	18,5
Kumelk, liter omsatt	132 583	120 748
Melkekvote	134 094	114 023
Produsert melk pr årsku, kg	6 922	7 194
Storfekjøtt, kg omsatt	5 769	5 501
Arbeidsforbruk, timer		
Bruker	2 294	2 377
Ektefelle	515	367
Barn under 17 år	36	24
Sum familie	2 845	2 768
Leid arbeid	847	735
Sum timer i jordbruket	3 692	3 503
Sum timer familie i skogbruket	40	76
Sum timer i tilleggsnæring	142	46
Familiens arbeid på nyanlegg	83	101
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 226	979
Oppnådde priser		
Bygg, kr pr kg	1,56	1,66
Havre, kr pr kg		1,44
Kumelk, kr pr l	3,75	3,85
Kukjøtt, kr pr kg	29,86	30,94
Annet storfekjøtt, kr pr kg	35,92	36,17

Tabell 3b. Nettoinvesteringer

Gruppe	Låggruppe	Høggruppe
Jord, grøfter og vannanlegg	9 752	754
Driftsbygninger	197 809	67 743
Maskiner og redskap	-20 533	3 481
Melkekvote (ku og geit)	4 813	17 207
Sum nettoinvesteringer	191 841	89 185

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk 2007

Tabell 3c. Produksjonsinntekter pr bruk

Gruppe	Låggruppe	Høggruppe
Korn	12 391	24 315
Andre planteprodukter	11 053	12 243
Planteprodukter i alt	23 443	36 559
Storfe, melk	497 513	464 784
Storfe, livdyr	16 975	21 438
Kuslakt	87 663	65 170
Annet storfeslakt	145 750	137 891
Andre inntekter, husdyrholdet		5 541
Husdyrprodukt i alt	747 901	694 823
Kulturlandskapstilskudd	1)	63 602
Arealtilskudd, grovfôr	32 931	29 767
Arealtilskudd, korn	3 901	8 678
Arealtilskudd, annet	10	6
Produksjonstillegg, husdyr	87 658	82 053
Bunnfradrag	-5 192	-5 192
Driftstillegg melk ku	53 800	56 146
Distriktstilskudd storfe	51 599	48 379
Grunntilskudd storfe		
Distriktstilskudd sau		355
Grunntilskudd sau		371
Beitetilskudd	5 873	6 281
Regionale miljøtilskudd	1 071	2 136
Refunderte avløserutgifter	64 094	53 391
Andre tilskudd	6 307	19 495
Tilskudd i alt	365 654	358 291
Leieinntekter, traktor og redskap	11 691	5 498
Andre inntekter	87	895
Produksjonsinntekter i alt	1 148 776	1 096 066

Tabell 3d. Kostnader pr bruk

Gruppe	Låggruppe	Høggruppe
Krafftôr	197 882	160 258
Andre førkostnader inkl. beiteleie	19 186	13 888
Såvarer	8 710	6 749
Handelsgjødtsel og kalk	41 132	33 973
Plantevernmidler	1 460	2 386
Konserveringsmidler	10 240	8 122
Andre forbruksartikler m.v.	65 043	49 174
Kjøp av dyr	38 490	11 003
Sum variable kostnader	382 143	285 551
Leid arbeid	91 302	72 425
Drivstoff	24 446	17 930
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	5 495	2 768
Vedl.h. driftsbygninger	49 081	28 555
Vedl.h. traktor og maskiner	48 663	36 543
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	749	819
Avskr. driftsbygninger	55 869	47 145
Avskr. traktor og maskiner	39 119	45 261
Maskinleie	69 187	16 292
Leie av dyr		
Leie av bygninger	2)	3 138
Leie av kvote	2)	5 072
Andre faste kostnader	110 865	86 099
Sum faste kostnader	502 985	353 900
Kostnader i alt	885 128	639 451
Netto mek.kostnader pr FEM totalavl.	1,56	1,17
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,40	1,09
Netto mekaniseringskostnader pr daa	547	426

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk 2007

Tabell 3e. Resultatregning

Gruppe	Låggruppe	Høggruppe
Resultatregning i jordbruket		
Driftsoverskudd	263 648	456 614
- Renter av jordbruksaktiva	103 065	91 969
Familiens arbeidsfortjeneste	160 583	364 645
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	96 375	219 658
Lønnsevne	251 885	437 069
Lønnsevne pr. time	68,22	124,77
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	145 412	266 123
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	119 850	260 736
Regnskapssammendrag		
Driftsoverskudd, jordbruk	263 648	456 614
Driftsoverskudd, skogbruk	64 270	10 665
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	46 306	13 664
Driftsoverskudd, andre næringer	21 500	37 562
Lønnsinntekt	216 915	162 478
Pensjoner og sykepenger	25 172	8 973
Gevinst/utbytte verdipapir	5 142	17 400
Familiens arbeid på nyanlegg	11 634	14 612
Renteinntekter	8 652	13 579
- Renteutgifter	95 446	35 120
- Kårutgifter	9 569	5 679
Nettoinntekt	558 224	694 749
Privatforbruk ekskl. skatt	393 075	390 884
Betalte skatter	125 303	134 276

Tabell 3f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

Gruppe	Låggruppe	Høggruppe
Kontanter og bankinnskudd	272 250	300 156
Andre krav	250 645	168 079
Omløpsmidler, jordbruk	196 494	182 937
Omløpsmidler, skogbruk	1 088	871
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	3 125	
Omløpsmidler, andre næringer	71 462	124 094
Omløpsmidler i alt	795 064	776 138
Anleggsmidler, jordbruk	1 981 556	1 707 261
Anleggsmidler, skogbruk	140 802	110 058
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	67 999	65 609
Anleggsmidler, andre næringer	567	1 477
Privat hovedbygninger	469 798	490 110
Privat, annet	149 397	103 273
Anleggsmidler i alt	2 810 118	2 477 788
Eiendeler i alt	3 605 183	3 253 926
Eiendeler i jordbruket	2 178 050	1 890 197
Kortsiktig gjeld	404 884	231 615
Langsiktig gjeld	1 561 564	683 739
Gjeld i alt	1 966 448	915 354
Endring i året, kroner	326 131	9 682
Egenkapital	1 638 734	2 338 572
Egenkapitalprosent	45	72
Endring i året (sparing)	114 410	185 742
Arbeidskapital	390 180	544 523
Endring i året	25 981	73 820

1) Kalkulasjonsrente, %

5,0

5,0

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, under 15 årskyr

Tabell 4a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007	
Antall bruk	32	37	33	20	21	
Brukers alder	47	47	48	49	48	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	12,8	23,0	24,7	22,5	7,9	
Grovfôr, daa	179,8	184,2	186,7	189,8	212,3	
Annet areal, daa	1,1	0,7	0,8	0,9	0,6	
Jordbruksareal, daa	193,7	207,9	212,2	213,1	220,8	
- herav leid areal, daa	50,6	53,7	58,4	58,5	65,2	
Korn, FEm pr daa	1)	446	430	373	453	237
Grovfôr, FEm pr daa		418	415	389	391	362
Jordbruksareal, FEm pr daa		399	408	381	396	357
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	12,6	12,7	13,0	12,9	13,1	
Kumelk, liter omsatt	74 200	75 852	76 953	71 916	81 123	
Melkekvote	73 593	76 263	77 604	73 675	78 720	
Produsert melk pr årsku, kg	6 649	6 778	6 745	6 305	6 894	
Storfekjøtt, kg omsatt	3 097	3 200	3 433	2 797	4 031	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 216	2 243	2 212	2 185	2 216	
Ektefelle	423	364	365	376	247	
Barn under 17 år	14	20	33	34	4	
Sum familie	2 653	2 627	2 610	2 595	2 467	
Leid arbeid	588	630	603	624	671	
Sum timer i jordbruket	3 241	3 257	3 213	3 219	3 138	
Sum timer familie i skogbruket	85	60	79	98	76	
Sum timer i tilleggsnæring	41	36	32	96	127	
Familiens arbeid på nyanlegg	26	6	22	30	46	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	980	988	1 167	1 089	1 356	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	1,73	1,70	1,59	1,56	1,51	
Havre, kr pr kg		1,40	1,56	1,47		
Kumelk, kr pr l	3,45	3,46	3,52	3,53	3,80	
Kukjøtt, kr pr kg	25,92	27,46	28,59	28,63	30,86	
Annet storfekjøtt, kr pr kg	30,77	33,57	34,37	34,38	35,73	

Tabell 4b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	2 583	2 171	-2 166	-947	-701
Driftsbygninger	8 624	-2 959	6 464	-14 064	1 723
Maskiner og redskap	-429	25 835	5 094	31 296	4 675
Melkekvote (ku og geit)	5 598	9 096	28 115	25 679	-241
Sum nettoinvesteringer	16 375	34 143	37 508	41 962	5 456

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, under 15 årskyr

Tabell 4c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	9 026	16 417	13 791	12 671	1 719
Andre planteprodukter	7 944	4 587	6 685	9 387	7 414
Planteprodukter i alt	16 969	21 004	20 476	22 058	9 134
Storfe, melk	255 831	262 492	270 618	253 915	308 277
Storfe, livdyr	10 117	14 396	13 769	14 169	10 393
Kuslakt	33 126	39 893	46 682	37 656	51 318
Annet storfeslakt	55 810	56 875	69 056	49 405	94 626
Andre inntekter, husdyrholdet	1 424	1 721	2 567	- 138	
Husdyrprodukt i alt	356 308	375 377	402 692	355 006	464 615
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			41 145	38 440	44 387
Arealtilskudd, grovfôr	63 409	62 268	25 910	24 659	31 840
Arealtilskudd, korn	4 863	8 521	5 457	5 464	2 876
Arealtilskudd, annet	178	136	38	53	100
Produksjonstillegg, husdyr	64 206	64 754	62 173	57 982	63 869
Bunnfradrag	-5 813	-6 000	-5 500	-5 000	-5 000
Driftstillegg melk ku	54 391	59 000	52 800	52 800	53 767
Distriktstilskudd storfe	31 091	27 445	30 233	24 216	34 658
Grunntilskudd storfe	3 845				
Distriktstilskudd sau	4	180	223		
Grunntilskudd sau	4	171	175		
Beitetilskudd	1 268	1 604	1 983	2 118	3 766
Regionale miljøtilskudd				1 827	1 026
Refunderte avløserutgifter	40 870	45 765	45 415	53 893	52 222
Andre tilskudd	11 618	3 361	2 876	7 523	15 267
Tilskudd i alt	269 935	267 204	262 928	263 975	298 778
Leieinntekter, traktor og redskap	5 495	4 815	6 028	9 874	6 013
Andre inntekter	717	-1 575	825	250	119
Produksjonsinntekter i alt	649 424	666 825	692 949	651 162	778 658

Tabell 4d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	91 812	96 158	95 624	91 831	111 354
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	7 695	7 506	7 452	8 196	7 811
Såvarer	4 730	5 650	5 134	5 645	5 189
Handelsgjødsel og kalk	19 985	23 004	23 531	19 010	24 097
Plantevernmidler	1 326	1 397	1 494	1 661	855
Konserveringsmidler	7 625	7 442	6 825	5 225	7 911
Andre forbruksartikler m.v.	31 932	34 699	32 786	36 834	41 971
Kjøp av dyr	3 694	9 456	6 200	6 160	13 529
Sum variable kostnader	168 797	185 312	179 044	174 561	212 717
Leid arbeid	54 641	60 364	65 339	64 351	67 900
Drivstoff	9 454	11 611	13 440	14 910	18 436
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 846	3 901	2 020	2 621	4 651
Vedl.h. driftsbygninger	23 783	25 226	29 866	27 078	25 133
Vedl.h. traktor og maskiner	33 443	29 548	30 173	29 909	34 666
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 387	1 106	1 297	934	701
Avskr. driftsbygninger	26 145	25 380	28 158	26 287	25 968
Avskr. traktor og maskiner	23 155	25 738	28 209	27 984	28 172
Maskinleie	9 377	10 519	10 853	8 354	14 911
Leie av bygninger ²⁾					3 410
Leie av kvote ²⁾					952
Andre faste kostnader	60 848	67 673	69 603	75 778	77 027
Sum faste kostnader	245 080	261 067	278 956	278 206	301 926
Kostnader i alt	413 877	446 378	458 000	452 767	514 643
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,00	0,95	1,03	0,95	1,29
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,04	1,06	1,08	1,11	1,26
Netto mekaniseringskostnader pr daa	400	388	392	376	462

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, under 15 årskyr

Tabell 4e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	235 547	220 447	234 949	198 396	264 016
- Renter av jordbruksaktiva	46 791	41 153	33 200	41 917	52 198
Familiens arbeidsfortjeneste	188 756	179 294	201 749	156 479	211 817
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	122 579	116 393	134 080	102 890	143 708
Lønnsevne	243 397	239 658	267 088	220 830	279 717
Lønnsevne pr. time	75,11	73,59	83,12	68,60	89,13
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	156 508	149 585	162 634	141 190	182 202
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	143 031	132 228	144 809	119 668	164 190
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	235 547	220 447	234 949	198 396	264 016
Driftsoverskudd, skogbruk	11 168	7 570	13 706	27 185	23 817
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	12 049	14 416	13 516	20 666	44 084
Driftsoverskudd, andre næringer	2 396	4 389	10 581	13 102	23 147
Lønnsinntekt	144 795	166 163	183 899	175 867	231 046
Pensjoner og sykepenger	29 491	26 097	25 469	30 411	19 706
Gevinst/utbytte verdipapir	598	5 061	4 312	3 083	3 945
Familiens arbeid på nyanlegg	3 519	797	3 074	4 119	6 449
Renteinntekter	17 974	10 758	7 003	4 291	9 925
- Renteutgifter	25 915	25 914	26 901	23 848	39 415
- Kårutgifter	5 342	6 118	6 020	6 558	6 960
Nettoinntekt	426 278	423 669	463 589	446 713	579 758
Privatforbruk ekskl. skatt	295 358	305 988	330 270	323 224	380 758
Betalte skatter	110 098	114 724	110 389	114 050	122 594

Tabell 4f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	398 334	373 340	455 704	172 892	375 575
Andre krav	45 164	58 964	67 024	57 804	84 199
Omløpsmidler, jordbruk	107 817	120 893	120 816	116 408	130 634
Omløpsmidler, skogbruk	721	582	4 225	2 024	5 621
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	2 188	2 727	2 235	888	160
Omløpsmidler, andre næringer	38 907	74 986	57 940	68 627	75 095
Omløpsmidler i alt	593 131	631 492	707 942	418 642	671 285
Anleggsmidler, jordbruk	836 678	926 217	1 006 559	954 433	920 975
Anleggsmidler, skogbruk	79 594	64 922	67 451	99 573	101 342
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	8 639	8 677	10 130	19 348	22 368
Anleggsmidler, andre næringer	1 825	1 443	1 467	2 170	
Privat hovedbygninger	313 681	293 894	318 140	332 289	387 745
Privat, annet	92 722	89 426	109 662	117 668	156 340
Anleggsmidler i alt	1 333 138	1 384 578	1 513 409	1 525 480	1 588 770
Eiendeler i alt	1 926 269	2 016 070	2 221 351	1 944 122	2 260 055
Eiendeler i jordbruket	944 495	1 047 110	1 127 375	1 070 841	1 051 610
Kortsiktig gjeld	136 961	196 545	187 653	150 233	203 904
Langsiktig gjeld	361 973	549 360	614 951	517 443	535 140
Gjeld i alt	498 933	745 905	802 604	667 676	739 043
Endring i året, kroner	-21 411	76 092	53 579	-24 789	1 611
Egenkapital	1 427 336	1 270 165	1 418 747	1 276 446	1 521 012
Egenkapitalprosent	74	63	64	66	67
Endring i året (sparing)	49 575	23 529	117 190	27 123	119 082
Arbeidskapital	456 170	434 947	520 289	268 409	467 382
Endring i året	-3 160	19 423	94 271	-5 162	68 384
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, 15 - 19,9 årskyr

Tabell 5a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	47	44	43	42	32
Brukers alder	48	45	45	46	45
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	21,4	26,5	30,1	20,5	31,2
Grovfôr, daa	235,9	239,5	240,3	249,4	231,9
Annet areal, daa	0,9	0,9	0,3	1,6	0,2
Jordbruksareal, daa	258,2	266,9	270,7	271,4	263,3
- herav leid areal, daa	76,5	88,3	87,3	92,9	86,2
Korn, FEm pr daa	1) ¹⁾ 372	410	367	429	377
Grovfôr, FEm pr daa	439	436	399	369	378
Jordbruksareal, FEm pr daa	417	422	394	371	377
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	17,1	17,3	17,4	17,1	17,4
Kumelk, liter omsatt	98 985	101 774	101 528	100 036	108 182
Melkekvote	97 120	99 994	102 811	100 454	105 039
Produsert melk pr årsku, kg	6 549	6 680	6 662	6 642	6 948
Storfekjøtt, kg omsatt	4 935	5 233	5 144	4 923	4 286
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 332	2 302	2 320	2 343	2 206
Ektefelle	438	481	433	441	409
Barn under 17 år	26	25	7	19	40
Sum familie	2 795	2 808	2 760	2 803	2 655
Leid arbeid	709	681	710	668	648
Sum timer i jordbruket	3 504	3 489	3 470	3 471	3 303
Sum timer familie i skogbruket	57	47	37	59	45
Sum timer i tilleggsnæring	95	131	95	82	82
Familiens arbeid på nyanlegg	19	9	38	46	55
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	860	847	782	811	844
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,72	1,65	1,54	1,63	1,52
Havre, kr pr kg	1,49	1,40	1,30	1,55	1,44
Kumelk, kr pr l	3,43	3,44	3,54	3,54	3,83
Kukjøtt, kr pr kg	25,72	28,04	28,91	28,66	30,45
Annet storfekjøtt, kr pr kg	31,05	33,34	34,49	34,18	35,56

Tabell 5b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	9 236	9 148	9 870	-380	1 539
Driftsbygninger	13 347	-31 184	12 457	7 731	40 959
Maskiner og redskap	13 926	-18 423	12 435	37 112	5 151
Melkekvote (ku og geit)	8 427	4 463	28 479	22 264	22 222
Sum nettoinvesteringer	44 936	-35 996	63 241	66 728	69 871

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, 15 - 19,9 årskyr

Tabell 5c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	11 906	16 055	15 598	14 058	15 413
Andre planteprodukter	9 585	5 609	5 866	9 573	12 131
Planteprodukter i alt	21 491	21 665	21 464	23 631	27 544
Storfe, melk	339 268	350 102	358 967	353 982	414 067
Storfe, livdyr	12 046	9 737	15 573	17 332	20 748
Kuslakt	53 123	57 210	61 222	56 498	60 866
Annet storfeslakt	90 505	101 006	118 920	98 426	96 196
Andre inntekter, husdyrholdet	3 070		35	2 220	4 845
Husdyrprodukt i alt	498 012	518 055	554 717	528 457	596 721
Kulturlandskapstilskudd			52 014	48 725	50 494
Arealtilskudd, grovfôr	76 663	75 766	29 259	30 683	28 322
Arealtilskudd, korn	7 821	10 036	6 021	5 347	6 429
Arealtilskudd, annet	89	94	6	38	20
Produksjonstillegg, husdyr	82 051	84 751	77 952	76 991	76 573
Bunnfradrag	-6 000	-6 000	-5 500	-5 000	-5 000
Driftstillegg melk ku	59 000	59 000	52 800	52 800	53 800
Distriktstilskudd storfe	36 586	37 506	38 063	38 589	39 134
Grunntilskudd storfe	6 261				
Distriktstilskudd sau	121			136	312
Grunntilskudd sau	136			129	327
Beitetilskudd	1 433	1 114	1 609	1 921	5 594
Regionale miljøtilskudd				5 039	1 256
Refunderte avløserutgifter	51 696	49 508	50 807	55 632	61 202
Andre tilskudd	8 689	6 721	5 961	9 566	10 892
Tilskudd i alt	324 547	318 497	308 991	320 596	329 354
Leieinntekter, traktor og redskap	14 305	12 265	12 937	9 312	6 178
Andre inntekter	1 288	1 459	1 207	1 098	513
Produksjonsinntekter i alt	859 643	871 941	899 316	883 094	960 309

Tabell 5d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	130 605	136 737	137 770	136 619	144 372
Andre førkostnader inkl. beiteleie	14 519	11 069	12 602	14 896	10 246
Såvarer	7 300	7 365	5 961	6 871	7 778
Handelsgjødsel og kalk	27 494	27 247	28 270	28 930	29 079
Plantevernmidler	1 774	1 523	1 801	1 557	1 134
Konserveringsmidler	8 967	7 619	7 893	8 220	7 760
Andre forbruksartikler m.v.	42 365	44 816	45 584	45 741	47 936
Kjøp av dyr	15 862	14 043	12 810	13 210	8 311
Sum variable kostnader	248 886	250 419	252 691	256 044	256 617
Leid arbeid	81 363	71 866	78 117	70 002	80 475
Drivstoff	11 638	14 740	16 248	18 523	18 916
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 588	3 447	2 904	4 617	2 983
Vedl.h. driftsbygninger	29 033	28 195	36 105	27 616	30 881
Vedl.h. traktor og maskiner	40 359	42 232	40 476	38 384	35 638
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 305	989	742	947	667
Avskr. driftsbygninger	35 098	36 075	36 773	35 998	40 087
Avskr. traktor og maskiner	35 108	39 072	41 156	40 920	40 784
Maskinleie	17 925	21 407	25 539	23 852	25 119
Leie av bygninger					
Leie av kvote					
Andre faste kostnader	78 317	83 307	82 358	89 334	89 100
Sum faste kostnader	333 734	341 329	360 417	350 192	364 649
Kostnader i alt	582 620	591 748	613 108	606 236	621 265
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,95	1,03	1,12	1,24	1,33
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,03	1,14	1,18	1,25	1,22
Netto mekaniseringskostnader pr daa	396	436	441	461	503

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, 15 - 19,9 årskyr

Tabell 5e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	277 023	280 193	286 208	276 857	339 044
- Renter av jordbruksaktiva 1)	62 934	54 375	42 410	56 683	78 598
Familiens arbeidsfortjeneste	214 089	225 818	243 797	220 174	260 446
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	133 674	139 321	153 703	137 330	170 836
Lønnsevne	295 452	297 684	321 914	290 176	340 921
Lønnsevne pr. time	84,31	85,31	92,78	83,60	103,21
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	173 342	174 579	183 101	171 669	218 366
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	154 779	159 363	167 842	157 790	203 659
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	277 023	280 193	286 208	276 857	339 044
Driftsoverskudd, skogbruk	11 891	16 173	8 778	17 030	13 041
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	26 217	30 935	32 004	31 984	17 511
Driftsoverskudd, andre næringer	9 118	16 508	14 777	13 197	12 533
Lønnsinntekt	124 277	128 279	126 745	123 234	135 885
Pensjoner og sykepenger	26 641	24 451	30 118	37 423	30 910
Gevinst/utbytte verdipapir	2 637	4 399	3 113	2 852	18 974
Familiens arbeid på nyanlegg	2 591	1 227	5 359	6 607	7 968
Renteinntekter	9 713	4 692	5 964	7 542	20 438
- Renteutgifter	45 278	32 658	29 543	37 590	44 304
- Kårutgifter	4 810	6 324	6 149	6 689	7 877
Nettoinntekt	440 020	467 875	477 374	472 447	544 121
Privatforbruk ekskl. skatt	294 433	313 488	326 021	354 026	330 506
Betalte skatter	122 904	125 020	128 261	150 425	111 997

Tabell 5f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Konter og bankinnskudd	227 435	278 032	305 992	295 524	283 432
Andre krav	99 836	97 494	117 614	123 602	144 793
Omløpsmidler, jordbruk	154 922	165 311	160 284	154 988	140 081
Omløpsmidler, skogbruk	667	1 226	789	4 226	1 742
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	979	6 662	969	777	
Omløpsmidler, andre næringer	81 515	82 185	80 222	119 323	207 938
Omløpsmidler i alt	565 354	630 909	665 869	698 439	777 986
Anleggsmidler, jordbruk	1 125 058	1 173 576	1 289 251	1 293 950	1 474 913
Anleggsmidler, skogbruk	62 473	86 267	72 894	89 059	100 623
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	29 741	55 474	64 413	73 108	42 509
Anleggsmidler, andre næringer	7 254	4 118	4 651	35 000	46 200
Privat hovedbygninger	341 554	390 865	399 018	392 791	415 661
Privat, annet	86 665	102 528	88 649	118 004	93 313
Anleggsmidler i alt	1 652 745	1 812 828	1 918 876	2 001 912	2 173 220
Eiendeler i alt	2 218 099	2 443 738	2 584 745	2 700 351	2 951 205
Eiendeler i jordbruket	1 279 980	1 338 887	1 449 535	1 448 938	1 614 994
Kortsiktig gjeld	230 969	230 938	229 491	257 869	234 883
Langsiktig gjeld	680 925	675 382	699 838	794 189	782 028
Gjeld i alt	911 894	906 320	929 329	1 052 057	1 016 911
Endring i året, kroner	64 194	-17 475	69 195	102 355	19 101
Egenkapital	1 306 205	1 537 418	1 655 416	1 648 294	1 934 294
Egenkapitalprosent	59	63	64	61	66
Endring i året (sparing)	43 795	63 523	50 535	43 348	138 669
Arbeidskapital	334 385	399 971	436 378	440 571	543 102
Endring i året	2 094	61 688	14 599	7 806	35 222
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, fra 20 årskyr

Tabell 6a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007	
Antall bruk	13	13	17	22	25	
Brukers alder	46	46	43	44	45	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	37,4	38,8	52,6	40,2	42,0	
Grovfôr, daa	259,7	306,6	323,5	330,8	378,6	
Annet areal, daa	0,9	0,4	0,3	0,2	0,5	
Jordbruksareal, daa	298,0	345,8	376,4	371,2	421,1	
- herav leid areal, daa	78,8	105,2	115,0	126,3	165,6	
Korn, FEm pr daa	1)	455	479	426	442	437
Grovfôr, FEm pr daa	464	414	425	428	351	
Jordbruksareal, FEm pr daa	436	417	423	429	360	
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	22,4	22,7	25,3	26,0	27,4	
Kumelk, liter omsatt	131 042	134 730	156 604	162 241	181 605	
Melkekvote	131 954	135 061	154 322	165 076	175 870	
Produsert melk pr årsku, kg	6 530	6 730	6 969	6 919	7 342	
Storfekjøtt, kg omsatt	6 615	6 178	6 560	5 938	7 434	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 319	2 062	2 312	2 426	2 422	
Ektefelle	679	663	535	471	676	
Barn under 17 år	3	6		0	29	
Sum familie	3 001	2 731	2 846	2 897	3 127	
Leid arbeid	930	991	1 056	941	1 022	
Sum timer i jordbruket	3 931	3 721	3 903	3 838	4 149	
Sum timer familie i skogbruket	31	23	55	50	44	
Sum timer i tilleggsnæring	99	83	108	49	105	
Familiens arbeid på nyanlegg	99	62	29	113	90	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	985	944	1 063	984	1 122	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	1,71	1,67	1,58	1,53	1,65	
Havre, kr pr kg	1,66	1,61				
Kumelk, kr pr l	3,45	3,46	3,49	3,55	3,81	
Kukjøtt, kr pr kg	25,77	27,90	29,23	28,86	30,97	
Annet storfekjøtt, kr pr kg	31,49	33,67	34,57	34,64	36,45	

Tabell 6b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	339	18 405	3 839	-1 492	10 315
Driftsbygninger	43 304	57 781	177 808	217 071	202 724
Maskiner og redskap	31 183	-17 408	11 019	10 525	-16 272
Melkekvote (ku og geit)	7 306	8 444	55 610	47 747	4 197
Sum nettoinvesteringer	82 133	67 222	248 275	273 850	200 964

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, fra 20 årskyr

Tabell 6c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	28 735	30 994	34 418	27 116	29 854
Andre planteprodukter	11 544	18 328	7 319	12 986	13 339
Planteprodukter i alt	40 279	49 322	41 737	40 102	43 193
Storfe, melk	451 735	466 053	547 113	576 735	691 293
Storfe, livdyr	15 358	17 311	27 163	21 268	25 344
Kuslakt	61 945	80 515	80 276	84 960	112 549
Annet storfeslakt	134 794	94 211	152 096	134 215	188 593
Andre inntekter, husdyrholdet	6 733			164	175
Husdyrprodukt i alt	670 566	658 091	806 647	817 342	1 017 954
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			69 055	61 446	77 888
Arealtilskudd, grovfôr	81 880	84 437	33 414	33 421	33 935
Arealtilskudd, korn	15 077	16 684	9 253	9 892	10 428
Arealtilskudd, annet	107	107	15	11	48
Produksjonstillegg, husdyr	100 982	102 869	98 640	93 296	103 144
Bunnfradrag	-6 000	-6 462	-6 147	-5 455	-5 400
Driftstillegg melk ku	59 000	63 000	60 476	56 186	56 240
Distriktstilskudd storfe	53 061	53 014	59 387	56 942	69 226
Grunntilskudd storfe	7 347				
Distriktstilskudd sau					
Grunntilskudd sau					
Beitetilskudd	2 635	2 173	3 706	2 415	7 551
Regionale miljøtilskudd				1 526	2 451
Refunderte avløserutgifter	47 765	52 186	56 440	54 444	57 792
Andre tilskudd	9 792	5 059	10 134	16 564	14 699
Tilskudd i alt	371 645	373 068	394 373	380 689	428 002
Leieinntekter, traktor og redskap	9 987	8 592	14 679	9 498	12 581
Andre inntekter	-4 137		4 906	1 227	593
Produksjonsinntekter i alt	1 088 340	1 089 072	1 262 342	1 248 858	1 502 323

Tabell 6d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	183 204	181 870	213 925	228 497	260 857
Andre førkostnader inkl. beiteleie	21 743	21 713	20 474	17 680	27 142
Såvarer	10 211	9 079	10 581	11 687	9 982
Handelsgjødsel og kalk	37 888	36 550	43 714	46 553	52 164
Plantevernmidler	4 136	2 576	3 204	3 302	3 324
Konserveringsmidler	10 968	16 544	11 602	13 402	11 922
Andre forbruksartikler m.v.	57 758	52 986	64 274	66 369	74 258
Kjøp av dyr	9 653	10 774	6 908	24 023	38 480
Sum variable kostnader	335 562	332 092	374 682	411 513	478 130
Leid arbeid	98 136	120 157	126 284	106 356	97 855
Drivstoff	17 886	17 196	26 049	27 068	26 425
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 546	5 833	4 164	4 306	5 360
Vedl.h. driftsbygninger	35 825	42 985	48 472	41 874	53 026
Vedl.h. traktor og maskiner	49 413	48 811	58 366	48 315	54 549
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 381	1 395	1 384	1 492	1 386
Avskr. driftsbygninger	44 056	47 068	54 051	65 611	77 448
Avskr. traktor og maskiner	51 470	50 093	47 758	47 585	49 332
Maskinleie	17 855	22 688	44 939	55 241	71 308
Leie av bygninger ²⁾					466
Leie av kvote ²⁾					4 475
Andre faste kostnader	96 813	102 358	113 144	112 726	127 597
Sum faste kostnader	417 383	458 585	524 611	510 576	569 226
Kostnader i alt	752 944	790 677	899 293	922 089	1 047 356
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,09	0,99	1,09	1,15	1,39
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,08	1,06	1,11	1,13	1,16
Netto mekaniseringskostnader pr daa	476	413	462	495	500

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Alle bygder, fra 20 årskyr

Tabell 6e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	335 395	298 395	363 049	326 769	454 967
- Renter av jordbruksaktiva	82 548	70 536	64 809	95 573	139 811
Familiens arbeidsfortjeneste	252 847	227 859	298 240	231 197	315 156
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	145 116	145 933	178 770	136 346	166 305
Lønnsevne	350 984	348 017	424 524	337 553	413 012
Lønnsevne pr. time	89,28	93,52	108,77	87,96	99,56
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	188 550	195 478	217 581	189 692	218 122
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	174 254	175 568	200 190	169 964	207 172
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	335 395	298 395	363 049	326 769	454 967
Driftsoverskudd, skogbruk	5 698	6 067	17 657	7 259	54 600
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	62 511	33 625	29 243	29 542	56 275
Driftsoverskudd, andre næringer	22 417	175 034	74 271	71 389	49 391
Lønnsinntekt	157 927	132 062	152 611	140 429	197 001
Pensjoner og sykepenger	18 536	15 458	30 054	31 828	17 371
Gevinst/utbytte verdipapir	534	- 1 882	859	1 855	15 496
Familiens arbeid på nyanlegg	13 264	8 702	4 153	15 570	12 850
Renteinntekter	11 311	4 693	6 269	6 302	10 966
- Renteutgifter	51 819	34 650	40 138	53 567	90 231
- Kårutgifter	5 363	7 576	9 054	7 823	7 553
Nettoinntekt	570 412	629 929	628 975	569 552	771 133
Privatforbruk ekskl. skatt	325 883	385 545	370 706	403 454	461 376
Betalte skatter	148 333	145 849	156 067	132 346	156 915

Tabell 6f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	321 542	264 378	339 957	357 725	373 629
Andre krav	114 663	142 056	176 226	150 903	290 383
Omløpsmidler, jordbruk	223 796	215 887	244 955	245 098	254 491
Omløpsmidler, skogbruk	2 442	765	1 999	801	742
Omløpsmidler, tilleggsnæringer			3 809	2 474	3 116
Omløpsmidler, andre næringer	33 328	65 792	55 057	79 744	90 456
Omløpsmidler i alt	695 771	688 878	822 002	836 746	1 012 816
Anleggsmidler, jordbruk	1 470 143	1 572 646	2 050 309	2 301 848	2 660 565
Anleggsmidler, skogbruk	59 956	46 625	87 169	72 775	132 713
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	71 167	38 001	20 610	26 782	100 446
Anleggsmidler, andre næringer	51 923	76 255	3 425	1 931	590
Privat hovedbygninger	562 831	576 925	646 043	615 021	566 944
Privat, annet	152 658	146 023	160 916	157 220	173 992
Anleggsmidler i alt	2 368 679	2 456 474	2 968 471	3 175 577	3 635 250
Eiendeler i alt	3 064 450	3 145 352	3 790 473	4 012 323	4 648 066
Eiendeler i jordbruket	1 693 939	1 788 533	2 295 263	2 546 946	2 915 055
Kortsiktig gjeld	239 548	369 653	370 900	340 779	425 313
Langsiktig gjeld	869 592	838 640	1 156 639	1 401 298	1 645 866
Gjeld i alt	1 109 141	1 208 293	1 527 539	1 742 077	2 071 178
Endring i året, kroner	45 017	51 410	140 104	329 358	313 476
Egenkapital	1 955 309	1 937 059	2 262 935	2 270 246	2 576 888
Egenkapitalprosent	64	62	60	57	55
Endring i året (sparing)	142 531	101 778	130 293	88 860	214 423
Arbeidskapital	456 223	319 225	451 102	495 967	587 504
Endring i året	90 548	-83 209	-28 844	76 749	113 998
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk - Trøndelag - Kystbygder, alle bruk

Tabell 7a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	23	24	24	20	21
Brukers alder	44	45	44	45	46
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	21,0	18,6	22,4	13,5	13,7
Grovfôr, daa	219,3	231,7	242,8	260,0	284,3
Annet areal, daa	1,3	1,2	0,6	0,6	0,6
Jordbruksareal, daa	241,6	251,4	265,7	274,0	298,6
- herav leid areal, daa	84,0	89,5	89,2	99,7	105,0
Korn, FEm pr daa	1) ¹⁾ 464	465	340	366	386
Grovfôr, FEm pr daa	499	452	388	372	356
Jordbruksareal, FEm pr daa	467	448	382	372	357
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	16,8	16,8	17,3	18,8	20,3
Kumelk, liter omsatt	96 215	99 957	102 810	111 535	127 959
Melkekvote	94 065	100 077	105 250	113 905	126 557
Produsert melk pr årsku, kg	6 550	6 756	6 740	6 658	6 978
Storfekjøtt, kg omsatt	4 969	5 064	5 166	4 433	4 905
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 394	2 330	2 425	2 334	2 201
Ektefelle	432	461	391	402	421
Barn under 17 år	41	44	37	33	41
Sum familie	2 868	2 835	2 852	2 769	2 663
Leid arbeid	650	723	683	672	766
Sum timer i jordbruket	3 518	3 558	3 535	3 441	3 429
Sum timer familie i skogbruket	37	30	31	54	36
Sum timer i tilleggsnæring	171	137	86	72	110
Familiens arbeid på nyanlegg	35	21	24	131	161
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 077	1 004	960	1 135	1 320
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,70	1,64	1,45	1,47	1,55
Havre, kr pr kg	1,49	1,43	1,25		
Kumelk, kr pr l	3,41	3,45	3,51	3,55	3,78
Kukjøtt, kr pr kg	25,84	28,34	28,70	28,27	30,22
Annet storfekjøtt, kr pr kg	30,78	33,46	34,01	34,30	35,27

Tabell 7b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	13 528	28 072	1 281	-2 067	13 168
Driftsbygninger	37 209	5 989	36 430	171 383	107 844
Maskiner og redskap	11 209	3 598	-7 982	32 909	-33 623
Melkekvote (ku og geit)	6 710	6 730	51 939	48 868	21 439
Sum nettoinvesteringer	68 656	44 389	81 668	251 093	108 827

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Kystbygder, alle bruk

Tabell 7c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	16 516	14 153	9 963	5 573	8 726
Andre planteprodukter	14 690	7 094	6 561	9 579	11 619
Planteprodukter i alt	31 205	21 247	16 524	15 152	20 345
Storfe, melk	327 991	344 465	361 210	396 338	483 401
Storfe, livdyr	9 712	6 873	13 232	14 408	13 479
Kuslakt	51 200	53 898	63 237	57 116	62 739
Annet storfeslakt	96 144	103 017	111 756	94 030	125 326
Andre inntekter, husdyrholdet	1 858				
Husdyrprodukt i alt	486 906	508 254	549 436	561 891	684 945
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			49 780	47 984	58 411
Arealtilskudd, grovfôr	75 373	77 025	34 856	36 137	36 014
Arealtilskudd, korn	7 948	8 166	3 923	3 120	3 792
Arealtilskudd, annet	230	174	23	18	14
Produksjonstillegg, husdyr	81 588	85 075	77 663	76 233	83 959
Bunnfradrag	-5 739	-6 250	-5 729	-5 500	-5 238
Driftstillegg melk ku	57 717	61 167	56 425	56 525	56 705
Distriktstilskudd storfe	45 536	47 158	50 296	52 170	58 386
Grunntilskudd storfe	5 652				
Beitetilskudd	1 065	1 031	2 438	2 298	5 685
Regionale miljøtilskudd				1 478	1 476
Refunderte avløserutgifter	46 190	54 021	51 101	55 219	65 284
Andre tilskudd	16 806	7 928	10 113	5 272	15 755
Tilskudd i alt	332 368	335 494	330 889	330 953	380 244
Leieinntekter, traktor og redskap	26 315	16 738	18 993	15 693	7 082
Andre inntekter	3 231	800			632
Produksjonsinntekter i alt	880 025	882 533	915 842	923 690	1 093 248

Tabell 7d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	122 198	134 427	134 503	151 401	171 385
Andre førkostnader inkl. beiteleie	9 966	12 207	10 327	10 831	14 452
Såvarer	7 474	5 907	5 818	5 155	5 770
Handelsgjødsel og kalk	28 921	27 504	26 296	31 108	39 031
Plantevernmidler	2 577	1 414	1 398	1 414	1 394
Konserveringsmidler	7 906	6 665	7 260	8 405	6 317
Andre forbruksartikler m.v.	42 663	42 014	43 287	48 152	59 999
Kjøp av dyr	18 986	12 808	12 224	16 736	19 423
Sum variable kostnader	240 691	242 947	241 112	273 202	317 771
Leid arbeid	74 752	80 377	77 549	74 029	93 741
Drivstoff	11 127	12 599	14 009	18 696	19 348
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 563	4 859	1 872	3 202	3 506
Vedl.h. driftsbygninger	31 011	31 391	33 306	25 031	29 849
Vedl.h. traktor og maskiner	40 647	38 175	35 126	36 936	36 043
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 725	1 576	1 620	1 667	1 247
Avskr. driftsbygninger	33 159	34 189	36 247	43 789	54 402
Avskr. traktor og maskiner	34 766	36 860	38 543	43 177	45 121
Maskinleie	20 115	24 238	27 135	27 104	38 933
Leie av bygninger ²⁾					3 611
Leie av kvote ²⁾					
Sum faste kostnader	325 021	342 791	343 726	358 159	417 859
Kostnader i alt	565 712	585 738	584 838	631 360	735 630
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,83	0,94	1,04	1,22	1,42
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	0,97	1,06	1,02	1,11	1,18
Netto mekaniseringskostnader pr daa	386	421	396	453	507

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Kystbygder, alle bruk

Tabell 7e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	314 314	296 795	331 004	292 329	357 618
- Renter av jordbruksaktiva 1)	64 188	53 810	44 567	67 980	102 942
Familiens arbeidsfortjeneste	250 125	242 985	286 437	224 349	254 676
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	153 959	149 758	177 299	141 731	166 778
Lønnsevne	324 877	323 362	363 986	298 378	348 417
Lønnsevne pr. time	92,34	90,89	102,98	86,71	101,61
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	190 894	185 993	202 833	182 717	219 423
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	178 055	171 510	192 525	168 526	205 662
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	314 314	296 795	331 004	292 329	357 618
Driftsoverskudd, skogbruk	1 303	- 656	- 2 025	1 671	44 727
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	34 858	23 800	20 842	15 390	15 740
Driftsoverskudd, andre næringer	11 365	28 627	18 147	31 250	20 523
Lønnsinntekt	154 904	147 736	146 928	174 286	219 064
Pensjoner og sykepenger	21 196	23 544	40 867	37 669	38 394
Gevinst/utbytte verdipapir	5 666	8 276	5 244	6 266	26 036
Familiens arbeid på nyanlegg	4 654	2 850	3 336	18 016	22 688
Renteinntekter	11 114	4 413	4 628	6 989	27 833
- Renteutgifter	42 753	31 772	32 032	40 193	67 627
- Kårutgifter	3 305	2 776	2 860	3 432	4 069
Nettoinntekt	513 315	500 836	534 079	540 241	700 927
Privatforbruk ekskl. skatt	301 642	314 807	320 673	348 350	411 244
Betalte skatter	119 104	149 981	118 825	144 842	140 917

Tabell 7f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	288 790	305 835	348 484	357 265	354 229
Andre krav	73 572	100 844	105 711	106 366	170 489
Omløpsmidler, jordbruk	170 819	177 708	168 185	170 677	188 508
Omløpsmidler, skogbruk	614	463	463	1 151	1 200
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	2 000	2 331	4 422	3 353	3 710
Omløpsmidler, andre næringer	132 776	179 456	151 988	210 811	245 655
Omløpsmidler i alt	668 571	766 637	779 252	849 623	963 791
Anleggsmidler, jordbruk	1 153 608	1 188 046	1 360 644	1 658 801	1 938 216
Anleggsmidler, skogbruk	38 368	38 263	35 953	39 885	88 476
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	38 182	55 879	37 046	52 293	50 991
Anleggsmidler, andre næringer	38 488	9 774	2 600	2 820	1 829
Privat hovedbygninger	376 076	387 387	348 349	339 589	351 077
Privat, annet	130 212	129 194	132 414	131 779	148 593
Anleggsmidler i alt	1 774 934	1 808 544	1 917 005	2 225 167	2 579 182
Eiendeler i alt	2 443 505	2 575 180	2 696 258	3 074 790	3 542 973
Eiendeler i jordbruket	1 324 427	1 365 754	1 528 829	1 829 478	2 126 724
Kortsiktig gjeld	204 500	295 314	248 651	242 463	296 442
Langsiktig gjeld	662 585	646 562	733 379	1 022 553	1 144 440
Gjeld i alt	867 085	941 876	982 030	1 265 016	1 440 882
Endring i året, kroner	33 461	87 242	34 063	272 761	104 231
Egenkapital	1 576 420	1 633 304	1 714 227	1 809 773	2 102 091
Egenkapitalprosent	65	63	64	59	59
Endring i året (sparing)	131 156	43 419	166 746	76 482	205 037
Arbeidskapital	464 071	471 323	530 601	607 160	667 349
Endring i året	42 450	-10 299	110 375	122 338	74 697
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk - Trøndelag - Indre bygder, alle bruk

Tabell 8a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	50	51	50	46	41
Brukers alder	50	48	47	48	47
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	25,4	38,1	46,5	38,7	42,5
Grovfôr, daa	217,6	222,0	233,8	259,9	282,5
Annet areal, daa	0,8	0,6	0,5	1,6	0,4
Jordbruksareal, daa	243,8	260,7	280,8	300,3	325,4
- herav leid areal, daa	64,7	79,4	89,4	103,1	122,9
Korn, FEm pr daa	399	426	406	460	414
Grovfôr, FEm pr daa	444	440	439	408	364
Jordbruksareal, FEm pr daa	421	428	429	412	370
Husdyrproduksjon					
Antall årskyr	16,4	16,2	17,9	19,3	20,3
Kumelk, liter omsatt	95 778	95 576	106 787	115 104	132 615
Melkekvote	95 187	94 764	106 300	116 240	128 045
Produsert melk pr årsku, kg	6 576	6 685	6 753	6 737	7 277
Storfekjøtt, kg omsatt	4 445	4 420	4 774	5 060	5 774
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 291	2 223	2 231	2 380	2 328
Ektefelle	448	437	430	406	471
Barn under 17 år	10	14	5	8	13
Sum familie	2 749	2 674	2 667	2 794	2 811
Leid arbeid	662	685	753	737	772
Sum timer i jordbruket	3 411	3 360	3 420	3 531	3 584
Sum timer familie i skogbruket	70	55	62	73	62
Sum timer i tilleggsnæring	30	45	58	49	94
Familiens arbeid på nyanlegg	30	13	14	37	37
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	816	992	1 010	885	844
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,73	1,68	1,58	1,59	1,60
Havre, kr pr kg	1,52	1,37	1,52	1,53	1,44
Kumelk, kr pr l	3,45	3,47	3,53	3,55	3,86
Kukjøtt, kr pr kg	25,62	27,67	28,93	28,85	30,97
Annet storfekjøtt, kr pr kg	31,41	33,17	34,14	34,23	36,45

Tabell 8b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	-1 241	-874	7 934	-386	565
Driftsbygninger	56	-12 170	57 264	38 890	102 389
Maskiner og redskap	6 691	-1 772	4 454	29 914	18 197
Melkekvote (ku og geit)	7 851	7 664	35 403	26 088	8 023
Sum nettoinvesteringer	13 358	-7 152	105 055	94 507	129 175

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Indre bygder, alle bruk

Tabell 8c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	16 564	26 324	29 224	27 935	26 117
Andre planteprodukter	7 798	7 550	6 658	11 670	11 586
Planteprodukter i alt	24 362	33 874	35 881	39 604	37 703
Storfe, melk	330 520	331 437	376 479	409 187	511 815
Storfe, livdyr	13 213	13 947	20 146	19 677	25 471
Kuslakt	46 089	55 314	60 273	63 176	88 154
Annet storfeslakt	83 246	73 792	108 731	102 589	135 148
Andre inntekter, husdyrholdet	3 958	1 228	1 709	2 054	3 620
Husdyrprodukt i alt	477 027	475 717	567 338	596 683	764 208
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			53 952	52 315	61 171
Arealtilskudd, grovfôr	68 253	64 897	22 734	24 677	26 431
Arealtilskudd, korn	9 720	14 109	9 479	9 774	10 028
Arealtilskudd, annet	75	76	19	51	87
Produksjonstillegg, husdyr	79 797	78 335	77 746	79 527	84 799
Bunnfradrag	-6 000	-6 000	-5 610	-5 000	-5 122
Driftstillegg melk ku	57 820	59 000	53 670	52 800	53 783
Distriktstilskudd storfe	26 135	23 968	28 330	31 244	40 322
Grunntilskudd storfe	5 318				
Distriktstilskudd sau	114	131	147	117	225
Grunntilskudd sau	128	124	115	111	235
Beitetilskudd	1 082	1 294	1 717	1 581	5 523
Regionale miljøtilskudd				2 528	708
Refunderte avløserutgifter	47 284	46 806	48 573	52 409	55 915
Andre tilskudd	7 107	4 341	3 432	11 733	10 851
Tilskudd i alt	296 833	287 080	294 305	313 867	344 954
Leieinntekter, traktor og redskap	4 705	5 124	7 728	6 341	8 668
Andre inntekter	-893	238	2 286	1 370	438
Produksjonsinntekter i alt	802 034	802 033	907 538	957 864	1 155 972

Tabell 8d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	126 823	125 297	143 215	158 704	190 618
Andre førkostnader inkl. beiteleie	15 229	10 711	12 680	15 691	18 717
Såvarer	7 222	8 104	7 753	9 642	9 768
Handelsgjødsel og kalk	26 863	27 318	31 801	33 034	36 213
Plantevernmidler	1 809	1 772	2 690	2 683	2 097
Konserveringsmidler	9 188	9 131	8 096	8 901	10 304
Andre forbruksartikler m.v.	39 524	40 819	45 375	51 395	55 296
Kjøp av dyr	7 827	11 727	8 847	14 815	24 131
Sum variable kostnader	234 486	234 880	260 456	294 864	347 144
Leid arbeid	73 704	75 040	88 272	80 821	81 578
Drivstoff	11 496	13 096	17 449	19 708	21 471
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	3 625	3 740	3 051	5 063	3 551
Vedl.h. driftsbygninger	22 783	28 025	39 490	32 996	41 922
Vedl.h. traktor og maskiner	37 214	38 132	42 848	38 971	46 915
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 241	1 029	975	1 077	908
Avskr. driftsbygninger	32 425	32 563	37 657	43 675	50 426
Avskr. traktor og maskiner	32 955	35 999	39 713	42 160	41 574
Maskinleie	15 638	16 724	25 976	33 174	45 712
Leie av bygninger ²⁾					811
Leie av kvote ²⁾					879
Andre faste kostnader	77 758	81 551	86 863	97 515	107 003
Sum faste kostnader	308 840	325 899	382 294	395 158	442 751
Kostnader i alt	543 325	560 779	642 750	690 022	789 895
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,00	0,98	1,05	1,13	1,37
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,07	1,14	1,19	1,22	1,25
Netto mekaniseringskostnader pr daa	421	419	453	467	508

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Indre bygder, alle bruk

Tabell 8e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	258 709	241 254	264 788	267 842	366 077
- Renter av jordbruksaktiva	58 159	50 775	44 563	66 314	94 425
Familiens arbeidsfortjeneste	200 550	190 479	220 225	201 528	271 652
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	127 480	123 130	143 508	125 464	162 940
Lønnsevne	274 254	265 519	308 497	282 349	353 231
Lønnsevne pr. time	80,41	79,03	90,20	79,96	98,57
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	166 157	161 560	178 469	167 103	208 525
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	148 405	141 661	158 069	148 779	194 014
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	258 709	241 254	264 788	267 842	366 077
Driftsoverskudd, skogbruk	11 847	12 159	13 623	15 971	20 146
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	17 465	18 433	19 310	27 604	46 661
Driftsoverskudd, andre næringer	6 145	44 792	28 051	28 420	17 473
Lønnsinntekt	123 355	155 049	165 712	138 376	153 873
Pensjoner og sykepenger	36 172	29 296	30 665	40 003	22 793
Gevinst/utbytte verdipapir	54	2 453	1 344	1 601	4 629
Familiens arbeid på nyanlegg	4 157	1 771	2 065	5 371	5 397
Renteinntekter	13 842	9 168	7 897	5 908	7 046
- Renteutgifter	39 884	31 953	32 277	41 635	63 983
- Kårutgifter	5 382	7 265	7 539	7 712	8 500
Nettoinntekt	426 479	475 157	493 637	481 748	571 612
Privatforbruk ekskl. skatt	298 791	328 772	348 924	360 317	380 190
Betalte skatter	121 854	118 205	139 113	135 963	119 744

Tabell 8f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	318 007	319 871	390 607	247 579	256 369
Andre krav	80 346	92 112	122 084	134 553	200 337
Omløpsmidler, jordbruk	141 490	146 094	163 718	175 830	174 292
Omløpsmidler, skogbruk	1 232	1 252	3 427	3 854	1 132
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	1 400	6 629	1 445	804	
Omløpsmidler, andre næringer	34 287	45 207	43 602	68 179	92 036
Omløpsmidler i alt	576 760	611 165	724 882	630 800	724 165
Anleggsmidler, jordbruk	1 025 809	1 118 264	1 381 255	1 534 706	1 787 629
Anleggsmidler, skogbruk	77 816	78 216	81 693	102 358	131 510
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	28 866	26 094	30 387	39 787	38 170
Anleggsmidler, andre næringer	3 782	19 438	4 884	32 597	35 482
Privat hovedbygninger	309 597	343 745	414 257	455 538	486 794
Privat, annet	85 264	93 879	103 404	130 261	136 678
Anleggsmidler i alt	1 531 135	1 679 636	2 015 882	2 295 248	2 616 262
Eiendeler i alt	2 107 895	2 290 801	2 740 764	2 926 048	3 340 427
Eiendeler i jordbruket	1 167 299	1 264 358	1 544 973	1 710 536	1 961 921
Kortsiktig gjeld	203 908	226 291	256 769	282 025	317 284
Langsiktig gjeld	579 420	682 684	812 738	934 777	1 112 914
Gjeld i alt	783 328	908 975	1 069 507	1 216 801	1 430 198
Endring i året, kroner	16 105	18 877	104 742	125 879	142 683
Egenkapital	1 324 567	1 381 826	1 671 256	1 709 246	1 910 229
Egenkapitalprosent	63	60	61	58	57
Endring i året (sparing)	27 625	59 393	52 760	57 393	114 276
Arbeidskapital	372 852	384 874	468 113	348 775	406 881
Endring i året	22 684	42 507	765	10 829	33 005
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk - Trøndelag - Fjellbygder, alle bruk

Tabell 9a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007	
Antall bruk	19	19	19	18	16	
Brukers alder	45	43	44	44	45	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	7,9	6,7	7,4	7,9	11,4	
Grovfôr, daa	226,0	234,6	235,6	243,8	237,1	
Annet areal, daa	0,8	0,7	0,2	0,2	0,1	
Jordbruksareal, daa	234,7	242,1	243,2	251,8	248,6	
- herav leid areal, daa	56,6	54,7	53,9	61,7	64,1	
Korn, FEm pr daa	1)	313	378	242	311	233
Grovfôr, FEm pr daa	346	353	328	375	369	
Jordbruksareal, FEm pr daa	336	343	324	372	363	
Husdyrproduksjon						
Antall årskyr	15,6	15,6	15,6	16,1	16,2	
Kumelk, liter omsatt	90 967	92 776	92 663	93 534	98 823	
Melkekvote	90 116	91 710	92 856	94 395	93 974	
Produsert melk pr årsku, kg	6 590	6 769	6 843	6 573	6 832	
Storfekjøtt, kg omsatt	4 239	4 316	4 384	3 994	4 245	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	2 160	2 200	2 227	2 185	2 250	
Ektefelle	558	520	466	537	440	
Barn under 17 år	13	7	12	27	43	
Sum familie	2 730	2 727	2 706	2 749	2 734	
Leid arbeid	851	730	754	771	790	
Sum timer i jordbruket	3 582	3 457	3 460	3 520	3 524	
Sum timer familie i skogbruket	76	55	67	60	53	
Sum timer i tilleggsnæring	85	136	104	153	108	
Familiens arbeid på nyanlegg	36	15	84	38	6	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 001	601	879	781	1 326	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	1,75	1,66	1,54	1,67	1,52	
Havre, kr pr kg						
Kumelk, kr pr l	3,43	3,41	3,51	3,50	3,71	
Kukjøtt, kr pr kg	26,15	27,73	29,10	28,80	30,89	
Annet storfekjøtt, kr pr kg	30,63	34,21	36,31	34,87	35,53	

Tabell 9b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	14 320	4 891	-487	-481	-458
Driftsbygninger	31 979	-13 342	1 799	-22 091	-2 982
Maskiner og redskap	23 884	-4 053	45 211	21 219	-11 487
Melkekvote (ku og geit)	6 489	4 753	4 266	17 871	1 988
Sum nettoinvesteringer	76 672	-7 751	50 790	16 519	-12 939

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk - Trøndelag - Fjellbygder, alle bruk

Tabell 9c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	733	1 820	559	2 443	1 352
Andre planteprodukter	6 683	5 237	5 626	8 173	9 894
Planteprodukter i alt	7 416	7 057	6 185	10 615	11 246
Storfe, melk	312 363	316 048	324 942	326 908	366 904
Storfe, livdyr	10 818	16 310	13 731	15 883	11 777
Kuslakt	46 318	48 708	52 968	52 598	56 702
Annet storfeslakt	74 652	80 925	97 860	81 947	100 458
Andre inntekter, husdyrholdet	1 933	57	40	- 24	686
Husdyrprodukt i alt	446 083	462 047	489 541	477 311	536 527
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			46 105	44 494	47 532
Arealtilskudd, grovfôr	81 602	82 998	37 261	36 626	36 460
Arealtilskudd, korn	2 653	3 064	1 482	2 191	2 252
Arealtilskudd, annet	117	132	13	11	6
Produksjonstillegg, husdyr	71 441	75 018	69 964	70 159	70 642
Bunnfradrag	-6 000	-6 000	-5 500	-5 000	-5 000
Driftstillegg melk ku	55 895	59 000	52 800	52 800	53 800
Distriktstilskudd storfe	55 271	52 673	53 706	48 732	51 966
Grunntilskudd storfe	6 155				
Distriktstilskudd sau	8			17	48
Grunntilskudd sau	7			18	51
Beitetilskudd	3 347	2 414	2 803	3 194	6 315
Regionale miljøtilskudd				7 553	3 938
Refunderte avløserutgifter	49 048	45 604	51 990	60 945	52 278
Andre tilskudd	8 713	3 905	5 747	15 081	16 305
Tilskudd i alt	328 256	318 808	316 370	336 819	336 592
Leieinntekter, traktor og redskap	7 240	8 762	8 553	10 666	8 399
Andre inntekter		-1 337	2 540	840	156
Produksjonsinntekter i alt	788 995	795 337	823 189	836 251	892 921

Tabell 9d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	121 386	122 221	122 504	126 287	129 084
Andre førkostnader inkl. beiteleie	11 611	10 936	13 369	13 340	6 224
Såvarer	4 957	5 055	4 124	6 221	5 361
Handelsgjødsel og kalk	21 892	24 834	27 060	26 539	27 268
Plantevernmidler	1 573	1 467	692	1 087	1 382
Konserveringsmidler	8 777	10 529	9 620	9 277	9 835
Andre forbruksartikler m.v.	42 440	44 972	43 532	43 928	46 541
Kjøp av dyr	8 483	10 649	7 218	10 573	7 176
Sum variable kostnader	221 120	230 661	228 118	237 253	232 871
Leid arbeid	75 993	63 236	73 013	76 033	70 886
Drivstoff	13 229	17 444	19 810	21 732	22 905
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 928	3 394	3 412	2 452	6 743
Vedl.h. driftsbygninger	38 891	28 951	30 963	33 570	30 999
Vedl.h. traktor og maskiner	42 833	38 161	39 102	41 214	34 480
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 153	644	559	466	458
Avskr. driftsbygninger	35 529	34 580	35 606	33 127	34 648
Avskr. traktor og maskiner	32 252	31 689	31 673	29 018	29 871
Maskinleie	6 848	10 076	14 222	17 562	12 992
Leie av bygninger ²⁾					3 125
Leie av kvote ²⁾					1 250
Andre faste kostnader	68 059	76 649	80 996	87 295	83 645
Sum faste kostnader	317 714	304 825	329 356	342 468	332 002
Kostnader i alt	538 834	535 487	557 474	579 721	564 873
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,23	1,16	1,31	1,16	1,17
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	1,07	1,04	1,11	1,17	1,07
Netto mekaniseringskostnader pr daa	413	400	423	433	424

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk - Trøndelag - Fjellbygder, alle bruk

Tabell 9e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	250 161	259 851	265 715	256 530	328 049
- Renter av jordbruksaktiva 1)	60 212	50 063	38 065	50 644	67 086
Familiens arbeidsfortjeneste	189 949	209 788	227 651	205 886	260 963
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	115 765	129 519	140 808	125 578	156 432
Lønnsevne	265 942	273 024	300 664	281 919	331 849
Lønnsevne pr. time	74,25	78,97	86,90	80,10	94,18
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	156 804	163 027	171 335	164 249	199 314
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	139 204	149 560	153 569	144 737	185 696
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	250 161	259 851	265 715	256 530	328 049
Driftsoverskudd, skogbruk	19 368	24 537	26 177	36 143	32 324
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	39 761	43 178	44 928	46 057	40 583
Driftsoverskudd, andre næringer	11 999	10 146	21 534	25 253	60 910
Lønnsinntekt	147 210	108 208	121 118	107 310	201 009
Pensjoner og sykepenger	7 405	9 646	6 969	15 925	6 025
Gevinst/utbytte verdipapir	896	1 717	5 143	1 296	21 303
Familiens arbeid på nyanlegg	4 839	1 996	11 534	5 278	871
Renteinntekter	12 157	4 843	4 644	7 203	16 450
- Renteutgifter	34 395	23 899	24 096	28 620	28 608
- Kårutgifter	6 402	8 735	9 019	8 933	9 569
Nettoinntekt	452 999	431 487	474 648	463 442	669 349
Privatforbruk ekskl. skatt	297 315	305 492	319 867	370 443	367 663
Betalte skatter	126 098	105 985	105 461	131 072	138 282

Tabell 9f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	267 035	306 865	320 062	289 215	521 731
Andre krav	100 987	63 167	85 461	75 026	116 691
Omløpsmidler, jordbruk	138 817	149 339	148 474	151 560	155 223
Omløpsmidler, skogbruk	549	549	1 309	1 958	7 544
Omløpsmidler, tilleggsnæringer			95	42	210
Omløpsmidler, andre næringer	39 017	33 338	24 722	43 668	97 512
Omløpsmidler i alt	546 405	553 259	580 123	561 468	898 910
Anleggsmidler, jordbruk	1 102 097	1 095 115	1 146 909	1 127 927	1 191 029
Anleggsmidler, skogbruk	78 390	99 823	99 720	101 491	88 503
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	14 629	30 737	55 050	65 034	106 587
Anleggsmidler, andre næringer					
Privat hovedbygninger	488 318	460 205	503 467	495 942	517 891
Privat, annet	92 990	96 306	95 693	118 931	118 422
Anleggsmidler i alt	1 776 424	1 782 186	1 900 839	1 909 326	2 022 431
Eiendeler i alt	2 322 829	2 335 445	2 480 963	2 470 794	2 921 341
Eiendeler i jordbruket	1 240 913	1 244 454	1 295 383	1 279 487	1 346 251
Kortsiktig gjeld	181 763	190 029	187 360	194 994	199 820
Langsiktig gjeld	562 150	558 479	621 647	615 697	484 174
Gjeld i alt	743 912	748 508	809 008	810 690	683 993
Endring i året, kroner	70 649	-17 982	56 352	-10 926	27 693
Egenkapital	1 578 917	1 586 937	1 671 955	1 660 104	2 237 348
Egenkapitalprosent	68	68	67	67	77
Endring i året (sparing)	57 887	48 293	85 018	8 239	206 727
Arbeidskapital	364 643	363 230	392 763	366 474	699 090
Endring i året	-49 269	22 657	29 533	-57 321	155 705
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform melk, samdrift og store enkeltbruk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 10a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	Samdrifter			Store bruk
	2005	2006	2007	2007
Antall bruk	10	10	9	13
Arealfordeling og avling				
Korn, daa	72,2	78,5	97,6	62,5
Grovfôr, daa	428,6	439,5	471,7	411,5
Annet areal, daa				
Jordbruksareal, daa	500,8	518,0	569,2	474,0
- herav leid areal, daa	116,1	163,4	193,3	183,3
Korn, FEm pr daa	275	360	294	438
Grovfôr, FEm pr daa	418	413	376	373
Jordbruksareal, FEm pr daa	397	405	362	381
Husdyrproduksjon				
Antall årskyr	31,5	32,6	33,3	32,4
Kumelk, liter omsatt	203 295	202 054	218 243	217 196
Melkekvote	203 872	203 934	204 096	213 919
Produsert melk pr årsku, kg	7 314	7 003	7 110	7 401
Storfekjøtt, kg omsatt	9 784	12 468	12 115	7 743
Arbeidsforbruk, timer				
Bruker	3 581	3 735	3 861	2 356
Ektefelle	345	387	311	673
Barn under 17 år	15	15		37
Sum familie	3 941	4 137	4 172	3 066
Leid arbeid	757	558	571	938
Sum timer i jordbruket	4 698	4 695	4 743	4 004
Sum timer familie i skogbruket	73	74	19	58
Sum timer i tilleggsnæring	58	153	157	62
Familiens arbeid på nyanlegg		115		174
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 567	1 917	1 589	1 121
Oppnådde priser				
Bygg, kr pr kg	1,66	1,69	1,47	1,70
Havre, kr pr kg			1,61	
Kumelk, kr pr l	3,54	3,53	3,76	3,78
Kukjøtt, kr pr kg	28,29	28,11	29,47	30,92
Annet storfekjøtt, kr pr kg	34,03	35,04	37,20	36,83

Tabell 10b. Nettoinvesteringer

År	Samdrifter			Store bruk
	2005	2006	2007	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	19 686	-2 600	7 931	-90
Driftsbygninger	-100 277	-63 066	-71 190	402 475
Maskiner og redskap	-47 592	2 036	87 265	-10 297
Melkekvote (ku og geit)	42 296	22 854	25 078	-845
Sum nettoinvesteringer	-85 886	-40 775	49 084	391 242

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform melk, samdrift og store enkeltbruk - Trøndelag - Alle bygger, alle bruk

Tabell 10c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	Samdrifter			Store bruk
	2005	2006	2007	2007
Korn	31 883	48 901	41 944	46 810
Andre planteprodukter	11 190	16 768	19 755	10 647
Planteprodukter i alt	43 074	65 669	61 698	57 457
Storfe, melk	720 003	712 819	820 554	821 310
Storfe, livdyr	27 486	39 034	13 797	36 485
Kuslakt	102 787	110 034	130 124	141 769
Annet storfeslakt	261 155	284 850	340 444	206 922
Andre inntekter, husdyrholdet	1 089	107	2 992	
Husdyrprodukt i alt	1 112 519	1 146 845	1 307 910	1 206 485
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾	100 395	88 376	114 150	84 852
Arealtilskudd, grovfôr	52 647	45 872	55 049	30 304
Arealtilskudd, korn	17 248	16 518	21 251	13 928
Arealtilskudd, annet				
Produksjonstillegg, husdyr	126 988	120 734	133 474	109 476
Bunnfradrag	-11 550	-9 500	-8 889	-5 769
Driftstillegg melk ku	135 840	124 675	116 433	58 492
Distriktstilskudd storfe	78 454	81 146	110 834	68 337
Distriktstilskudd sau			206	
Grunntilskudd sau			53	
Beitetilskudd	4 040	3 659	9 587	8 778
Regionale miljøtilskudd		3 691	4 579	1 429
Refunderte avløserutgifter	64 645	84 902	61 555	57 582
Andre tilskudd	3 026	14 462	9 215	12 952
Tilskudd i alt	571 732	574 536	627 497	440 360
Leieinntekter, traktor og redskap	8 110	16 010	32 290	9 549
Andre inntekter	855	1 478	1 243	504
Produksjonsinntekter i alt	1 736 291	1 804 538	2 030 637	1 714 355

Tabell 10d. Kostnader pr bruk

År	Samdrifter			Store bruk
	2005	2006	2007	2007
Kraftfôr	281 553	310 358	343 501	309 985
Andre førkostnader inkl. beiteleie	20 531	26 977	23 739	40 286
Såvarer	9 509	21 088	14 238	10 708
Handelsgjødsel og kalk	56 308	65 993	77 293	62 540
Plantevernmidler	2 776	6 056	1 124	3 825
Konserveringsmidler	16 863	12 597	10 445	13 896
Andre forbruksartikler m.v.	85 450	82 458	88 093	83 485
Kjøp av dyr	20 777	53 514	38 866	59 662
Sum variable kostnader	493 767	579 040	597 299	584 388
Leid arbeid	94 792	71 730	86 633	91 195
Drivstoff	30 012	37 619	36 227	26 807
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	10 355	6 846	12 855	5 006
Vedl.h. driftsbygninger	53 256	48 506	31 271	67 980
Vedl.h. traktor og maskiner	65 904	70 858	97 436	53 282
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 398	1 962	735	1 092
Avskr. driftsbygninger	101 570	92 389	78 461	97 686
Avskr. traktor og maskiner	51 657	47 716	50 670	54 008
Maskinleie	39 049	50 939	82 031	92 373
Leie av bygninger ²⁾				896
Leie av kvote ²⁾				8 605
Andre faste kostnader	156 528	171 987	183 817	138 218
Sum faste kostnader	605 520	600 553	660 138	637 149
Kostnader i alt	1 099 287	1 179 593	1 257 436	1 221 536
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,95	0,98	1,24	1,32
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk	0,93	1,02	1,17	1,10
Netto mekaniseringskostnader pr daa	376	396	450	504

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform melk, samdrift og store enkeltbruk - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 10e. Resultatregning

År	Samdrifter			Store bruk
	2005	2006	2007	2007
Resultatregning i jordbruket				
Driftsoverskudd	637 004	624 945	773 201	492 819
- Renter av jordbruksaktiva 1)	87 934	109 656	137 530	173 350
Familiens arbeidsfortjeneste	549 070	515 289	635 671	319 469
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	247 801	226 494	281 100	175 898
Lønnsevne	643 862	587 018	722 304	410 664
Lønnsevne pr. time	137,04	125,02	152,29	102,55
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	266 949	253 673	305 610	228 254
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	264 020	252 228	309 109	222 560
Regnskaps sammendrag				
Driftsoverskudd, jordbruk	637 004	624 945	773 201	492 819
Driftsoverskudd, skogbruk	24 413	3 073	858	30 136
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	19 672	23 488	40 809	55 876
Driftsoverskudd, andre næringer	10 539	72 456	41 014	37 800
Lønnsinntekt	302 175	299 369	307 380	218 571
Pensjoner og sykepenger	60 692	34 049	50 579	2 046
Gevinst/utbytte verdipapir	178	1 510	13 731	9 326
Familiens arbeid på nyanlegg		16 521		24 712
Renteinntekter	3 808	9 004	18 012	9 136
- Renteutgifter	71 042	75 506	116 384	123 130
- Kårutgifter	12 234	10 216	7 372	10 046
Nettoinntekt	975 204	998 694	1 121 828	747 247
Privatforbruk ekskl. skatt	677 967	705 657	646 740	466 140
Betalte skatter	265 543	254 319	281 877	154 098

Tabell 10f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	Samdrifter			Store bruk
	2005	2006	2007	2007
Kontanter og bankinnskudd	351 764	522 179	512 240	331 759
Andre krav	192 911	114 618	238 622	309 811
Omløpsmidler, jordbruk	333 750	354 264	376 907	285 507
Omløpsmidler, skogbruk				1 023
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		2 820	7 600	2 146
Omløpsmidler, andre næringer	302 115	299 769	230 342	87 036
Omløpsmidler i alt	1 180 540	1 293 650	1 365 710	1 017 282
Anleggsmidler, jordbruk	2 575 545	2 365 167	2 421 861	3 410 666
Anleggsmidler, skogbruk	86 414	69 381	50 148	138 780
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	71 196	111 263	23 646	37 814
Anleggsmidler, andre næringer	2 250	2 000	1 944	1 134
Privat hovedbygninger	591 535	559 582	581 254	749 959
Privat, annet	187 837	175 078	333 638	182 390
Anleggsmidler i alt	3 514 778	3 282 470	3 412 492	4 520 743
Eiendeler i alt	4 695 318	4 576 121	4 778 202	5 538 025
Eiendeler i jordbruket	2 909 295	2 719 430	2 798 769	3 696 173
Kortsiktig gjeld	312 640	313 646	519 581	498 114
Langsiktig gjeld	1 961 157	1 764 050	1 941 580	2 323 073
Gjeld i alt	2 273 798	2 077 696	2 461 161	2 821 187
Endring i året, kroner	-72 164	-138 131	139 884	472 179
Egenkapital	2 421 520	2 498 425	2 317 041	2 716 838
Egenkapitalprosent	52	55	48	49
Endring i året (sparing)	73 863	94 415	240 274	181 486
Arbeidskapital	867 899	980 004	846 129	519 168
Endring i året	106 037	-4 345	20 715	10 347
1) Kalkulasjonsrente	3,0 %	4,0 %	5,0 %	5,0 %

Driftsform ammeku - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 11a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	10	10	10	12	13
Brukers alder	39	40	42	41	42
Arealfordeling og avling					
Korn, daa	66,7	64,5	59,6	68,1	49,2
Grovfôr, daa	191,7	213,4	223,4	218,9	242,8
Annet areal, daa	9,5	0,1	0,1	0,1	
Jordbruksareal, daa	267,9	278,0	283,0	287,1	292,1
- herav leid areal, daa	47,2	51,6	41,7	61,9	73,8
Korn, FEm pr daa	398	432	413	315	321
Grovfôr, FEm pr daa	435	394	428	345	298
Jordbruksareal, FEm pr daa	398	400	422	338	302
Husdyrproduksjon					
Antall kalvinger	17,7	19,0	22,1	19,2	22,8
Storfekjøtt, kg omsatt	3 896	4 313	4 057	5 063	5 280
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	1 067	1 109	1 147	1 168	1 228
Ektefelle	146	146	104	176	138
Barn under 17 år	27	8	32	4	15
Sum familie	1 240	1 263	1 283	1 348	1 380
Leid arbeid	257	256	301	218	282
Sum timer i jordbruket	1 497	1 519	1 584	1 566	1 662
Sum timer familie i skogbruket	51	74	71	89	69
Sum timer i tilleggsnæring	64	74	86	118	164
Familiens arbeid på nyanlegg	38				77
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 910	1 824	1 711	2 004	2 056
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,89	1,77	1,67	1,62	1,65
Havre, kr pr kg					
Kumelk, kr pr l					
Kukjøtt, kr pr kg	25,93	27,55	27,41	27,94	30,18
Annet storfekjøtt, kr pr kg	32,67	33,83	36,73	37,19	39,80

Tabell 11b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg		6 015	-317	20 497	5 931
Driftsbygninger	11 825	-6 182	-14 761	-8 318	8 934
Maskiner og redskap	-38 195	-15 002	1 281	-11 028	25 105
Melkekvote (ku og geit)					-4 615
Sum nettoinvesteringer	-26 370	-15 169	-13 797	1 151	35 355

1) Inkl. nyttet namaving

Driftsform ammeku - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 11c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	45 377	47 353	37 719	34 479	28 756
Andre planteprodukter	7 359	6 186	5 945	1 153	6 985
Planteprodukter i alt	52 735	53 539	43 664	35 632	35 741
Storfe, melk					
Storfe, livdyr	15 538	17 894	43 772	54 622	69 906
Kuslakt	39 548	59 626	62 682	37 825	47 549
Annet storfeslakt	111 256	92 338	71 930	131 819	122 709
Andre inntekter, husdyrholdet	1 954	774		23	213
Husdyrprodukt i alt	168 297	170 632	178 383	224 289	240 376
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			51 176	47 208	59 920
Arealtilskudd, grovfôr	57 090	58 425	20 879	20 249	27 311
Arealtilskudd, korn	26 720	25 215	13 552	12 760	11 905
Arealtilskudd, annet		28	10	13	
Produksjonstillegg, husdyr	78 080	77 262	76 814	74 289	81 335
Bunnfradrag	-6 000	-6 000	-5 500	-5 000	-5 000
Driftstillegg melk ku	10 600	14 305	21 263	20 213	25 350
Distriktstilskudd storfe	10 603	10 282	10 466	11 234	15 630
Grunntilskudd storfe	2 959				
Beitetilskudd	1 675	3 875	5 725	5 405	12 488
Regionale miljøtilskudd				2 580	3 619
Refunderte avløserutgifter	16 711	16 677	36 544	17 867	24 261
Andre tilskudd	4 680	6 580	2 987	2 285	1 660
Tilskudd i alt	203 118	206 649	233 916	209 103	258 478
Leieinntekter, traktor og redskap	7 181	8 723	11 144	8 575	6 754
Andre inntekter	25				2 308
Produksjonsinntekter i alt	431 355	439 543	467 107	477 598	543 657

Tabell 11d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	32 596	27 905	27 877	31 743	35 178
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	8 074	6 854	8 789	15 837	10 534
Såvarer	8 948	11 061	9 163	7 893	9 042
Handelsgjødsel og kalk	23 425	30 442	27 681	31 858	33 883
Plantevernmidler	3 292	3 723	3 041	2 227	1 659
Konserveringsmidler	4 818	5 099	5 034	4 382	6 559
Andre forbruksartikler m.v.	13 709	21 764	20 252	24 898	22 329
Kjøp av dyr	14 388	16 672	9 461	43 389	17 721
Sum variable kostnader	109 250	123 521	111 298	162 228	136 905
Leid arbeid	17 973	22 931	35 039	20 538	26 860
Drivstoff	11 346	12 897	15 987	16 440	17 991
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 623	5 409	2 880	2 648	6 169
Vedl.h. driftsbygninger	14 218	18 540	17 812	15 240	17 727
Vedl.h. traktor og maskiner	28 035	32 254	45 903	39 604	44 344
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.		317	317	389	551
Avskr. driftsbygninger	17 496	17 554	18 106	23 534	26 522
Avskr. traktor og maskiner	40 170	37 022	38 206	38 341	32 318
Maskinleie	22 101	21 076	17 576	40 832	62 553
Leie av bygninger ²⁾					3 092
Andre faste kostnader	57 492	55 527	55 568	68 219	73 602
Sum faste kostnader	211 453	223 526	247 393	265 784	311 729
Kostnader i alt	320 703	347 047	358 691	428 011	448 635
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,02	0,94	0,95	1,42	1,86
Netto mek.kostn. pr liter omsatt melk					
Netto mekaniseringskostnader pr daa	406	377	401	481	563

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform ammeku - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 11e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	1 10 652	92 495	108 416	49 586	95 022
- Renter av jordbruksaktiva	58 961	47 179	35 493	53 737	66 647
Familiens arbeidsfortjeneste	51 691	45 316	72 923	- 4 151	28 375
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	70 099	61 077	96 926	- 5 334	35 000
Lønnsevne	69 664	68 247	107 963	16 387	55 235
Lønnsevne pr. time	46,55	44,94	68,16	10,47	33,23
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	121 972	111 926	142 250	46 330	99 386
Vederl. til fam. arb.og egenkap. pr årsv.	109 800	93 260	115 753	24 133	77 316
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	1 10 652	92 495	108 416	49 586	95 022
Driftsoverskudd, skogbruk	6 299	9 921	6 514	18 101	1 898
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	15 408	16 290	17 887	33 014	34 968
Driftsoverskudd, andre næringer	361	12 900	5 114	12 867	6 522
Lønnsinntekt	308 947	315 057	281 112	408 754	465 591
Pensjoner og sykepenger	1 224	4 673	13 141	106	11 627
Gevinst/utbytte verdipapir	66	2 019	22 552	26 125	2 234
Familiens arbeid på nyanlegg	5 061				11 572
Renteinntekter	11 639	4 954	5 021	7 702	12 479
- Renteutgifter	40 470	30 309	28 837	50 583	58 993
- Kårutgifter	14 357	13 430	14 187	14 723	13 419
Nettoinntekt	404 830	414 570	416 733	490 950	569 502
Privatforbruk ekskl. skatt	355 434	287 682	363 196	357 311	432 943
Betalte skatter	122 084	123 516	109 331	155 508	164 632

Tabell 11f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	285 321	316 895	478 021	446 123	433 045
Andre krav	19 619	34 053	47 542	89 796	111 362
Omløpsmidler, jordbruk	152 636	153 321	149 253	145 310	126 775
Omløpsmidler, skogbruk	1 215	15	125	1 467	1 585
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		1 000	1 000	3 671	1 468
Omløpsmidler, andre næringer	46 405	52 276	94 417	234 924	213 484
Omløpsmidler i alt	505 196	557 560	770 357	921 290	887 718
Anleggsmidler, jordbruk	1 022 377	1 030 614	1 022 170	1 201 913	1 207 598
Anleggsmidler, skogbruk	52 013	52 775	66 706	123 466	132 841
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	48 890	49 640	54 359	119 699	161 295
Anleggsmidler, andre næringer	21 680	58 560	53 307	54 407	45 234
Privat hovedbygninger	414 995	403 587	353 215	389 618	391 513
Privat, annet	81 628	126 744	110 706	173 318	233 826
Anleggsmidler i alt	1 641 583	1 721 919	1 660 464	2 062 421	2 172 307
Eiendeler i alt	2 146 779	2 279 478	2 430 820	2 983 711	3 060 025
Eiendeler i jordbruket	1 175 013	1 183 935	1 171 423	1 347 223	1 334 373
Kortsiktig gjeld	79 856	107 940	127 313	158 121	173 040
Langsiktig gjeld	679 314	666 112	682 040	1 289 363	1 220 031
Gjeld i alt	759 169	774 051	809 353	1 447 483	1 393 071
Endring i året, kroner	-19 693	14 882	118 227	263 373	158 923
Egenkapital	1 387 610	1 505 427	1 621 467	1 536 228	1 666 955
Egenkapitalprosent	65	66	67	51	54
Endring i året (sparing)	-42 474	115 913	-29 789	8 278	-7 773
Arbeidskapital	425 341	449 620	643 043	763 169	714 679
Endring i året	-28 168	22 375	150 885	187 026	45 962
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform korn - Trøndelag - Flatbygder, alle bruk

Tabell 12a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	16	14	13	13	13
Brukers alder	48	48	48	48	49
Arealfordeling og avling					
Bygg, daa	247,5	264,3	259,2	274,8	252,7
Havre, daa	30,1	17,1	28,9	35,8	39,6
Hvete, daa	15,0	12,5	13,1	3,1	8,5
Annet korn, daa					4,6
Oljefrø, daa					
Korn i alt, daa	292,6	293,9	301,2	313,7	305,4
Grovfôr, daa	0,8	2,5	2,7	2,7	8,5
Annet areal i alt, daa	7,2	5,4	5,5	6,2	6,2
Jordbruksareal, daa	300,6	301,9	309,4	322,6	320,1
- herav leid areal, daa	18,3	15,3	16,5	19,8	19,8
Bygg, kg pr daa	414	457	430	403	356
Havre, kg pr daa	415	360	341	448	334
Hvete, kg pr daa	568	508	654	255	531
Oljefrø, kg pr daa					
Korn ialt, FEm pr daa	404	438	415	388	348
Grovfôr, FEm pr daa	680	24	52	52	27
Jordbruksareal, FEm pr daa	406	438	416	389	344
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	775	738	801	842	837
Ektefelle	66	68	48	53	58
Barn under 17 år	13	17		6	5
Sum familie	853	824	848	901	900
Leid arbeid	165	195	222	199	285
Sum timer i jordbruket	1 018	1 019	1 071	1 100	1 185
Sum timer familie i skogbruket	37	49	34	57	38
Sum timer i tilleggsnæring	40	43	55	77	63
Familiens arbeid på nyanlegg		14	12		9
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	2 494	2 564	2 424	2 535	2 486
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,90	1,75	1,70	1,76	1,76
Havre, kr pr kg	1,56	1,53	1,83	1,68	1,90
Hvete, kr pr kg	1,95	1,93	2,04	1,84	1,81

Tabell 12b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	-3 262	-1 729	-1 481	3 784	-1 481
Driftsbygninger	-8 229	-338	-4 689	-13 947	15 333
Maskiner og redskap	-3 652	-22 429	6 985	-14 497	33 359
Sum nettoinvesteringer	-15 144	-24 496	815	-24 660	47 212

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsform korn - Trøndelag - Flatbygder, alle bruk

Tabell 12c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Bygg	188 098	203 409	189 483	182 906	150 401
Havre	18 955	8 634	16 219	27 506	22 522
Hvete	17 387	12 042	17 315	-1 323	9 707
Annet korn og oljefrø					5 456
Andre planteprodukter	10 411	19 228	18 571	14 864	34 442
Planteprodukter i alt	234 851	243 313	241 588	223 954	222 529
Storfeslakt					
Andre inntekter, husdyrholdet	64	466	1 444		
Husdyrprodukt i alt	64	466	1 444		
Kulturlandskapsstilskudd			60 776	59 754	63 737
Arealtilskudd, grovfôr	820	715	267		
Arealtilskudd, korn	114 642	122 297	67 643	72 866	74 454
Arealtilskudd, annet	1 936	2 053	277	273	312
Produksjonstillegg, husdyr	1 520	359	1 151		
Bunnfradrag	-6 000	-6 000	-5 500	-5 000	-5 385
Regionale miljøtilskudd				2 236	
Andre tilskudd	16 372	22 456	20 417	23 010	30 162
Tilskudd i alt	129 291	141 880	145 031	153 138	163 280
Leieinntekter, traktor og redskap	3 337	2 165	1 889	2 228	729
Andre inntekter	344	2 676	2 302		583
Produksjonsinntekter i alt	367 887	390 500	392 254	379 320	387 122

Tabell 12d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Førkostnader i alt	883	672	- 324		
Såvarer	14 073	14 534	13 624	20 883	18 135
Handelsgjødsel og kalk	31 543	31 494	33 214	33 214	39 628
Plantevernmidler	13 777	13 145	7 863	12 233	8 870
Konserveringsmidler			- 7		88
Andre forbruksartikler m.v.	2 309	3 141	3 532	3 999	4 644
Kjøp av dyr					
Sum variable kostnader	62 586	62 985	57 901	70 329	71 365
Leid arbeid	8 821	7 998	9 432	6 082	11 321
Drivstoff	9 105	9 195	13 606	14 458	15 238
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 542	2 777	2 468	4 976	3 455
Vedl.h. driftsbygninger	8 352	6 599	11 959	10 991	8 224
Vedl.h. traktor og maskiner	27 032	39 592	28 920	28 697	25 274
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 126	1 729	1 481	1 481	1 481
Avskr. driftsbygninger	12 952	14 652	20 075	16 255	17 352
Avskr. traktor og maskiner	32 257	30 909	35 829	39 159	40 004
Maskinleie	5 405	7 176	11 818	20 540	26 509
Leie av bygninger					769
Andre faste kostnader	48 632	48 333	51 412	55 169	57 155
Sum faste kostnader	156 225	168 959	187 001	197 809	206 783
Kostnader i alt	218 811	231 944	244 902	268 137	278 148
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	0,66	0,70	0,74	0,89	1,09
Netto mekaniseringskostnader pr daa	267	306	308	345	375

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform korn - Trøndelag - Flatbygder, alle bruk

Tabell 12e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	149 076	158 556	147 353	111 183	108 974
- Renter av jordbruksaktiva 1)	41 551	34 437	30 725	42 774	53 227
Familiens arbeidsfortjeneste	107 525	124 119	116 628	68 408	55 747
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	216 104	237 922	217 132	121 063	94 240
Lønnsevne	116 346	132 117	126 060	74 490	67 068
Lønnsevne pr. time	114,30	129,72	117,73	67,74	56,61
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	246 635	276 368	237 985	157 221	141 515
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	255 756	277 117	239 581	155 065	134 486
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	149 076	158 556	147 353	111 183	108 974
Driftsoverskudd, skogbruk	17 468	6 427	11 297	- 10 400	20 499
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	28 430	76 165	47 784	56 816	80 112
Driftsoverskudd, andre næringer	5 245	15 756	5 985	20 151	2 676
Lønnsinntekt	490 633	491 969	495 403	543 380	546 438
Pensjoner og sykepenger	27 478	40 637	28 277	14 636	55 281
Gevinst/utbytte verdipapir	43 576	6 141	39 233	383	- 29 722
Familiens arbeid på nyanlegg		2 080	1 713		1 397
Renteinntekter	10 442	4 299	10 289	7 020	17 535
- Renteutgifter	47 724	32 914	43 657	59 543	77 132
- Kårutgifter	6 462	6 949	8 676	8 399	9 006
Nettoinntekt	718 162	762 167	735 002	675 227	717 051
Privatforbruk ekskl. skatt	459 975	450 036	521 648	531 016	569 521
Betalte skatter	185 313	210 115	219 238	210 882	182 669

Tabell 12f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Konter og bankinnskudd	308 919	306 346	283 839	379 490	389 582
Andre krav	63 971	80 016	93 795	136 447	140 202
Omløpsmidler, jordbruk	105 138	113 673	135 528	151 569	111 393
Omløpsmidler, skogbruk				154	1 058
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	3 980	3 626	3 949	4 385	3 150
Omløpsmidler, andre næringer	171 914	87 366	168 628	188 893	132 830
Omløpsmidler i alt	653 922	591 027	685 739	860 938	778 214
Anleggsmidler, jordbruk	718 066	739 086	890 187	909 457	956 669
Anleggsmidler, skogbruk	84 165	101 694	105 589	118 807	123 030
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	8 750	275 497	368 147	363 532	317 852
Anleggsmidler, andre næringer	10 798	104 084	8 340	8 248	33 200
Privat hovedbygninger	436 759	431 117	551 451	498 014	521 466
Privat, annet	198 638	284 869	316 780	383 515	369 263
Anleggsmidler i alt	1 457 176	1 936 347	2 240 493	2 281 572	2 321 479
Eiendeler i alt	2 111 097	2 527 374	2 926 232	3 142 510	3 099 693
Eiendeler i jordbruket	823 204	852 759	1 025 715	1 061 025	1 068 062
Kortsiktig gjeld	149 694	123 290	125 757	164 388	127 745
Langsiktig gjeld	807 976	1 191 625	1 323 591	1 474 820	1 483 537
Gjeld i alt	957 670	1 314 915	1 449 348	1 639 208	1 611 282
Endring i året, kroner	17 870	28 289	46 490	145 551	-28 539
Egenkapital	1 153 427	1 212 459	1 476 885	1 503 303	1 488 411
Egenkapitalprosent	55	48	50	48	48
Endring i året (sparing)	77 386	120 051	63 620	-27 814	-5 687
Arbeidskapital	504 227	467 737	559 982	696 550	650 469
Endring i året	17 473	59 906	43 288	152 313	-36 876
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsformer korn og svin - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 13a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007
Antall bruk	11	12	12	12	12
Brukers alder	48	47	46	47	48
Arealfordeling og avling					
Bygg, daa	190,7	198,2	220,8	226,0	228,3
Havre, daa	26,1	47,6	22,5	27,9	15,7
Hvete, daa	4,7	4,2	9,6	4,2	
Annet korn, daa	8,7	15,0	3,3		
Oljefrø, daa			7,5	3,3	
Korn i alt, daa	230,3	264,9	263,7	261,4	243,9
Grovfôr, daa	6,6	13,6	0,7	4,0	8,4
Annet areal i alt, daa	2,9	2,5	3,4	3,4	5,1
Jordbruksareal, daa	239,8	281,0	267,8	268,8	257,4
- herav leid areal, daa	27,5	39,3	40,9	45,8	39,8
Bygg, kg pr daa	350	441	330	373	325
Havre, kg pr daa	303	346	317	333	274
Hvete, kg pr daa	477	691	568	452	
Oljefrø, kg pr daa			222	375	
Korn ialt, FEM pr daa	340	400	329	379	311
Grovfôr, FEM pr daa	407	335	358	252	351
Jordbruksareal, FEM pr daa	338	393	325	372	306
Husdyrproduksjon					
Antall avlsgriser	38,9	43,0	45,3	45,6	48,3
Antall smågriskull	67	88	92	88	95
Salgbare smågriser	645	854	918	881	918
Antall smågris omsatt	80	278	309	123	223
Svinekjøtt slaktegris, kg omsatt	38 540	37 705	41 425	51 708	47 176
Arbeidsforbruk, timer					
Bruker	2 282	1 986	1 954	1 922	1 920
Ektefelle	145	329	455	458	363
Barn under 17 år	4	5	22	34	35
Sum familie	2 432	2 320	2 432	2 414	2 317
Leid arbeid	461	677	537	580	569
Sum timer i jordbruket	2 893	2 997	2 969	2 994	2 886
Sum timer familie i skogbruket	28	34	43	65	54
Sum timer i tilleggsnæring	51	46	38	41	38
Familiens arbeid på nyanlegg	11	85	125	138	150
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	1 106	982	1 044	1 130	1 035
Oppnådde priser					
Bygg, kr pr kg	1,83	1,86	1,70	1,78	1,67
Havre, kr pr kg	2,05	1,87	1,62	1,77	1,70
Hvete, kr pr kg	2,01	2,03	1,82	1,87	
Oljefrø, kr pr kg			3,00	-1,00	
Smågris for salg, kr pr stk.	789	711	721	683	807
Svinekjøtt slaktegris, kr pr kg	21,02	20,52	20,27	19,97	22,51

Tabell 13b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	-2 793	-3 954	2 695	-7 929	-2 913
Driftsbygninger	7 391	208 069	326 392	3 443	198 419
Maskiner og redskap	12 302	-5 260	8 040	6 248	11 574
Sum nettoinvesteringer	16 899	198 854	337 126	1 761	207 080

1) Inkl. nyttet halmavling

Driftsformer korn og svin - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 13c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Bygg	131 042	163 871	124 643	138 758	118 744
Havre	17 684	29 728	6 469	15 478	9 085
Hvete	4 795	5 844	10 784	2 541	
Annet korn og oljefrø	4 692	5 412	5 126	-1 250	-3 750
Andre planteprodukter	5 741	8 008	4 122	7 251	10 551
Planteprodukter i alt	163 954	212 862	151 143	162 778	134 630
Smågriser	70 742	180 026	242 435	62 166	214 175
Slaktegriser	808 244	763 560	853 699	1 060 663	1 106 235
Avlsgriser	98 796	122 009	104 935	118 911	129 635
Andre inntekter, husdyrholdet	15 123	592	84	386	- 33
Husdyrprodukt i alt	992 905	1 066 186	1 201 153	1 242 125	1 450 011
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			54 553	51 846	51 644
Arealtilskudd, grovfôr	4 208	4 826	1 764	441	883
Arealtilskudd, korn	91 891	107 974	61 578	63 259	59 304
Arealtilskudd, annet	51		42	125	125
Produksjonstillegg, husdyr	49 636	47 677	30 463	38 127	42 876
Bunnfradrag	-6 000	-6 000	-5 500	-5 000	-5 583
Beitetilskudd		188			67
Regionale miljøtilskudd				2 087	2 927
Refunderte avløserutgifter	34 364	39 073	38 081	43 264	45 870
Andre tilskudd	66 935	39 618	30 395	28 177	22 130
Tilskudd i alt	241 084	233 355	211 375	222 325	220 243
Leieinntekter, traktor og redskap	8 473	8 594	8 125	7 027	6 780
Andre inntekter	8 164	6 150	3 915	7 417	7 104
Produksjonsinntekter i alt	1 414 580	1 527 147	1 575 712	1 641 671	1 818 768

Tabell 13d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	503 600	537 403	575 808	641 397	659 575
Andre fôrkostnader inkl. beiteleie	2 048	2 051	456	378	487
Såvarer	12 087	8 840	13 154	16 675	7 325
Handelsgjødsel og kalk	15 644	16 622	14 176	17 055	15 954
Plantevernmidler	6 648	8 716	5 419	8 128	4 536
Konserveringsmidler	411	379			
Andre forbruksartikler m.v.	61 948	81 396	89 148	84 973	89 008
Kjøp av gris	46 871	72 926	75 159	68 521	82 965
Kjøp av andre husdyr	22	126			
Sum variable kostnader	649 278	728 458	773 321	837 126	859 850
Leid arbeid	50 900	77 877	60 536	65 895	73 546
Drivstoff	11 491	14 561	15 961	18 747	18 797
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	4 425	6 112	9 048	4 391	2 785
Vedl.h. driftsbygninger	37 252	31 766	33 519	27 309	23 687
Vedl.h. traktor og maskiner	33 561	38 293	32 000	36 209	33 455
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	2 793	3 954	3 659	3 059	2 913
Avskr. driftsbygninger	54 106	78 615	96 764	101 951	111 155
Avskr. traktor og maskiner	33 965	36 214	28 610	31 217	34 281
Maskinleie	12 479	19 835	17 219	17 679	17 913
Leie av bygninger ²⁾					983
Andre faste kostnader	97 106	111 964	118 032	129 260	128 162
Sum faste kostnader	338 079	419 191	415 348	435 717	447 677
Kostnader i alt	987 358	1 147 648	1 188 668	1 272 843	1 307 527
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,17	1,00	1,07	1,07	1,41
Netto mekaniseringskostnader pr daa	394	394	349	399	432

¹⁾ Var tidligere en del av arealtilskuddet

²⁾ Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsformer korn og svin - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 13e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	427 222	379 499	387 043	368 828	511 241
- Renter av jordbruksaktiva 1)	82 544	92 686	78 051	110 843	141 312
Familiens arbeidsfortjeneste	344 678	286 813	308 992	257 985	369 929
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	251 194	220 442	226 069	189 622	283 831
Lønnsevne	395 578	364 690	369 528	323 880	443 475
Lønnsevne pr. time	136,74	121,69	124,48	108,18	153,67
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	282 446	255 255	247 731	231 671	329 739
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	285 657	258 820	247 337	227 885	339 290
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	427 222	379 499	387 043	368 828	511 241
Driftsoverskudd, skogbruk	7 395	1 974	3 487	39 629	15 054
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	15 748	13 040	15 493	13 181	9 641
Driftsoverskudd, andre næringer	2 349	4 873	1 792	11 267	4 758
Lønnsinntekt	189 555	173 947	200 895	226 271	214 557
Pensjoner og sykepenger	23 456	20 371	16 698	17 875	7 460
Gevinst/utbytte verdipapir	2 108	8 981	2 728	138	88 787
Familiens arbeid på nyanlegg	1 549	12 375	18 561	20 453	22 706
Renteinntekter	12 662	4 340	3 882	7 010	14 104
- Renteutgifter	52 515	58 207	65 810	80 527	100 626
- Kårutgifter	7 118	8 365	8 082	8 082	7 972
Nettoinntekt	622 412	552 828	576 687	616 043	779 711
Privatforbruk ekskl. skatt	399 360	428 603	465 213	462 098	440 656
Betalte skatter	167 387	213 122	164 585	162 382	142 899

Tabell 13f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	369 418	387 054	355 670	377 804	611 992
Andre krav	73 654	105 849	151 807	51 031	87 574
Omløpsmidler, jordbruk	309 521	335 747	359 283	354 889	400 199
Omløpsmidler, skogbruk				240	271
Omløpsmidler, tilleggsnæringer		5 148	5 148	5 148	5 148
Omløpsmidler, andre næringer	65 902	53 763	60 924	70 157	201 940
Omløpsmidler i alt	818 495	887 560	932 831	859 269	1 307 125
Anleggsmidler, jordbruk	1 355 543	2 072 017	2 416 520	2 413 869	2 566 466
Anleggsmidler, skogbruk	38 909	51 347	67 263	99 449	96 839
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	26 226	16 517	15 950	15 383	
Anleggsmidler, andre næringer				5 766	
Privat hovedbygninger	464 594	519 455	514 839	510 349	470 460
Privat, annet	168 453	184 391	240 008	265 009	243 230
Anleggsmidler i alt	2 053 725	2 843 727	3 254 580	3 309 826	3 376 995
Eiendeler i alt	2 872 220	3 731 287	4 187 411	4 169 094	4 684 119
Eiendeler i jordbruket	1 665 064	2 407 764	2 775 802	2 768 758	2 966 665
Kortsiktig gjeld	295 583	446 346	437 193	473 457	450 047
Langsiktig gjeld	885 098	1 290 167	1 849 711	1 730 807	1 853 551
Gjeld i alt	1 180 682	1 736 513	2 286 904	2 204 264	2 303 598
Endring i året, kroner	97 675	321 297	557 397	-82 640	232 263
Egenkapital	1 691 538	1 994 775	1 900 507	1 964 831	2 380 521
Egenkapitalprosent	59	53	45	47	51
Endring i året (sparing)	61 970	-74 923	-32 050	67 000	243 477
Arbeidskapital	522 911	441 215	495 638	385 812	857 077
Endring i året	15 582	-86 205	105 715	-113 122	299 962
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

Driftsform sau - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 14a. Produksjonstekniske data og oppnådde priser

År	2003	2004	2005	2006	2007	
Antall bruk	11	14	13	12	12	
Brukers alder	49	48	45	47	47	
Arealfordeling og avling						
Korn, daa	2,2	2,1	3,2	4,2	5,2	
Grovfôr, daa	178,5	210,4	229,8	230,5	217,3	
Annet areal, daa	0,5					
Jordbruksareal, daa	181,1	212,6	233,1	234,7	222,5	
- herav leid areal, daa	25,6	53,3	64,4	88,8	83,5	
Korn, FEm pr daa	1)	451	351	452	413	480
Grovfôr, FEm pr daa		359	307	280	310	308
Jordbruksareal, FEm pr daa		345	298	278	309	310
Husdyrproduksjon						
Antall vinterfôra sauer (vfs)	171	172	190	198	203	
Antall gagnslam pr vfs	1,3	1,5	1,4	1,5	1,5	
Kg kjøtt pr vfs	26	29	29	28	29	
Ull, kg omsatt pr vfs	4,8	4,8	5,6	5,1	4,9	
Arbeidsforbruk, timer						
Bruker	1 676	1 727	1 617	1 743	1 670	
Ektefelle	566	590	579	594	670	
Barn under 17 år	22	38	40	18	15	
Sum familie	2 264	2 355	2 236	2 354	2 355	
Leid arbeid	388	343	442	364	455	
Sum timer i jordbruket	2 652	2 698	2 677	2 718	2 810	
Sum timer familie i skogbruket	59	53	35	57	14	
Sum timer i tilleggsnæring	82	63	101	136	75	
Familiens arbeid på nyanlegg				47	25	
Familiens arb. i annen virksomhet i alt	854	1 073	1 065	1 219	1 098	
Oppnådde priser						
Bygg, kr pr kg	1,58	1,60	1,44	1,49	1,56	
Lammekjøtt, kr pr kg	34,16	32,91	32,51	34,06	39,17	
Sauerkjøtt, kr pr kg	12,95	13,00	12,20	15,96	17,37	
Ull, kr pr kg	34,17	32,66	31,96	32,40	34,40	

Tabell 14b. Nettoinvesteringer

År	2003	2004	2005	2006	2007
Jord, grøfter og vannanlegg	-303	-373	3 699	-155	22 350
Driftsbygninger	-12 052	-14 018	29 439	10 836	48 850
Maskiner og redskap	-3 303	12 922	40 881	3 477	9 113
Sum nettoinvesteringer	-15 659	-1 468	74 020	14 159	80 313

1) Inkl. nyttet namaving

Driftsform sau - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 14c. Produksjonsinntekter pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Korn	1 600	668	1 504	1 646	2 585
Andre planteprodukter	7 469	5 600	10 656	13 910	10 326
Planteprodukter i alt	9 069	6 267	12 160	15 556	12 912
Sauer, livdyr	2 020	2 902	7 064	7 051	12 062
Sau- og lammeslakt	159 144	172 401	180 592	237 998	257 655
Ull	27 010	27 820	27 581	33 644	34 106
Andre inntekter, husdyrholdet	4 478	1 952	2 550	677	60
Husdyrprodukt i alt	192 652	205 075	217 788	279 370	303 884
Kulturlandskapstilskudd ¹⁾			46 547	43 019	49 984
Arealtilskudd, grovfôr	68 288	71 367	34 118	32 087	33 137
Arealtilskudd, korn	1 818	761	508	812	988
Produksjonstillegg, husdyr	67 172	72 852	75 861	84 804	84 556
Bunnfradrag	-6 000	-6 000	-5 500	-5 000	-5 000
Distriktstilskudd sau	23 407	27 509	30 893	29 957	31 610
Grunntilskudd sau	17 301	19 244	20 219	20 925	23 010
Beitetilskudd	23 593	34 716	39 163	43 670	53 400
Regionale miljøtilskudd				3 825	7 388
Refunderte avløserutgifter	39 071	37 883	46 207	49 116	55 827
Andre tilskudd	10 336	7 272	2 731	26 690	8 676
Tilskudd i alt	244 986	265 603	290 747	329 904	343 575
Leieinntekter, traktor og redskap	9 970	9 673	16 023	3 579	2 617
Andre inntekter	-535	172	1 577	2 107	417
Produksjonsinntekter i alt	456 142	486 791	538 295	630 515	663 404

Tabell 14d. Kostnader pr bruk

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kraftfôr	39 677	46 490	47 687	46 689	51 248
Andre førkostnader inkl. beiteleie	4 380	10 366	10 634	6 526	7 397
Såvarer	2 586	4 108	3 754	4 178	4 421
Handelsgjødsel og kalk	17 098	24 189	22 125	23 843	23 012
Plantevernmidler	1 339	1 383	904	601	840
Konserveringsmidler	3 396	2 223	2 001	1 858	2 941
Andre forbruksartikler m.v.	20 827	24 480	26 296	32 695	29 971
Kjøp av sau	1 207	811	131	450	1 490
Kjøp av andre husdyr	455	883			
Sum variable kostnader	90 964	114 933	113 532	116 839	121 321
Leid arbeid	48 307	41 361	51 588	45 906	56 175
Drivstoff	10 585	11 451	16 580	19 249	16 358
Vedl.h. jord, veger, grøfter og vannanl.	1 621	1 268	2 057	1 498	4 536
Vedl.h. driftsbygninger	9 880	13 101	14 375	15 472	19 518
Vedl.h. traktor og maskiner	32 951	33 467	35 066	33 848	36 627
Avskr. jord, veger, grøfter og vannanl.	474	373	165	155	150
Avskr. driftsbygninger	16 363	17 615	19 866	20 178	23 134
Avskr. traktor og maskiner	25 339	30 951	37 588	37 431	38 706
Maskinleie	10 418	11 655	16 525	19 861	22 815
Leie av bygninger ²⁾					1 262
Leie av kvote ²⁾					
Andre faste kostnader	52 193	61 144	68 584	71 494	76 416
Sum faste kostnader	208 129	222 385	262 394	265 091	295 696
Kostnader i alt	299 094	337 318	375 926	381 930	417 017
Netto mek.kostnader pr FEm totalavl.	1,22	1,37	1,53	1,65	1,86
Netto mekaniseringskostnader pr daa	422	409	425	510	576

1) Var tidligere en del av arealtilskuddet

2) Var tidligere regnet inn i maskinleie

Driftsform sau - Trøndelag - Alle bygder, alle bruk

Tabell 14e. Resultatregning

År	2003	2004	2005	2006	2007
Resultatregning i jordbruket					
Driftsoverskudd	157 048	149 473	162 369	248 585	246 388
- Renter av jordbruksaktiva 1)	31 022	27 815	25 239	34 304	46 812
Familiens arbeidsfortjeneste	126 027	121 658	137 130	214 281	199 576
Familiens arbeidsfortjeneste pr årsverk	100 153	93 087	108 168	162 111	148 775
Lønnsevne	174 333	163 019	188 718	260 186	255 751
Lønnsevne pr. time	65,73	60,42	70,48	95,73	91,00
Vederlag til arbeid og egenkap. pr årsv.	135 713	123 944	136 195	187 378	183 660
Vederl. til fam. arb. og egenkap. pr årsv.	116 657	107 037	115 211	174 099	166 674
Regnskapsammendrag					
Driftsoverskudd, jordbruk	157 048	149 473	162 369	248 585	246 388
Driftsoverskudd, skogbruk	63 878	17 356	12 098	12 371	68 038
Driftsoverskudd, tilleggsnæringer	80 093	27 269	25 945	20 452	8 568
Driftsoverskudd, andre næringer	20 917	6 629	28 787	35 594	1 378
Lønnsinntekt	114 178	187 445	164 639	183 683	225 695
Pensjoner og sykepenger	47 337	40 823	33 845	49 304	47 252
Gevinst/utbytte verdipapir	1 629	2 181	14 916	29 140	11 264
Familiens arbeid på nyanlegg				6 544	3 529
Renteinntekter	7 994	3 571	2 916	6 065	10 785
- Renteutgifter	24 193	20 942	28 978	35 361	46 173
- Kårutgifter	1 800	3 368	8 231	7 416	8 452
Nettoinntekt	467 083	410 437	408 306	548 960	568 272
Privatforbruk ekskl. skatt	293 359	320 126	299 703	330 382	338 885
Betalte skatter	118 056	112 362	101 105	123 028	122 117

Tabell 14f. Balanse og arbeidskapital pr 31.12.

År	2003	2004	2005	2006	2007
Kontanter og bankinnskudd	298 981	283 873	253 704	298 205	369 509
Andre krav	75 401	79 903	88 729	83 095	74 178
Omløpsmidler, jordbruk	70 766	64 602	64 328	67 632	69 567
Omløpsmidler, skogbruk	1 091	429	38	42	699
Omløpsmidler, tilleggsnæringer	682			1 000	1 333
Omløpsmidler, andre næringer	107 945	44 278	195 148	217 072	281 678
Omløpsmidler i alt	554 866	473 085	601 947	667 046	796 963
Anleggsmidler, jordbruk	537 837	626 302	808 879	802 050	912 030
Anleggsmidler, skogbruk	81 091	91 482	91 017	67 204	48 960
Anleggsmidler, tilleggsnæringer	8 032	13 941	8 462	15 493	34 965
Anleggsmidler, andre næringer	2 556	6 826	5 385	7 280	5 833
Privat hovedbygninger	312 377	374 191	374 033	343 002	439 084
Privat, annet	119 157	137 712	114 847	165 433	130 096
Anleggsmidler i alt	1 061 050	1 250 454	1 402 623	1 400 463	1 570 967
Eiendeler i alt	1 615 916	1 723 539	2 004 570	2 067 508	2 367 930
Eiendeler i jordbruket	608 603	690 904	873 207	869 682	981 596
Kortsiktig gjeld	82 873	79 025	124 403	98 211	103 485
Langsiktig gjeld	368 957	446 788	713 512	702 494	759 920
Gjeld i alt	451 830	525 812	837 915	800 705	863 405
Endring i året, kroner	9 178	-59 016	160 527	22 815	32 309
Egenkapital	1 164 086	1 197 727	1 166 655	1 266 803	1 504 525
Egenkapitalprosent	72	69	58	61	64
Endring i året (sparing)	77 341	-22 154	10 049	137 258	217 644
Arbeidskapital	471 993	394 061	477 544	568 834	693 478
Endring i året	93 871	-35 966	73 888	104 465	103 027
1) Kalkulasjonsrente	5,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	5,0 %

9 Forklaring på faguttrykk

Anleggsmidler er eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk, det vil si alle eiendeler unntatt omløpsmidler. Anleggsmidlene har en funksjonstid i foretaket på over ett år. Eksempler på anleggsmidler er jord- og skogbruksarealer, driftsbygninger, maskiner og produksjonsdyr.

Arbeid: Både ubetalt og betalt leid arbeid, og familiens arbeid, registreres i timer etter medgått arbeidstid. For personer under 18 år eller over 65 år regnes arbeidstidene om til fullverdige timer etter følgende reduksjonstabell:

Alder	Multiplikasjonsfaktor
12–14 år	0,6
15–16 år	0,8
17 år	0,9
66–70 år	0,9
over 70 år	0,7

Arbeidstid for kårfolk og familiens barn over 17 år som har arbeidet i jord- eller skogbruket, føres som leid hjelp i driftsregnskapet, selv om de ikke har fått utbetalt lønn. Familiens arbeid på nyanlegg blir ført særskilt, og vederlag for dette arbeidet blir balanseført.

All arbeidsinnsats i de ulike yrkesgreinene registreres, enten ved ukentlige noteringer eller i form av en mer summarisk årlig rapportering.

Arbeidskapital er omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen er et uttrykk for familiens likvide situasjon.

Avlinger registreres som lagringsdyktig mengde. For korn vil det si kilo med 15 prosent vanninnhold. Andre vekster registreres som kilo innhøstede rotvekster og poteter, kilo innkjørt høy, m³ ferdig surfôrmasse, FEm oppfôret gras, grønnfôr og beite. Alle avlinger omregnes til FEm per daa.

Avskrivninger defineres som planmessig fordeling av eiendelenes verdiforringelse over eiendelenes forventede levetid. Verdiforringelsen skyldes slitasje, elde og teknisk utvikling.

I skatteregnskapet blir de fleste avskrivbare eiendeler avskrevet etter saldoprinsippet; det vil si med en viss prosent av eiendelens bokførte verdi. Dette prinsippet fører til at de årlige avskrivningene avtar etter hvert som eiendelene blir eldre. De avskrivbare eiendelene er delt i ulike avskrivningsgrupper. Bygninger og anlegg avskrives individuelt, mens inventar, redskaper og maskiner avskrives kollektivt.

I driftsregnskapet benyttes lineære avskrivninger, slik at den nominelle verdiforringelsen blir like stor hvert år i avskrivningsperioden. De avskrivbare anleggsmidlene avskrives individuelt, og avskrivningstiden fastsettes ut fra sannsynlig varighet eller brukstid. Brukt utstyr avskrives dermed over kortere tid enn nytt utstyr.

Avvirkningsprosenten er årets totale avvirkningskvantum i skogen i prosent av balansekvantumet.

Balansen er en oppstilling for brukerfamiliens eiendeler, gjeld og egenkapital pr 31.12.

Balansføring, grenser: Varige eiendeler balanseføres dersom kostprisen inklusive eventuell investeringsavgift er minimum kr 15 000. Dette er samme beløpsgrense som i skatteregnskapet. Maskiner og redskap som brukes lite, kan det være aktuelt å balanseføre selv om kostprisen er mindre enn kr 15 000.

I skatteregnskapet balanseføres bare en eventuell standardheving ved større reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. I driftsregnskapet vil ofte en betydelig del av slikt arbeid bli balanseført og gjort til gjenstand for enten ordinære avskrivninger eller kostnadsfordeling over en kortere tidsperiode.

Balanseskvantumet er det høgest mulige kvantum, målt i m³ uten bark, som kan avvirket hvert år i en skog, uten at avvirkingskvantumet i framtida blir mindre. Det forutsettes en bestemt investeringsinnsats i primærproduksjonen.

Bruk er en driftsenhet i landbruket. Den kan bestå av eid og/eller leid areal.

Brukeren er den som administrerer driftsenheten. Han eller hun vil som oftest være eier av hele eller deler av den faste eiendommen, og er vanligvis den som har flest arbeidstimer på bruket.

Brukerfamilien: Se *familien*.

Buskap: I skatteregnskapet er hele buskapen klassifisert som omløpsmidler og verdsett etter standardiserte enhetspriser for variable oppdrettskostnader (tilvirkningsverdier). I driftsregnskapet verdsettes buskapen, som hovedprinsipp, til slakteverdi, med unntak for verpehøns, smågriser og hester. Okser, smågriser, slaktegriser og fjørfe til slakt blir klassifisert som omløpsmidler, mens resten av buskapen blir regnet som anleggsmidler (produksjonsdyr). Både i skatteregnskapet og i driftsregnskapet blir voksne dyr stående i balansen med den verdien de en gang er gitt.

Dekningsbidrag er produksjonsinntekter minus variable kostnader.

Driftsoverskuddet er produksjonsinntekter minus kostnader. Driftsoverskuddet er den godtgjørelsen familien får for innsatsen av eget arbeid og eventuelt ubetalt leid arbeid, og for egen og lånt kapital.

Egenkapitalen (EK) er den delen av totalkapitalen som tilhører brukerfamilien. Egenkapitalen beregnes ved å trekke samlet gjeld fra samlet verdi av eiendelene.

Eiendeler: Se stikkordene *anleggsmidler* og *omløpsmidler*.

Familien består av bruker og eventuell ektefelle, samboer eller partner og deres barn under 17 år.

Familiens arbeidsfortjeneste (beregnes bare for jordbruket) er driftsoverskuddet fratrukket kalkulert rente av eiendelene i jordbruket. Dette resultatmålet viser hva familien har igjen som godtgjørelse for egen arbeidsinnsats og for innsatsen til eventuelt ubetalt leid arbeidskraft. Som uttrykk for jordbrukseiendelenes verdi brukes gjennomsnittet av inngående og utgående balanse.

Familiens arbeidsvederlag er et kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats. Familiens registrerte arbeidstimer er utgangspunkt. En beregner hva det ville ha kostet å leie arbeidskraft i like mange timer, til tariffønn, inkludert feriepenge og betaling for bevegelige helligdager. Arbeidsgiveravgiften, som er regionalt differensiert, tas også med. Derfor vil arbeidsvederlaget per time variere mellom ulike områder.

Faste kostnader er kostnader som i en gitt periode ikke endrer seg nevneverdig med omfanget av produksjonen. Eksempler på faste kostnader er avskrivninger og vedlikehold av driftsbygninger.

Frasalg: Salgsinntekter fra aktiverte anleggsmidler blir behandlet forskjellig i skatteregnskapet og i driftsregnskapet. I skatteregnskapet blir gevinst eller tap ved salg av ikke avskrivbare anleggsmidler eller anleggsmidler med individuell avskrivning, periodisert over gevinst- og tapskontoen. Ved salg av anleggsmidler som avskrives som gruppe, er det ikke mulig å fastsette eventuell gevinst eller tap. Hele salgssummen blir derfor nedskrevet i vedkommende saldogruppe. I driftsregnskapet blir gevinst ved salg brukt til nedskrivning, og tap ved salg avskrives.

Ved frasalg av jord eller skog skal den bokførte verdien av det solgte arealet nedskrives til null i driftsregnskapet. Overskytende verdi føres som verdieregulering.

Gjeldsprosenten er familiens gjeld i prosent av totalkapitalen og viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med fremmed kapital

Inngående balanse (IB) er balanse ved regnskapsårets begynnelse.

Jordbruksareal: Arealet av hver enkelt vekst registreres i dekar med en desimal. Areal med natureng og overflatedyrket beite reduseres for uproduktivt areal slik at en kommer fram til et produktivt nettoareal. Andel av fellesbeite regnes som del av bruket. Jordbruksarealet omfatter både eget og leid areal, og det er registrert hvor stort det leide arealet er.

Kortsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling innen ett år fra regnskapsavslutning, eller som er direkte knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Kostnader er verdien av varer og tjenester som er satt inn i produksjonen i regnskapsperioden.

Langsiktig gjeld er gjeld som normalt forfaller til betaling ett år eller mer etter regnskapsavslutning, og som ikke er knyttet til bedriftens kortsiktige omsetning av varer og tjenester.

Lønnsevne beregnes bare for jordbruket og forteller hvor mye jordbruket kan betale for samlet arbeidsinnsats når all kapital har fått sin godtgjøring. Den angis i kroner per bruk eller kroner per time.

Lønnsevneprosenten forteller hvordan den reelle godtgjørelsen for utført arbeid i jordbruket står i forhold til den godtgjørelsen som måtte ha blitt utbetalt dersom brukerfamilien skulle lønnes etter tariff.

Nettoinntekt er samlet driftsoverskudd fra all næringsvirksomhet, med tillegg av lønnsinntekter, pensjoner, kalkulert vederlag for familiens arbeidsinnsats på nyanlegg samt renteinntekter. Rente- og kårutgifter er trukket fra.

Nettoinvestering er nyanlegg minus avskrivninger, frasalg og investeringstilskudd.

Netto mekaniseringskostnader omfatter alle kostnader vedrørende maskininnsatsen (traktorer, skurtresker, yrkesbil og andre maskiner og redskaper), inklusive rente av bokført verdi, men fratrukket inntekter fra utleie av maskiner:

Avskrivninger og vedlikehold
+ Drivstoffkostnader
+ Leieutgifter til maskiner og redskaper
+ Rentekrav
= Brutto mekaniseringskostnader
- Leieinntekter av maskiner og redskaper
= Netto mekaniseringskostnader

Omløpsmidler er eiendeler som ikke er anskaffet for varig eie eller bruk. De har enten en funksjonstid i foretaket på under ett år, eller de er knyttet til den kortsiktige omsetningen av varer og tjenester. Eksempler på omløpsmidler er bankinnskudd, kontanter, andre krav, slaktedyr og varelager.

Produksjonsinntekter er verdien av varer og tjenester som er produsert i løpet av året. Produksjonsinntektene omfatter derfor både hva som er solgt eller tatt ut til forbruk i løpet av året, og endringene i lagerbeholdningene av disse produktene.

Produktivt skogbruksareal: Som produktivt skogbruksareal regnes all mark som har en produksjonsevne som minst tilsvarer produksjonskravet i lågeste klasse på en bonitetskala.

Rentekrav er kalkulert rente av gjennomsnittlig verdi av eiendeler i jordbruket. Rentekravet var for 2003 5 prosent, 2004 4 prosent, 2005 3 prosent, 2006 4 prosent og 2007 5 prosent. Bakgrunnen for beregningen av rentekravet er alternativ plassering av kapitalen. Det er gjennomsnittelig 3 mnd NIBOR-rente i regnskapsåret som er benyttet i beregningene.

Sparing er økning i egenkapitalen i løpet av året.

Ubetalt leid arbeid: I driftsregnskapet ble tidligere alt ubetalt arbeid i jordbruket som ble utført av personer utenom brukerfamilien verdsatt etter jordbrukstariff. Differansen mellom kalkulerte lønnskostnader og faktisk utbetalt lønn og arbeidsgiveravgift, ble betraktet som en gave til brukerfamilien og kalt gavearbeid. Fra og med 2002 blir det ikke lenger satt inn verdi på gratisarbeidet. Dette får effekt for noen lønnsomhetsmål, som driftsoverskudd, familiens arbeidsfortjeneste og nettoinntekt. Vederlaget til alt arbeid og egenkapital, og lønnsevnen, er ikke påvirket av denne endringen.

Utgående balanse (UB) er balansen ved utgangen av regnskapsåret.

Variable kostnader er kostnader som i en gitt periode forandrer seg proporsjonalt med omfanget av produksjonen, slik som f. eks. såfrø, gjødsel og innkjøpt fôr. Drivstoff regnes som en fast kostnad.

Vederlag til arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet pluss kostnadene til leid arbeid minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår. Jordbrukets andel av utgifter til renter og kår settes lik den prosentandelen som verdien av eiendelene i *jordbruket* utgjør av sumverdien av *alle* eiendeler.

Vederlag til familiens arbeid og egenkapital (beregnes bare for jordbruket) omfatter driftsoverskuddet minus jordbrukets andel av utgifter til renter og kår.

Årsverk: Et årsverk er i 2007 definert som 1 845 registrerte timer.